

OCT 30 1914

Russ. Dept

"VIENYBE LIETUVNINKŲ"

ISEINA KAS SEREDA
Brooklyn New York.

Prenta metams:
Suvienytose alstijose \$2.00
Europos šalyse \$3.00
Kanadoje \$2.50
Prenta mokama iš viršaus.
Skaitmeninė metams
ne nuo Naujų Metų.

Apparsinimų kainų klauskite
rašku:

J. J. Paukštis ir Co. (Inc.)
120-124 GRAND ST.
BROOKLYN NEW YORK.

"VIENYBE LIETUVNINKŲ"

PUBLISHED
EVERY WEDNESDAY.

Brooklyn New York.

Yearly subscription rate:
To the United States ... \$2.00
To Foreign Countries ... \$3.00
To Canada ... \$2.50

Advertising rates on application.
Address all communications
to the publishers:

J. J. Paukštis ir Co. (Inc.)
120-124 GRAND ST.
BROOKLYN NEW YORK.

Visuomenės, literatūros ir politikos savaitinis laikraštis.

No. 43.

Brooklyn, N. Y. 28 d. Spalio (October) 1914 m.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 23, 1907, AT THE POST OFFICE AT BROOKLYN, N. Y., UNDER ACT OF MARCH 3-RD, 1879.

Metai XXIX

VOKIECIAI BĖGA IS LENKIJOS

Rusai užmušė 60,000 Vokiečių pas Varšavą. Rusai sumušė Austrijokus ir Vokiečius pas Przemyslių.

Ant Lietuvos rubežių nieko svarbesnio neatsitiko. Vokiečiai gundo Turkiją prieš Rusiją. Vokiečiai stengiasi sukelti revoliuciją pietinėje Aprikoje prieš Angliją. Vakarinėje Francuzijoje mušiai tęsiasi be perstoji- mo. Anglijos ir Francuzijos laivynai išvarė Vokiečius iš Ostend ir viso pamario iki Antverpėn.

Dirba Lietuva — dirbkime ir mes.

Pastaruoju laiku buvo mus, lietuvius amerikiečius, pasiekę dulsūs gandai, jogei Lietuvos veikėjai sutaisę savo deklaraciją vardan visos Lietuvos žmonių, ir šitą deklaraciją pateikę Rusijos valdžiai. Deklaraciją perdavė Dr. J. Basanavičius ir D. Malinauskas. Kiek matėme laikraščiuose apie tą deklaraciją, mes negalėjome joje permatyti kokių nors giesnių ir platesnių reikalavimų mūsų Tėvynei Lietuvai, šituo suirimo metu. Todel nieko ir negalėjome pasakyti už ją, — negalėjome tačiaus nieko pasakyti ir prieš ją: nes darbas politiškas, kaip jis nebūtų vedamas, vis turi atnešti savo pasekmes. O mirtų Lietuvos veikėjų norai jau senai mums žinomi iš geriausių pusių, todėl mes manėme ir manome, kad jie gerai apgalvojo savo žingsni, ir jį darė ne mūsų šalies pražūčiai, bet išgelbėjimui.

Štai visai netikėtai pasirodo „Lietuvoje“ atsišaukimas nuo vieno Lietuvos veikėjo, kuris praneša labai svarbią naujieną, butent, mums žinodina, jogei esąs susitvėręs visų Lietuvos Srovių Centras (apart social-demokratų), kuris ir šaukia Londonan tam tikrą Lietuvos atstovų konferenciją, kurion kviečia atvažiuoti ir lietuvių atstovus iš Amerikos. Jie net pažymi vardais, katrie atstovai yra kviečiami, butent: Dr. J. Šliupas, kun. T. Žilinskas, B. K. Balutis ir čia viešinti

J. Gabrys. Patį atsišaukimą mes perspausdiname kitoje vietoje. Čionai pakalbėsime apie mūsų priedermes kovoje už Lietuvos liuosybę, apie kokią dabartinį laiką galima šnekėti Lietuvos Autonomiją. Kad dabar reikia kovoti už Lietuvos autonomiją, tai nebegali būti dviejų nuomonių. Tokį galingą mandata buvo ir mūsų visuomenė, — intekusi per savo delegatus tik ką atsibuvusiam mūsų Visuotinajam Seimui, nors jame buvusi socialistų didžiūma šį didelį klausimą pasistengė apvynioti savo siauros politikėlės tinklu, ir netikėdami į autonomiją, bet į revoliuciją, jie (socialistai) suklaidino patį save ir neišpasakytai suviliojo mus, visuomenę. Ačiu tik bėpartiviškiems delegatams, ši klaida buvo pataisyta atskiruose posėdžiuose, ir pas mus kova už Lietuvos autonomiją visticia inėjo į sau tinkamą kelią, įsteigus Lietuvos Autonomijos Fondą.

Revoliucija, apie kurią socialistai seime kalbėjo, ir dabar šaukia „savuosius“ giedoti kovotojų giesmes, kad „net langai braškėtų“ (žiūr. „Kovas“ 43 nr.) mums ir kiekvienam išmintingai mąstančiam lietuviui piliečiui išrodo kalbėjimas be galo ukanotas ir visiškai paikas. Juk mes labai gražiai žinome, kiek Lietuva „laimėjo“ nuo pirmosios revoliucijos 1905 metų — namų išdeginimus, pasibaisėtinas mokestis ant ukininkų

uždėtas, iškorimus mūsų geriausių Tėvynės sunų, ir tam panašias „pasekmes.“ O tada juk jau galima buvo tikėtis šokių-tokių laimėjimų, nes buvo visa Rusijos tauta sukilusi. Kas galima būtų šiandien laimėti, kada visa Rusijos tauta gieda hymnus už savo tėvynę, kada jų visos frakcijos susiliejė vienan balsan — kovoti su priešais-vokiečiais? Juk iššaukus tokią lietuvių revoliuciją mums reiktų pasitikėti tik ant savo spēkų. O kur jos yra? Ar buvo koks-nors prieš revoliucijos prisirengimas? Jokio. Nėra pinigų, nėra ginklų, nėra vyrų, nes visus į karę paėmė. Ar galima tikėtis, kad revoliucija išvestų pasilikę Lietuvos kaimeliuose senukai, bobutės ir vaikai su pagalba akmenų ir dalgiaokių beikačergų? Ar rasti galima ko tikėtis nuo tų „narsunų“, kurie Amerikoje gieda kovotojų giesmes, kad „net langai braškėtų,“ kaip jie sako? Gana jau bent. Jeigu nebūtų toksai tragediškas padėjimas visos Europos ir mūsų Tėvynės Lietuvos, tai reiktų tik iš tų „narsunų“ gardžiai juoktis. Socialistai turi gražius norus, bet šitame atvejuje pasirodė juokingai mažučiais vaikežais, kurie tik „langų barškėjime“ nuo jų giesmių mato visą Lietuvos ateitį. Jie tiki, kad jiems su „kovos“ giesmėmis bebarškinant langus ims ir sutrupės Rusijos ar Vokiečių valdžia ir monarchijos, kaip tie senovės biblijiniai

žydėliai betriubindami garšiai ir trimitus pataikė išgriauti Jerichos miesto murus. Ir netik amerikiečiai lietuviai socialistai į tą langų barškėjimą tiki, bet matytis tas-pats yra ir Lietuvoje, nes ir tenai sakoma social-demokratų prie Lietuvos Centro neprisidėję. Ko jie laukia ir ką jie mano veikti, nežinia.

Jeigu kas dabar galima veikti, tai tik diplomatijos ir spaudimo būdu kovoti už Lietuvos autonomiją ar namyvaldą, kaip tą iškovojo airiai nuo Anglijos ir visai tuomi nesigriaudžia. Lietuvos respublikos mes vistiek nesutversime, — net ir sutvėrę kasžin begu ją išlaikytume, nes nėra plačiai ir visa-pasauliškai apsišvietusių žmonių, kurie pataikytų tokios respublikos reikalus išvesti, jau jeigu mes ją kovoti su stebuklu ir ingytume.

Pasilieka mums rodos tik vienas troškimas ir idealas turėti ir prie jo siekti, tai prie Lietuvos autonomijos ar namyvaldos.

Lietuvos kulturiškam kilmui autonomija suteiktų plačiausius pragumus, — nežiurint iš kokios valstijos mes autonomiją iškovotume: ar iš Rusijos ar iš Vokietijos. Jeigu mes atganimą tiesą turėti savo autonomiją su seimu Vilniuje, tai juk tuomi jau būtų pasiektas liuosas savo šalies valdymasi. Ant vietos esantis seimas galimas būtų labai pigiai užlaikyti. Čia pat ant vietos mūsų tokis parlamentas arčiausiai stovėtų prie Lietuvos širdies ir ži- notų, kokius reikia mokesčius ant kaimiečių uždėti: geresnėms žemėms didesnius, prastesnėms — mažesnius. Galėtų daug teisingiau reguliuoti ant šalies išdirbinių ir įvežinių muitas, akėžes ir rinkliavas. Bet žiūrėtų savo šalies turtus: iškasinius, miškus, vandenis. Auklėtų savo krašto pramoniją ir pirklybą. Patysai darbininkų klausimas imtų rištis ant vietos labai

naturališku būdu: tvirtūs savo sindikatai, darbo unijos. O ką jau bekalbėti apie kulturišką šalies augimą? Savo kalboje turėtume mokyklas, įsisteigtume savo universitetą, mokslo įstaigas, muzėjus, archyvas, Augtų netramdoma dailė, teatras, muzika. Žmonės be-siinteresuodami savo seimo darbais ir rinkimuose atstovų, augtų šalies politikos supratime ir bręstų nuomonėse, kaip reikėtų kitas šalis ir į viso pasaulio politiką atsinešti. Butų tai neišpasakytai spartus mūsų šalies ir žmonių kilimas sąmonėje ir kulturoje. Prie to juk ir visos šalys eina.

Juk tas viskas, ką mes ingytume su savo autonomija yra kur kas didesnis ir brangesnis, negu mūsų socialistų „langų barškėjimas“ su pasenusiomis „kovotojų giesmėmis.“

Kaip matome iš Lietuvos veikėjų pradėtų žingsnių, kuriuos mūsų skaitytojai paskaitys iš kitoje vietoje perskausdintoj pranešimo, šitas kelias ir bus Lietuvai grindžiamas. Todel mums labai malonu, kad ir mūsų pereitasis seimas, — bent bėpartiviškoji lietuvių delegatų dalis, nesidavė savęs prigauti mirazais ir garsiomis socialistų kalbomis apie revoliuciją. Seime sutvertasis Lietuvos Sėlpimo Fondas tegul stovi savu keliu, kaip jis ir buvo įsteigtas. Bet daug didesnis darbas buvo užvestas įsteigiant Lietuvos Autonomijos Fondą. Kas tik trūksta — o kasgi netrukštų? — Lietuvai liuosybės, tas turi šitan darban prisidėti ir minėtą Autonomijos Fondą remti. Lietuvos sėlpimas dar bus atliekamas ir kitu keliu, butent kiekvienas amerikietis pats privatiškai rems savo nukentėjusias šeimynas. Bet kovoje už Lietuvos Autonomiją nebus kam daugiau rūpintis, kaip tik minėtam Fondui.

Mes nuoširdžiai pritariame Londone rengiamai Lie-

tuvos Centro Konferencijai ir taip pat pritariame, kad iš mūsų augščiaus minėti veikėjai nuvažiuotų amerikiečius lietuvius atstovauti ir išdirbt kovai už Lietuvos liuosybę programą. Šita kova prasidės, ir gali ant trauksis keletą ar net desėtkus metų, — jei greičiau aplinkybės neleis prie tikslo prieiti, kaip ir airiams. Čia jau reikia mūsų truso. Reikia Lietuvos Autonomijos Fondą didinti materiališkai. Bus daugybė darbo. Reikės delegatus siųsti. Reikės kiti tam tikri dideli politiški reikalai atlikti. Tas viskas guli ant mūsų, lietuvių, pečių! Mes neturime milijonierių, kurie mums tam padėtų. Jeigu mes norime iškovoti liuosą demokratišką Lietuvą, tai dėkime savo skatikus, gerus norus, išmintingus patarimus ant aukuro mūsų Tėvynės; kurion vėliaus rasi mes visi parkeliausime, nes tada liuosybės, kultūros ir gerbuvių vartai mums atsidarys. Prie darbo, vientaučiai! Tėvynė mus laukia. Broliai mus laukia. Pagaliaus mes patįs to laukiame.

Perlaikymas

Isnaikinimai Suvalkų ir Gardino gubernijose.

Vienas anglų korespondentas, apkeliavęs Lietuvos parubežinį kraštą, šitai aprašo:

„Aš tik ką sugrįžau aplankęs vietas aplinkui Osovičių tvirtovę ir Druskenikų buvusias mokyklas, kur neseniai įvyko tarpe vokiečių ir rusų pasibaisėtinos mūštinės. Šiurpulius ima, kaip prisimeni išnaikintas-nupustytas vietas, kur į vieną ir kitą galą perėjo kaip vokiečių taip ir rusų kariuomenė. Čia kadaisiai būta ramių ukininkų apygardžių, kuriose miesteliuose gyveno žydai, o kaimeliuose — lenkai ir lietuviai. Dabar stovi čielos dešimtys mylių tyrų laukų, kuriuose gali matyti duobes, grabes, pylus.“

žemės drebėjimas daug bėdies padaręs Kalkidoj, Odos'e, Ermu, Piraeni, Atalantoj ir Beotioj.

ANGLIJOS LAIVAS SUGADINTAS, O JAPONIJOS PASKANDINTAS.

Tokio, Arti Kiau-Čau užėjo ant minos Japonijos kreiseris „Takašio“; kreiseris tuoj paskendo; kartu prigirė 29 oficeriai, 54 neveikiantys oficeriai ir 189 jureiviai; tapo išgelbėta tik 12 jureivių.

Didžiųjų vokiečių kanuolių šuvis iš Tsing-Tau tapo dikčiai sugadintas didelis Anglijos kariškas laivas „Triumph“.

VOKIEČIAI ARTI DUNKIRK'O

Berlinas, spalio 19 d. Vokiečių kariuomenė visai jau prisitartinusi prie pajurinio Francuzijos portu Dunkirk'o. Atsibuvę smarkūs mušiai apielinkėse Dixmude ir Roulers. Dunkirk'o ir Boulogne gyventojai ant greitųjų apleidžia miestus. Vokiečiai atmetę priešus į šiaurvakarius nuo Lille.

PASKALAS APIE BETVARKE INDIJOS IR PIET. AFRIKOS.

Berlinas, Čia paplito gandas, buk apsiereiškęs gan smarkus revoliucijoniškas bruzdėjimas Indijoj ir didėjanti betvarke piet. Afrikoj; tas labai užrūpinęs Anglijos valdžią.

Iš Konstantinopolio pranešta, kad Anglija pasiuntusi tris batalijonus kareivių nuo salos Malto Indijon.

DELEI VOKIEČIŲ-AUSTRŲ NUOSTOLIŲ.

Londonas. Vieno rezervinio infanterijos pulko (N 17) batalione nuostoliai po mušiu arti Maros siekė 800 kar., kitame batalione (to paties pulko) — 740 kar.

Vienoj paskelbta, kad austrų nuostoliai veiksime prieš Rusiją, Serbiją ir Juodkalniją siekią iki spalio 6 d. oficerių užmušta 435, sužeista 1,539; kareivių užmušta 4,334, sužeista 23,272. Dingę tik 8 oficeriai ir 132 kar. Apie patekusius nelaisvėn užtylėta. — Tečiau žinios iš kitų šaltinių visai ką kitą skelbia.

ANGLIJOS LAIVYNAS GELBSTI BELGAMS.

Paryžius. Anglijos laivynas padedąs veikti belgams pergalėjime vokiečių tarpe Nieuport ir Dixmude.

VILLA ŽADA TAIKĄ MEKSIKOS.

Juarez, Meksika, spalio 19 d. Paskiausi pranešimai iš Aguascalientes skelbia, kad vis da eina tarybos, kad galutinio nusprendžio dar neįsėsta. Villa pribuvo ant sesijų speciališku savo trukiui, sykiu su S. V. konsulu G. G. Carothers. Prieš konferencijos delegatus Villa pasakė gana karštą prakalbą, išreikšdamas savo tvirtą pasiryžimą užvert ant toliaus taiką Meksikoje ir, sako, jis nematąs jokio reikalo vartų suirutę toliaus, jei tik gen. Carranza apsiims pildyt savo prižadus, laike revoliucijos padarytus. Ta jo kalba buvo priimta triukšmingu delnų plojimu. Kuomet Villa buvo konferencijoje, tame pačiam momente šiaurėje, jo užimtos vietose, buvo surengti kareiviai reikalui, jei konferencijoje pasirodytų kas Vilos priešų, tuoj pribūt šionai.

PALEIDŽIA POLITISKUS KALINIUS.

Meksiko (miestas), spalio 19 d. Šeši politiški kaliniai sykiu su

dvidešimts kareivių, juos lydimų, apėjo šį miestą ir vyksta į Laredo, kur jiems suteikiama laisvė pagal gen. Carranzos paliepimo.

Angeles ir kiti delegatai važiuoja į Moleros tarties su Zapata, o paskui visi važiuosią į taikos konferenciją.

GEN. ZAPATA VAŽIUOJA KONVENCIJON.

Meksiko (miestas), spalio 20 d. Gen. Zapata pats pasiryžo dalyvauti konstitucionalistų taikos konvencijoj, kuri dabar įvykusi Aguascalientes mieste. Visi konvencijos tarimai busią suspenduoti iki jis nepribus konvencijon.

Pasipylė protestai prieš Vilos kareivius, kurie žiauriai elgiasi susitikę delegatus gatvėse, šukaudami: „Lai gyvuoja Villa!“

Buvo perleista įnešimas konvencijoje, kuris visiškai užgina laikyt bent vienai pusei savo kareivius apielinkėse, kur eina taikos tarybos.

RUSAMS SEKASI.

Petrogradas, spalio 20 d. Rusų generališkas štabas skelbia, kad rusai pilnai laimėję mušius arti Varšavos ir Przemysl'o. Vokiečiai ir austrai panešę didelius nuostolius. Austrijos valdžios pranešimai skelbia apie pasekmingą vokiečių bei austrų veikimą. Vokiečiai yra persitikinę, kad rusai neįstengs pergalėt gen. von Hindenburgo armijos. — Austrijos povandeninis laivukas paskandinęs Adriatiškoj jurėj Francuzijos kreiserį.

RUMUNIJOS VALDŽIA SULAIKĖ VOKIEČIŲ TRUKI.

Londonas. Rumunijos valdžia sulaike vokiečių trukį su 150 važiavimų, pridėtu karės medžiagoms, kuri buvo siunčiama Turkijon. Vokietijos valdžia tuoj užprotestavo Buchareste prieš šitokį rumunų pasielgimą. Pirmiau vokiečiai be jokio trukdymo veždavo įvairius daiktus per Rumuniją Turkijon, bet mirus karalui Karoliui ir jo vietą užėmus Ferdinandui dalykų stovis persimainė.

BAISUS BELGŲ LIKIMAS.

Londonas. Daugiausiai šioje karėje nukentėjo Belgija bei jos gyventojai. Belgijos miestai, miesteliai ir kaimai išgriauti ir sudėginti; žmonės, užėjus vokiečiams, apėjo savo kraštą, daug žmonių tapo išsaudyta; belgų kariuomenės didžioji dalis išmūšta, sužeista ar paimta nelaisvėn. Spėjama, kad Holandijon belgų persikraustė apie 400,000, tiek pat — Francuzijon ir virš 100,000 žm. Anglijon. Iš Amsterdamo gi pranešama, kad Holandijon perėjė apie 7—800,000 belgų.

KARĖS BAISENYBĖS.

Petrogradas. Baisios scenos matosi Galicijoj ir Lenkijoj, kur atsibuvo mušiai — ten viskas išgriauta, sudėginta, sunaikinta. Tas reginys tęsiasi apie 300 varstų — nuo Varšavos iki Jaroslavo (Galicijoj). Kur pernai buvo gražiai apgyventos vietos, — ten dabar pustynė, ten žemė aplaistyta žmonių krauju, ten mirties bei pražuties viešpatija. — Vietomis puva arklų bei kareivių lavonai — ten baisi smarvė. Daugelis miestelių bei kaimų visai sunaikinta; visur matosi griuvėsiai, degėšiai. Baisu... tai karės vaisiai...

UŽMOKĖJO GYDYTOJUI \$35,000.

Paryžius, spalio 20 d. Kada vokiečiai užėmė Epernay, jie pareikalavo, kaip karės kontribuciją,

50,000 butelių šampano, kainuojančio apie \$35,000. Majoras reikalavimą išpildė. — Kiek vėliau čion buvo pristatytas sunkiai prie Maros sužeistas imperatoriškas princas, kuriam tuoj reikėjo padaryti operaciją. Kadangi čia vokiečių daktaro nebuvo, buvo pakviestas francuzų daktaras, Veron, kuris pasekmingai atliko operaciją. Vokiečiai išreiškė pagėdavimą, kad daktaras paskirtų tinkamą užmokesnį. D-ras Veron pareikalavo \$35,000, kurią sumą vokiečiai tuoj ir išmokėjo jam aukstu.

SERBAI UŽIMA SARAJEVOS FORTUS.

Milanas, Italija; Serbų armija jau užėmė svarbiuosius Bosnijos sostainės, Sarajevo, fortus. Miesto puolimas neišvengtinas.

KAIZERIS ATSLANKĖ BRUSSELYJ.

Londonas. Šiose dienose Vokietijos kaizeris pribuvęs iš Luxemburgo Bruselin; prabuvęs kelias valandas Belgijos sostainėj, lydima savo štabo išvažiavo ant karės lauko.

PRASALINA VOKIEČIUS.

Londonas, spalio 20 d. Brighthemo miesto valdžia paliepė, kad visi vokiečiai, be išimimo, laike kelių dienų apleistų miestą. Daugelis vokiečių čia turėjo savo savastį.

DIDELIS ORLAIVYNAS ATAKUOSIĄ LONDONĄ.

Amsterdam. Čion pranešama iš Vokietijos, kad tenai statomas didelis orlaivynas, kuriuo manoma paskiau atakuoti Londoną. Statoma net 200 orlaivių; jie bus įgavai vasario mėn. 1915 m., kiekvienas jų galėsias pakelti 1,000 svarų bombų.

PASKANDINO ANGLŲ POVANDENINĖ LAIVUKA.

Berlinas, spalio 20 d. Oficiališkai pranešama, kad Vokietijos kar. laivai paskandino Šiaurės jure naują anglų povandeninį laivuką E-3; anglai tvirtina, kad šitas pov. laivukas visai nepaskandintas, o tik pasivelinęs laike pribūti savo vieton.

DAUG ŽŪVA ANGLŲ OFICIERIŲ.

Londonas, spalio 20 d. Kaip daug žūva anglų oficerių, — rodo kad ir šitas pavyzdys: viena amerikona praneša, kad iš 20 oficerių, kurie dalyvavo pokilyje prieš išvažiuojant Francuzijon, liko tik 5, o 15 žuvo.

SMARKUS MUŠIS ARTI NIEUPORT'O.

Flushing, Holandija. Ostend'o apielinkėse atsibuvęs labai žiaurus mušis, — vokiečiai tapę atstumti atgal ir panešę didelius nuostolius. Kalbama, kad vokiečiai pernešė karišką stotį iš Oostcamp į Ghent'ą. Pagalbon vokiečiams pribuvę apie 60,000 kareivių.

RUSIJA TAPŲ BLAIVA.

Petrogradas. Didžiausia Rusijos nelaimė buvo girtuoklystė. Prasiėjęs kare, tapo paliepta uždaryti visus „monopolius“ bei kitas svaigalų pardavimo vietas. Delei to Rusijoje įvyko stebėtinai permainingas, — žmonės pasidarė darbštesni, pradėjo rūpintis apie apvietą ir taupyti pinigus. Rusijos abstinenty draugija pasiuntė earui padėką už uždraudimą pardavinėti alkoholinius gėrimus Rusijoje. Caras, didžio kunii. Konstantino varde, pasiun-

tė minėtos draugijos pirmininkui šitokį atsakymą: „Tariu jums ačiu. Aš jau senai buvau pasiryžęs paliepti, kad valdžia uždraustų pardavinėjimą Rusijoje svaiginančių gėrimų.“

SUARDYTI PRZEMYSLO FORTAL.

Londonas, spalio 21 d. Arti Przemysl'o fortų einas labai žiaurus mušis. Daugelis fortų visai suardyta. Taipgi eina mušiai pakraščiais upių Vislos, Sano ir Dniestro; viena ir antra pusė skelbia apie savo kariuomenės laimėjimus. — Rusijos vidaus dalykų ministeris skelbia, kad Cholmo ir Liublino gubernijose sudėginta 4,500 namų.

KAIZERIS LENKIJŲ.

Petrogradas. Pranešama, kad šiose dienose kaizeris apsilankęs Čenstochovė; plačiai kalbama, kad patsai kaizeris padedąs komanduoti savo armiją Lenkijoj.

NEMIROVIČ DANČENKO KARĖS LAUKE.

Petrogradas. Garsus rusų rašytojas Nemirovič Dančenko, kuris dabar vandasi karės lauke, Lenkijoj, praneša, kad jis dalyvavo keliose armijose karėje, bet niekad nematė tokių linksmy ir entuziastiškai veikiančių kareivių. Visai negalima ešą sulyginti šios armijos su armija, kuri veikė Manchurijoj. Jis pietavęs su vyriausiu vadu jo štabe. — gerimui vartojamas tiktai vanduo.

PATEKĖS NELAISVĖN BRUNSWICK'O KUNI GAIKŠTIS.

Londonas, spalio 22 d. Pranešama, kad patekęs nelaisvėn Brunswick'o kunigaikštis, Ernest Augustus, kuris komandavo hirsarų eskadroną Francuzijoj. Kunigaikštis pernai metą apsiavedė su kaizerio vienatine dukterimi, princesa Viktorija Luiza.

TURKIJA LAUKIANTI VOKIETIJS PALIEPIMO.

Milanas, Italija. Vietiniai laikraščiai skelbia, kad Turkijos valdžia laukianti Vokietijos valdžios prisakymų. Turkijoje veikia apie 600 Vokietijos oficerių; viskas tenai daroma sulig vokiečių nurodymų. Turkijon ešą atgubenta iš Vokietijos daug apgulos ir paprastų kanuolių ir amunicijos; Turkija tapusi Vokietijos „kolonija“; Didysis Viziras aklaie sekąs paliepimams iš Berlino.

PAŠAUTAS PRINCAS MAKSIMILIANAS.

Londonas, spalio 22 d. Paskelbta, kad Francuzijos karės lauke tapęs užmuštas Hesse provincijos princas Maksimilianas, kaizerio artimas giminaitis.

RUSŲ PERGALĖS.

Petrograd, spalio 21 d. Gener. štabas praneša, kad rusų armija laimėjusi mušius Lenkijoj ir Galicijoj.

BOIKOTUOJA SVETIMTAUČIŲ POETUS.

Berlinas. „Vorwaerts“ praneša, kad uždėtas boikotas ant svetimtautiškių, vokiečiams nepriemankių poetų, — pirmiausiai ant D'Annunzio ir Maeterlinck'o.

REVOLIUCIJONISKAS BRUZDĖJIMAS PORTUGALIJŲ.

Lisabonas. Iškilęs revol. bruzdėjimas miestuose Braganza ir Mafra, vadovaujant buvusiam pulkininkui Adriano Beda, tapo sustabdytas; revoliucionierių vadas suareštuotas.

SISTAS APIE KARĖ.

Berlinas, spalio 21 d. „Kreutz Zeitung'o“ kariškas ekspertas skelbia, kad francuzų, anglų, rusų ir belgų nuostoliai, — užmuštais, sužeistais ir patekusiais nelaisvėn, — siekią 750,000 kar. — Berlino laikraščiai labai pasipiktino anglų demonstracijomis Londone prieš vokiečius. Tas anglų pasielgimas suliginamas su rusų „pogromais“ prieš žydus.

PASKANDINO 5 ANGLŲ GARLAIVIUS.

Roma. Vokietijos kreis. „Emden“ paskandino arti Indijos penkis anglų prekybinius garlavius; vieną gi paėmė. Londone paplito žinia spalio 20 d., kad „Emden“ paėmęs jau 26 anglų laivus.

RENGIA KAREN JAUNUOLIUS.

Bordeaux, Francuzija. Pradedama organizuoti ir mokinti „kariško mokslo“ jaunus vyrus, 18 m. amžiaus, kuriems reiktų stoti kariuomenėn tik 1916 m.; tokių krašte randasi apie 300,000.

Rusijoje gi, kaip pranešama iš Petrogrado, kviečiami kariuomenėn universitetų bei institutų studentai ir augštųjų klasių vidurinių mokyklų mokiniai.

VOKIEČIAI LENKIJŲ.

Londonas. Vokiečiai buvę užėmę Lenkijoje 5 gubernijas pilnai ir dviejų dalis. Lenkija užima apie 50,000 kvadr. angl. mylių, — tai didžiąją jos dalį buvo užėmę vokiečiai, kuriuos, jei tikėti pranešimams iš Petrogrado, rusai šiose dienose atstumę apie 40 angl. mylių atgal; Varšava tapo apsaugota nuo vokiečių.

BAUDŽIA RUSIJOS LAIKRAŠČIUS.

Petrogradas. Daug nubausta laikraščių Maskvoje, Petrograde ir kituose miestuose. Uždedamos baudmės nuo 500 iki 5,000 rub. „Russk. Vied.“ (Maskvoj) tapo nubaustos ant 10,000 r.

VOKIEČIŲ PROTESTAS.

Berlinas, spalio 21 d. Vokietijos valdžia pasiuntė formaliską protestą Francuzijos ir neutrališkių valstijų valdžioms prieš lauzymą Francuzijos kariuomenės Genevos konvencijos taisyklių. Proteste nurodoma, kad francuzai kankina ir užmušinėję Vokietijos kareivius, kad šaudė į ligonbučius, kad įsiveržė į vokiečių ligonbučius ir apvogė ligonbučio štabą, kad šaudė į vokiečių gydytojus, apžiūrinčius sužeistuosius, ir užmušė kelis jų, kad suėmė vokiečių dvasiški ir pasielgė su juom kaip su paprastu kriminalistu.

Šitą protestą patvirtina 15 vokiečių kareivių, gydytojų ir dvasiškių.

KATTARO VIS BOMBARDUOJA.

Roma, spalio 21 d. Francuzijos laivynas neperstoja bombarduoti Austrijos druvietę Kattaro. Miestas ir fortai dikčiai jau nukentėję. Austrijos orlavis metęs bombas į francuzų laivą, — tapę sužeista daug jureivių; povandeniniai austrų laivukai bandė atakuoti laivyną, bet be pasekmių.

ITALIJA RENGISI UŽIMTI AVLONĄ.

Roma. Italijos valdžia pranešė kitoms Europos valstijoms, kad nuraminimui albaniečių ji esanti pasiryžusi užimti Albanijos portą Avloną. Iš Londono pranešama nuo spalio 22 d., kad buk italai jau užėmę Avloną.

500,000 NAUJŲ FRANCUZIJOS KAREIVIŲ.

Bordeaux, spalio 22 d. Jau ešą prirengta papildimui gen. Joffre spēkos prieš vokiečius 500,000 naujų kareivių.

MIRSTA GEN. VON MOLTKE.

Londonas, spalio 23 d. Iš Berlino pranešama, kad ant mirties patalo ešą vyriausias generališko vokiečių štabo perdėtinis, gen. grafas Helmuth von Moltke; jis sergąs jaknų liga; jo vietą užėmęs gen. von Falkenhayn, Prusijos karės ministeris.

PASKIRTA MILŽINIŠKA SUMA KARĖ REIKALAMS.

Berlinas, spalio 22 d. susirinkęs Prusijos seimas priėmė karės bilių, suteikiantį valdžiai kreditą sumoje \$375,000,000 arba 1,500,000,000 markių karės reikalams. Seime dalyvavo daugelis sužeistų mušiuose deputatų, apsirengusių pilnoj formoj.

Vice-kanceleris Klem. Delbrueck pasveikino susirinkusius kaizerio vardu ir pasakė labai karštą kalbą. Savo kalbą jis užbaigė šiais žodžiais: „...visi žino, kad mes nepadėsim ginklų ikitol, kol neišlošim pilnos pergalės, kuri užtikrins ilgą taiką.“

Tie žodžiai buvo priimti su didžiausiu entuziazmu.

Vice-kanceleris pridurė, kad valdžia privalo atlyginti Ryt. Prusijos gyventojams rusų padarytą bėdį. Tam reikalinga \$95,000,000.

UŽMUŠTAS VOKIEČIŲ GENEROLAS.

Londonas, spalio 22 d. Mušyje arti Ostend'o spalio 21 d. kritęs vokiečių generolas von Trip su visu savo štabu. Vokiečius šaudė iš devynių Anglijos kariškųjų laivų.

KIAU-ČAU LIKIMAS.

Tokio, spalio 22 d. Spėjama, kad greitai laiku Kiau-Čau busias japonų paimtas. Nuolat bombarduojami Tsing-Tau fortai.

VOKIEČIŲ NUOSTOLIAI.

Berlinas, spalio 21 d. pagarsinta naujas nuostolių lapas su 11,500 užmuštų, sužeistų ir dingusių kareivių. — Pranešama, kad Kruppo kanuolių liejyklose perdirbama 500 užgriektų kanuolių.

RUSAI SUMUŠĖ VOKIEČIUS.

Petrogradas, spalio 22 d. Rusų armija galutinai sumušė 17-tą ir 20-tą vokiečių armijos korpusus arti Varšavos; nuostoliai ešą milžiniški. Silezijos armija esanti pavojuje. — Iš Londono pranešama, kad dabar rusai patraukią jau ant Vokietijos.

RUSAI NORI GELBĖTI LENKUS.

Petrogradas, spalio 22 d. Petrograde ir Maskvoje renkamos aukos sušelpimui lenkų kaimiečių, nukentėjusių nuo vokiečių.

Maskvos universiteto profesorius kun. Eug. Trubeckoj išleido visuomenę atsišaukimą, kviedamas visus gelbėti lenkus: „Ka mes dabar turime Lenkijoj? — klusnia Trubeckoj, — tai yra Rusijos Belgija. Anglija ir Francuzija gelbsti Belgiją; mes gi privalome gelbėti Lenkiją.“

Lenkijos klausimas dabar pasidarė klausimu, paliečiančiu visus rusus.

KAMERUN'O VIRŠININKAS NUŽUDYTAS.

Londonas, spalio 22 d. Tapęs nužudytas vokiečių kolonijos Kamerun (Afrikoje) viršininkas Magna Bell (ten gimęs) už mėginimą sukelti sumišimą prieš vokiečius.

savo vaisių darbais, tai kam čia man besidarbuoti.

Šią valandą karės audra Lietuvoje nurimo. Bet, turbūt, ir dabar dar yra daug tokių, kurie nesirūpina savo ateitimi ir tik gaudė visokius plepalus.

Bet pasirodo, kad pas mus yra ir kitoniškos rūšies žmonių. Iš tikrųjų karės suirutei jie nenuleido rankų, bet veikliai dirbo. Tik nelaimė, kad tas darbas buvo nukreiptas visai negeistifon pusėn.

Kalbėdamas apie tai, aš turiu omenėj Paprusio lietuvius — „stukininkus.“ (Žiūrėk žinią „Prūsų pasienij“). Dangelis gerų žmonių stengiasi dabar pagelbėti kitiems jų nelaimė, tuo tarpu minėti „stukininkai“ begėdiškai plėšė savo brolius iš anapus sienos. Jie, turbūt, neįsivaizdino sau, kokią skriaudą daro tokiu savo plėšimu.

Vienas sienos gyvenantieji žmonės taip pat išsigando karės, kaip čia, ir išbėgiojo. Paskui jie sugrįš į savo gyvenamąsias vietas, bet kaip skaudu jiems bus matyti, kad visas jų ukis išplėštas, išdraskytas!

Panašūs darbai turi būti smerkiami kuomsmarkiausiu budu. Mums dabar reikia ne plėšikų ir ne prietarinių bailių, bet tokių, kurie gali suteikti nelaimingiems pagūdą, atnešti kitiems naudą. Svarbu, kad žmonės nenustotų dvasios ramybės ir nesiliautų rūpintis ateitimi.

Jeigu žmonės bėgios tik susiėmę galvas arba nedirbs darbu dėl darbininkų stokos, ko jie sulauks ateityje? Jei, pavyzdžiui, dabar nepasūtų rugių, tai kitais metais gali ištikti badas.

Apie tai turėtų pagalvoti sodžiu kiekvienas doras žmogus. Kas neturi užtekinai darbininkų, tam reikia padėti nudirbti laukų darbai; kas kaliko gyventi be lėšų, tam reikia suteikti medžiaginę pagalbą; kas yra nusiminęs, tam reikia nešti nuraminimo ir užuojautos žodis.

Kyla klausimas, kaip tai atlikti. Geriausia, žinoma, veikti, kaip ir kiekviename darbe, išvieno, susitelkus į tam tikras kuopas. Labai naudinga būtų su tvėrus atsakančius tam reikalui komitetus valdžioje, vyriose arba ir atskiruose sodžiuose. Nežinant, kaip tai atlikti, reikia klausties kitų. Šitoks nežinojimas neturėtų darbo sustabdyti. Reikia tik daugiau turėti gero noro, atsidadimo visuomenės labui.

M. Kaukas.

Lenkų telegrama.

Kaip jau buvo rašyta, vyriausias karvedys išleido į lenkus atsisaukimą, kuriame pridedama suvienyti išsklaidytus lenkus tarp Rusijos, Austrijos ir Vokietijos į vieną valstybę ir duoti jiems savivaldystę. Tas atsisaukimas labai lenkus nudžingino. Dangelis jų siuntė telegrafu vyriausiam karvedžiui padėką. Laikydami save lenkais, tokią pat padėką siuntė ir Kauno gubernijos darbininkai.

Vilniečių duosnumas.

Vilniuje, kaip žinoma, susitvėrė lietuvių komitetas šelpti saviškiams žmonėms, nukentėjusiems nuo karės. Padauginimui komiteto lėšų elektros teatras „Rėpos“ paskyrė jam visą rugpjūčio 27 d. pardavimą. Komitetas organizavo parduvinėjimą į tą teatrą bilietų. Teatras priklausė lietuvaitei, gerb. Klimonskaitėi.

Prūsų pasienij.

Žmonės čia, neskaitant bailių jų bobučių-davatkėlių, visur labai ramūs. Jie net ramiai sūtinėka žinią apie tai, kad tapo nu-

šautas vienas ar kitas „stukininkas“ (taip vadinasi tie, kurie turi važinėti visokiais kariuomenės reikalais), ir žmonės nieko nebedami važiuoja su „stuka“ į karo lauką, kaip į turgų.

Tik nepagirtina, kad „stukininkai“ nemielaširdingai pradėjo plėšti vokiečių paliktus namus. Prikrauna sau ukininkas „stukininkas“ kupiną vežimą visokių daiktų ir vežasi namo. Kitam „vokietukui“ nepaliko nūnusių patalėlių, viską iškraustė, o ko negalėjo išvežti, tą sumetė upėn.

Visokių daiktų galėjo nusipirkti pusvelčiui. Pavyzdžiui, dviratį galėjo nusipirkti už rublį, o kelias eiles drapanų — už ašuną, o jei ne, tai ir visai veltui galėjai gauti. Ukininkai vežėsi namo iš Prūsų ruzvelkių, akėčių ir kuliamųjų mašinų. Vienas parsigabeno dargi motorą (dampį).

Bet tokį nepadorų plėšimą greit pastebėjo vyresnybė, ir visi grobšai buvo viešai nubausti rykštėmis. Dabar arkliai jau nebegalima pusvelčiui gauti, bet noint ji nusipirkti reikia mokėti po kelias dešimtis rublių. Už karvę irgi trirublės nebeužtenka.

Karės lauke esama dar apšėdžiavonų. Dabar ukininkai turi juos užkasinti. Darbas labai sunkus (lavonai jau dvokia), tačiau, kai kiti pasakoja, ukininkai ir tą darbą dirba noromis. Mat, pamėgo vokiečių palaikus... V. S.

Suvalkijos ukininkams.

Kariuomenės Valdya pavėdė supirkimą ukio produktų kariuomenės Žemdirbystės Departamentui, kuris rūpinsis pirkti be jokių tarpininkų, stačiai iš ukininkų. „Uk. Dr. vės“ Marijampolės skyrius rugpjūčio 30 d. (n. kal.) nutarė tokį valdžios sumanymą remti ir išrinkti komitetą iš 6 žmonių (Varkala, Gurevičius, Rėklys, Brazys, Masaitis ir agronomas J. Kriščiūnas), kuris susineš su valdžios atstovais. Kas turi parduoti kokių produktų (avizų, miežių, kviečių, rugių, žirnių, šieno (dobilų), kruopų, miltų, kruštienės, bulvių, kiaulių), tas tegul laiškų ar žodžių praneša apie tai agronomui J. Kriščiūnui Marijampolėje, d-ro Grišiaus namuose. Labai geistina gauti ir grūdų prabos. Kas nori sužinoti apie kainas, tegul atsinešia atsakymui markę. Komiteto vardu agronomas J. Kriščiūnas. („L. Ukininkas“)

Laiškas iš karės lauko.

Vienas lietuvis, neseniai sužeistas ties Eidkunais, šitai išreiškia savo pirmuosius išpuolius atgal: Neilgai šį kartą gavau kariuomenę, užtat smarkiai vokiečius vijoje ir pliekėme, nors ir patiems kliuvo. Tad ir per tas kelias dienas suskubome vokiečius su trenksmu nuvyti nuo sienos netoli keturių dešimtų varstų. Mes pasitikome vokiečius kiek į šiaurę nuo Eidkunų 4 rugp. ir per visą dieną iki 1 val. nakties buvo baisi kova. Nuo pradžios priešūs stumėme palengvėl atgal, bet už kokių penkių varstų, jie užlindo už priengtos išanksto pozicijos Bilvyčiuose, ir iš ten traukties toliaus nebenorėjo. Prasi-dėjo smarki kova, nelabai dideliame plote, ir tęsė be perstojo. Kulkos nuolat švilpė pro pat ausis, rapneliai iš armotų kaukė be pertrūkio, bet vokiečių artilerija gavo ankščiau nutilti. Kartais priedavome prie priešų ant 3-4

žingsnių. Pagaliaus vokiečiai nebeįstūrėjo: metė savo pozicijas, palikdami ne tik užmuštusius, bet daug ir sužeistųjų, porą gydytojų, 8 armotas ir kitką. Tą naktį toliaus nebesivijome, nes buvo tamsu. Ant rytojaus į tuos laukus baisu buvo ir pažūrėti: vienur-kitur dar tebevaikšto sužeistieji; užmuštieji buvo išblaškyti visokieropai: kas angštel-

ninkas guli su šautuvu rankose ir žiuri stiklinėmis akimis, kitas kniupsčias, kitas atsiedęs; vienas su perskelta galva, kitas visai be galvos, dar kitas — išdraskytas viduriais — viską ir neaprašysi. Vokiečiai vartoja visokias gudrybes: kasas „vilkų duobes“, deda lentas prikaltas viršūni, užtiesia duriančias vietas ir tt. Tame plote mūsų pulkas stojo prieš artileriją, todėl daug mūsų siškių krito tą dieną: oficerių užmušta 4 ir sužeista 10, tarp jų vienas lietuvis. Užtat ant rytojaus kelias mums buvo linosas nuo vokiečių. Keliaavome apie 20 varstų tolyn, bet prieš tą dieną nesutikome. Trečią dieną po pietų vokiečiai vėl mums užstojo kelią ir prasidėjo mušis, kurs tęsėsi iki 10 val. vakaro, bet mūsų priešakyje ėjo kitas pulkas, užtat mes palikome čielybėje. Rugpjūčio 7 dieną, nuo 5 val. rytmečio, mūsų pulkas vėl stojo į priešakį ir prasidėjo smarkiausias šaudymas sustiprintos iš abiejų pusių artilerijos. Mūsų rota stovėjo tokioje vietoje, kad be perstojo kaukė lėkdamas per mūsų galvas, saviškės ir vokiečių granatos, iš šautuvų šaudyta mažai. Apie 2-3 val. dienos, dalis vokiečių artilerijos pradėjo plėškinti ir mūsų pėstininkus. Tuokart ir ašen vieną po kitos gavau dvi žaizdi pirmą su granatos skeveldra, antrą su kulka — abi į dešinę koją. Pajutau, kad blaudoje pasidarė šilta ir atsibūdau kariškame ligongutyje ant lauko. Žaizdos nepavojingos, gal už mėnesio kito sugysiu ir galėsiu vėl važiuoti į karės lauką. Kas daugiau iš musikių šiam meušy krito — nežinau, nes gal toli nesulaukiau. Žmonių nėra. Daugiausia viskas išdeginta ir išgrautu artilerijos. Laimingi mūsų žmonės, kad mes vokiečius vėjame, kitaip — tas pats būtų su musikiškais. Dabar esu be galo geroje vietoje ir priežiuroje, gr. Tiškevičiaus ligonbutyje Landvarave. („R. Garsas“)

Iš kitų laiškų, rašytų lietuvių kareivių, irgi matyti, kad jie visi nesigaili savo gyvybės už savo valstybę ir jos valdovą, sąžiningai atlikdami savo kariškiasias pareigas, kaip mobilizacijos laike, taip ir ant karės lauko. Tą patį galima pasakyti ir apie lietuvius, gyvenančius mobilizacijų rajone. („R. Garsas“)

Išgabeno 100 Vokietijos pavaldinių 31 rugs. iš Rygos kalėjimo į Kostromos guberniją. Kailių Rygoje dabar susikrovė ant 5 mil. rub. Kailių pirkliai kreipėsi į finansų ministeriją, prašydami kredito savo skolų apmokėjimui.

Sibiro sviestas laike karės atpigo nuo 12 r. 20 k. ant 8 rub. už pudą, nes sviestą vėžti į užrubežį uždrausta. Rygos fabriku stovis. Karės laike darbai beveik visuose Rygos fabrikuose žymiai sumažėjo, todėl ir darbininkų daug liko atleista. Pagal žinių, surinktų fabrikantų sąjungos darbai šitai eina Rygos fabrikuose: Mašinių fabrikuose, kurių yra 22 su 14-160 darbininkų, darbai pilnai tebeina 10 fabrikuose, kur dirba visas dienas 9,816 darbininkų (69%), 10 fabriku su 3,134 darbininkais darbo laiką sutrumpino per pusę, 2 fabriku su 210 darbininkų visai užsidarė.

Geležies liejamųjų fabriku buvo 17 su 4012 darbininkų; iš jų pilnai dirba 4 su 1,437 darbininkais, 10 savo darbus sumažino ir 3 visai užsidarė.

Iš 3-jų vielų ir vinių fabriku su 1,596 darbininkais tiktai vienas bedirba prie 482 darbininkų, bet sutrumpintą laiką; kitu du su 1,114 darbininkų visai liko uždaryti.

Bovelnos verpiamųjų, audžiamųjų ir dažomųjų fabriku dirbo 14 prie 10,110 darbininkų. Iš jų bedirba pilnai tiktai vienas fabrikas su 999 darbininkų, 11 su 6,890 darbininkais sutrumpino darbo laiką ant pusės ir 2 su 2,221 darbininkais visai sustojo. Chemiškųjų fabriku dirbo 22 prie 3,310 darbininkų. Iš jų pilnai dirba toliau 4 su 403 darbininkais, 16 fabriku su 2,467 darbininkais bedirba po pusdienį, 3 gi fabriku su 440 darbininkais visai darbą sustabdė. Pjaunamųjų fabriku (tartokų) dirbo ligišiol 14 prie 2,180 darbininkų, šitos dirbtuvės daugiausiai gavo nukentėti, nes nei viena nebedirba pilnų dienų: 6 fabriku su 545 darb. ant pusės sumažino sa-

Iš Latvijos.

RYGA.

Pamaldos mokiniams už pergale rusų kariuomenės buvo surengtos 30 rugp. Senoje bažnyčioje rūpesniu kapeliono kun. Jelinskio. Buvo susirinkę tukstantis su viršum mokinių vidutiniųjų ir pradinių mokyklų. Pamaldose dalyvavo mokslo globėjas Ščerbakovas, taipogi daug mokytojų. Viralą moterims pašauktųjų karėn dabar išduoda 2 sykį į dieną: nuo ryto ir po piet.

Latvių labdarinigi draugija įrengė valgyklą karėn pašauktųjų šeimynoms, kuri kiekvieną dieną išduoda virš 300 pietų.

Konfiskavo Austrijos ir Vokietijos pavaldinių 49 arklus, 85 vežimus ir 50 pakinkalų. Konfiskuotuosius daiktus penktadienį parduvinėjo aukeijono turguje, Ricierių g. N 95. Aukeijonas tęsėsi dvi dieni, penktadienį ir šeštadienį. Pardavė arklus alaus bravarų savininkų: Šnidlerio, Potempo, Sefflero ir kitų.

Labai prielankiai pradėjo rašyti apie latvius rusų laikraščiai „Nov. Vremia“, „Več. Vremia“ ir dar nekurie. „N. V.“ tarp kitu ko sako: „Del latvių toji karė yra patriotiška, tiesiog tautiška. Jie supranta, jeigu vokiečiai pergalės, tada pergalėtojai pavėrs juos į darbo gyvulus, Rusijos gi pergalė paliuosuos juos ant visados nuo vokiečių slogučio.“

Linų ir kanapių apie 600 vagonų stovi Rygoje be vartojimo, nes jų išgabėnimas užsienin uždraustas.

Rygos kalėjimuose Vokietijos ir Austrijos pavaldinių tebėra užsilikusių daugiau 500.

400 katorgininkų iš Rygos kalatortos kalėjimo išgabenta į Sibiro kalėjimus. Kita partija katorgininkų busi išgabenta kiek vėliau.

Aprūpinimas Rygos valgomaisiais daiktais. Duonos reikalavimai tuotarpu Rygoj neperdideli. Kviečių Rygos elevatore yra dar apie 300 tukstančių pudų, bet jų duonos rinkoj mažai kas tereikalauja.

Išgabeno 100 Vokietijos pavaldinių 31 rugs. iš Rygos kalėjimo į Kostromos guberniją.

Kailių Rygoje dabar susikrovė ant 5 mil. rub. Kailių pirkliai kreipėsi į finansų ministeriją, prašydami kredito savo skolų apmokėjimui.

Sibiro sviestas laike karės atpigo nuo 12 r. 20 k. ant 8 rub. už pudą, nes sviestą vėžti į užrubežį uždrausta.

Rygos fabriku stovis. Karės laike darbai beveik visuose Rygos fabrikuose žymiai sumažėjo, todėl ir darbininkų daug liko atleista. Pagal žinių, surinktų fabrikantų sąjungos darbai šitai eina Rygos fabrikuose: Mašinių fabrikuose, kurių yra 22 su 14-160 darbininkų, darbai pilnai tebeina 10 fabrikuose, kur dirba visas dienas 9,816 darbininkų (69%), 10 fabriku su 3,134 darbininkais darbo laiką sutrumpino per pusę, 2 fabriku su 210 darbininkų visai užsidarė.

Geležies liejamųjų fabriku buvo 17 su 4012 darbininkų; iš jų pilnai dirba 4 su 1,437 darbininkais, 10 savo darbus sumažino ir 3 visai užsidarė.

Iš 3-jų vielų ir vinių fabriku su 1,596 darbininkais tiktai vienas bedirba prie 482 darbininkų, bet sutrumpintą laiką; kitu du su 1,114 darbininkų visai liko uždaryti.

Bovelnos verpiamųjų, audžiamųjų ir dažomųjų fabriku dirbo 14 prie 10,110 darbininkų. Iš jų bedirba pilnai tiktai vienas fabrikas su 999 darbininkų, 11 su 6,890 darbininkais sutrumpino darbo laiką ant pusės ir 2 su 2,221 darbininkais visai sustojo. Chemiškųjų fabriku dirbo 22 prie 3,310 darbininkų. Iš jų pilnai dirba toliau 4 su 403 darbininkais, 16 fabriku su 2,467 darbininkais bedirba po pusdienį, 3 gi fabriku su 440 darbininkais visai darbą sustabdė. Pjaunamųjų fabriku (tartokų) dirbo ligišiol 14 prie 2,180 darbininkų, šitos dirbtuvės daugiausiai gavo nukentėti, nes nei viena nebedirba pilnų dienų: 6 fabriku su 545 darb. ant pusės sumažino sa-

vo darbą, 8 gi fabriku su 1,635 darbininkais visai sustojo.

Iš 4 popieros ir cellulaido fabriku prie 2,473 darbininkų 1 tedirba pilnai su 223 darbininkais, visi kiti savo darbą ant pusės sumažino.

Alaus bravarai, kurių buvo 8, uždraudus alaus pardavimą, žymiai sumažino savo darbus. Pilnai tedirba tiktai vienas Bravaras su 28 darbininkais, 2 su 100 darbininkų darbo laiką sutrumpino perpus ir 5 su 500 darbininkų visai užsidarė.

Keramikos (puodų ir koklių) fabriku visi sumažino darbus.

Odos 2-se fabrikuose dirbdavo 411 darbininkų, dabargi vienas dirba po senovės su 131 darbininkais, kitas gi savo darbus sumažino. Trijs gumos fabriku turėjo 12,740 darbininkų; visi tie fabriku darbo laiką sumažino perdaug. Iš 3 korkų (kamščių) tų medžiagos, kurios randas neperdaug. Iš 3 Korkių (komščių) fabriku prie 1,836 darbininkų tedirba visas dienas tik 1 prie tukstančio darbininkų, 2 gavo savo darbo laiką sutrumpinti. Pagalios 1 šepėčių fabriku, kuriame dirbo 171 darbininkas, savo darbus pusiau sumažino.

Iš 5 kitokių fabriku su 4127 darbininkų normaliai tedirba nei vienas. Iš jų 4 su 3,866 darbininkais darbą sumažino perpus, vienas gi visai sustojo.

Tokiu budu liko atleista prasidėjus karėi 7,666 darbininkai, sustojus darbam 27 fabrikuose.

Vokiečių sąjunga Baltijos krašte liovės veikusi. Jos visos mokyklos liko uždarytos. Sąjunga turėjo 60 tukst. sąnarių su viršum visose trijose Baltijos gubernijose. Mokyklas užlaikė 61, kurių Lyvžemės gubernijoje buvo: pradinių 15, vidutinių — 9; iš jų Rygoje 6, Kuršo gubernijoje — pradinių 24, vidutinių 2, augštoji 1. Estlandijoje 13. Mokiniai tose mokyklose: Estlandijos gubernijoje 1,766 vaikų, Kuršo — 890 vaikų. Kiek vaikų mokiniai Lyvžemės „Fereine“ tikrų žinių nėra, bet žinoma, kad vienoje Rygoje, mokiniai vokiškoje mokykloje 1,200 vaikų. Vokiečių sąjunga savo ženklu (herbu) turi juoda kryžių baltame lauke, t. y. tokį pat, koks buvo ant senovės kryžiuočių vėliavos.

Mintaujos poliemeisteris Šne gavo stropų gubernatoriaus parbirimą už tai, kad laikiniais pildydamas cenzoriaus pareigas neleido latvių laikraščiams atspausdinti jų V. Dumos atstovo Goldmano prakalbos. Šne padavęs prašymą apie atsakymą nuo vietos.

Mintaujoje 29 rugp. nusišovė 24 metų miestsargis M. Dilis, galvęs žinią, kad jo motina badauja.

Mintauja. Latviai įtaisė savo lazaretus sužeistiesiems kareiviams ant 75 lovų. Užveizdėtoju busias d-ras Ekmanas.

Liepojuje, kaip girdėti, mano įtaisyti atskirą ligonbutį lietuvių ir lenkų visuomenė.

Liepojus. „Dz. V.“ rašo: Iš Liepojaus nuo karės pradžios ligišiol, sulig laikraščių žinių, išvažiavo 40 tukstančių gyventojų, o tokių išviso Liepojuje yra apie 100 tukstančių. Uždaryta daug fabriku ir įstaigų.

Liepojaus valdiškoji taupomoji kasa liko iškelta 5 rugs. į Petrogradą (V. Lib.).

Vendenas (Lyvž. g.). Latvių laikr. „J. Z.“ praneša, kad 4 d. rugs. ant vieškio suimti 3 sveiktinai, kurie važiuodami ant velosipedų barstė proklamacias latvių kalboje, ragindami prisidėti prie vokiečių. Apačioje padėta parašas Latvių social-demokratų partijos.

Gyvulių kainos ant laukų atpigę daugiau kaip ant pusės. („R. Garsas“)

Korespondencijos.

BROOKLYN, N. Y.

Spalio 17 d., vakare, McCad-din Memorial Hall buvo stotomas keturių veiksmų ir vieno paveiklo vaizdelis „Sugrįžo.“ Statė Karalienės Aniolų Parapijos Bažnytinis Choras.

Patį veikalą paėmus, — yra labai puikus, iš laikų spaudos atgavimo Lietuvoje. Veiksmas pirmas satvaizdina seno Dičkaus kiemą, kur stovi medžiai; priva-karis. Šienpjūviai ir merginos dainuoja „Gražūs mūsų rugučėliai.“ Netikėtas sugrįžimas Dičkaus sunaus Raulo sukelia seno tėvo džiaugsmą, bet, pasakojant sunui apie namiškius, apsireiškia sielvarta, nes jau daugelis iš namiškių mirė, tarpe kurių ir motina Dičkienė. Sunus, apdovanojė tėvą, eina į stuba. Pasigirsta dainavimas. Visi džiaugiasi, pamatę netikėtą svečią. Visi dainuoja, šoka. Tarp tėvo ir sugrįžcio sunaus eina kalbos apie užsienį, turtus, kokius jis ten surado ir tt.. Ant galo visi išiskirsto ant nakties.

Antrame veiksmė, kaip sunus Raulas buvo žadėjęs pastatyti naujus namus, tie atvaizdinami. Pašventinimas jų. Kunigas po darbo atlikimo nusirengia; visi aplinkiniai susirinkę dalyvauja. Vėl dainuoja, žaidžia jaunieji. Visi tarpe maįsiai senis Bakutis, kurį jaunimas apspinta, prašydamas papasakot jiems šitą. Jis pasakoja apie senesnių laikų vaidynes ir apie čia artimą pilekalmį, jo dvasias. Sulaikius besibaraneis Juodį su sesere Rožė, vėl prasideda dainos — „Eisis, broleliai, namo.“ Ateina senis Švedas; tas žmogus turintis reikalus su visais gerais žmonėmis. Klausia klebono. Jaunimas skirstosi. Išsiskirsčius, Juodis pasako Svedui gautus laikraščius. Tas dukters jam nežada; susibara; persiskiria. Galiaūs Rožė intekia Martinukui, paėmus iš paslėptos vietos, maldakningę; tas džiaugiasi. Visi vir rengiasi eiti ten. Užtinka ant galo čia juodu Raulas.

Pilekalmis — „dvasių“ vieta. Čia senis Švedas ir kiti priima Martinuką į žemaičių raudonojo škaplieriaus draugiją. Juodis užkrumo visą tą tėjimą. Rūpinas išbarsto gautus laikraščius, sėdamas apšvietą. Kalba apie laimingesnes dienas. Vėliaus atėjęs Raulas sužino, kas čia per „dvasių“ lankosi.

Trečiame veiksmė matosi senis Dičkus, jau po ligos, suvargęs, kalbasi su Raulu. Čia atbėga Švedo duntė pranešdama apie jos tėvo suėmimą. Dičkus užsipuola ir keikia sunų Raulą, kad tas išdavęs, nes visada buvo lietuviams priešingas, niekino lietuvius. Tik tuoj paaiškėja, kad jį išdavė Juodis, užtai, kad senis neleido už jo dukters. Perkuni-ja, žaibai. Toliaus pareina gir-

tas Juodis. Jis puola ant sesers Rožės. Raulas, atbėgęs, jį apmuša, atgina. Tas grąšina: „ateis ir tau eilė.“ Juodis prasišalina; Raulas pamyli Rožę. Paskutiniame veiksme — Diėkaus stuba, susirinkę Bakutis ir kiti kalbasi apie tai, ką kunigas iš pamokslu pasakė — kad sugrąžino lietuviams spaudą ir tt. Visi laukia sugrąžtant iš bažnyčios Raulo su Rože po šliubui. Nusimina, kad Švedas nesulaukė tos laimingos dienos — jis Siberijoje ištremitas. Jaunieji sugrąžta. Netikėtai sugrąžta paliosuotas ir Švedas; visi nudžiūga, o tuo tarpu pargrįžta į kaimą ir Juodis, Švedo išdavikas, visas nuplyšęs, alkanas. Švedas jam viską atleidžia, sesuo Rožė pabučiuoja jį.

Atskiri lošėjai savo roles atliko puštinai gerai. Ypač pažymėtini — Diėkus (K. Kriaučiūnas), Rūpinas (A. Sneckus), Švedas (A. Jakaitis), Bakutis (Kačergius). Raulas (J. Kulikauskas) lošė biskų su stoka energijos ir tarpais rolės nepaminė. Juodžio rolėje J. Adomaitis lošė gana gerai. Rožė galima paminėti kaip svarbią veikale ypatą (Z. Raudonutė); ji irgi nepilnai energiška veikė, gal kad pirmu kartu ant scenos. Jai buvo suteikta pora gyvų gėlių bukiety. Kunigas (V. Kleinauskas) puštinai gerai atrodė.

Visame veikale dainos (dirigavo pats A. Kvederas) pavyko gana puikiai; daug kartų buvo publikos išsiskirti pakartoti.

Publikos vakare buvo apie 700 ypatų. Nors visaą matosi peikimas mūsų publikos nemokėjime teatruose užsilaikyti, vienok ir didžiausiais papeikimais negalima jos išmokinėti.

Po perstatymui prasidėjo šokiai, kur jaunimas linksminosi iki 1 val. nakties, o paskui visi užgnėdinti išsiskirstė. Kazys.

YONKERS, N. Y.

Čia išsivo gyvena virš 500 lietuvių. Yra dvi draugijos, šv. Jono ir šv. Vincento, bet jos nieko nenuveikia. Tamsa laiko apglėbusi visus šio miestelio lietuvius. Didžiūna čionykščių lietuvių iš Vilniaus gub. Lietuviai nori net savo parapiją sutverti, tik su pinigais bėda, nes mažai čia yra dievmeldžių.

Yonkerietis.

AMSTERDAM, N. Y.

Spalio 18 d. pobažnytinėj sve-tainėj atsiduvo prakalbos — kalbėjo Visuotinojo Liet. Seimo (Brooklyne) delegatai, pp. V. Davčiūnas ir M. Kerbelis. Apie 7:30 v. vakare žmonių prisirinko į 600.

Pirmas kalbėjo p. V. Davčiūnas, kuris gan plačiai papasakojo apie seimą ir kaip socialistai pirm seimo buvo jau susitarę kaip „vesti“ seimą. M. Kerbelis trumpuose žodžiuose perbėgo dabartinę karę Europoje ir nupiešė dabartinį Lietuvos bei lietuvių padėjimą; taipgi šiek tiek prisiminė ir apie lietuvių praeitį. Kalbėtojas ragino prie blaivybės ir prie susivienijimo. Tartasi apie išrinkimą komiteto rinkimui aukų Lietuvos Šelpimo Fondan. Galop tapo atliktos kelios deklamacijos. Vanagėlis.

ELIZABETH, N. J.

Spalio 9 d. p. A. Lutvino sve-tainėj, 69 So. Park str., atsibuvo balius, kurį parengė šv. Kazimiero Dr. Žmonių atsilankė apie 300. Apie patį balį nėra ko kalbėti — skaitytėjai gerai jau žino tuos lietuvių balius. Vienok negaliu užlyti nepastebėjęs apie baliaus rengimo laiką.

Kuomet mūsų Tėvynėj Neįsiki kraujas, kuomet mūsų broliai ir seseris kenčia didžiausius vargus, badą ir rūpesčius, tai, man rodosi, puotos bei baliai visai ne vietoj, — nes tuom mes tyčiojamės iš Tėvynėje kenčiančių savo tėvų, brolių, seserų bei pažįstamų, — tuom mes jiems didiname jų žaizdas.

BroLIAI ir seseris! Tik atsiminkite apie skaudžius sužeistųjų vaitojimus, apie paskutinį atsisveikinimą tėvėlių su savo sunum, išeinančių karėn, bei tėvo, kuris, palikęs vaikus ir pačią, irgi turi eiti ant mušio lauko, — tik persistatykim tas visas baisesnybes, kurios dabar apsiroiskia Lietuvoje, o tuomet jau neišdrįsime kelti balių bei pasilinksmimo vakarų. Užmirškime apie balius nors patol, pakol mūsų Tėvynėj nudžius sužeistųjų bei užmuštųjų kraujas, pakol nutilis vaitojimai, pakol nudžius mums artimų ir brangių žmonių ašaros...

Mes privalome dabar stengties visomis spēkomis rinkti aukas nukentėjusiems nuo karės mūsų tautiečiams. Šelpkime nukentėjusius ir kovokime už Lietuvos liuosybę!

Elizabeth'o lietuviai, parodykime, kad ir mums rupi Lietuvos likimas! Užmirškime senus mūsų nesutikimus (jeigu jie buvo) ir dirbkime vienybėje!

Kur vienybė, — ten galybė, meilė ir brolybė...

J. Knibury.

HARTFORD, CONN.

Spalio 17 d. atsitiko čia nelaimė ant 16 Elm gat. Liepaitienei atnešė ledo, žmėna vedė ledo nešėja ant „porėių“ parodyti, kur padėti ledą, ir abudu nupuo-lė nuo ketvirtu gyvenimo ir upė, kuri bėga namo užpakalyj. Abudu sunkiai susižeidė į lėntas ir tapo nuvežtas ligonbutin. Gerai dar, kad laiku ištraukė, nes vanduo buvo į 4 pėdas gilumo.

Spalio 16 d. buvo suauktas sėsirinkimas išrinkimui komiteto, kuris užsiimtų aukų rinkimu (su-lich Chicago federalinių seimo), bet delėi lytaus tapo atidėta ant spalio 25 d. Svečias.

LOWELL, MASS.

Šį bei tą patyręs besilankydamas šiame mieste spalio 8—10 dd., norėčiau apie tą miestą pasakleisti ir „V. L.“ skaitytėjams keletą žinelių.

Miestas stovi ant Merrimac upės, neperdidelis ir puštinai gražus — ypač paskutiniams keletu metų daug pinigų skiriama ap-taisymui gatvių, plečių ir tt.

Svarbiausia pramonė — tai audinyčios, kurių šiame mieste yra tiek, kad jis užima bene pirmą vietą Suv. Valstijose toje išdirbystėje. Toliaus seka: geležinės, medinės, kailinės, alinės, mašininės ir kitokios išdirbystės.

Iš svetimtaučių čia gyvena daugiausiai francuzai, graikai, portugalai, lenkai ir kt.; lietuvių gi šiame mieste skaitoma į 1,000 ypatų. Nekurie iš jų yra pasituri-tintį; kiti turi krantuves valgoimų daiktų ir tt. Daugumas gi dirba paprastą darbą — audinyčiose.

Draugijas lietuviai turi sekancias: D. L. K. Algirdo, šv. Juozapo, Aušros Vartų (moterų), Po-lišką Klubą, L.R.K. Susiv. kp., L.S.S. kuopą ir vėliausiai susitvėrusią — S.L.A. kuopą. Pirmutinės tris draugijos gyvuoja jau nuo senai ir stovi puštinai gerai. Kuopos ir klubas — nežinia kaip gyvuoja; galima tikėt, kad ir L.S.S. kuopa užgeso.

Veiklių žmonių nėra — jokio

prie tokių negalima priskaityt, užtaigi ir draugijos nieko nenuveikia, jei tik ant metų baliuką tesurengia.

Draugijos ir žmonės tarp savęs gyvena sutikime — jokių varžymųsi, partijinių ar kitokių, nėra. Tiesa, paskutiniams pora metų eina bruzdėjimas prieš dabartinį kunigėlį, kurį visi vadina „netikusiu.“ Visokiais būdais bandoma jį iščia iškraustyti. Vienas iš paskutinių būdų — tai nėjimas bažnyčion. Draugijos (D.L.K. Algirdo, šv. Juozapo ir Aušros Vartų) nutarė šį pavasarį, kad nei vienas iš narių neturi tiesos eiti bažnyčion; jei kuris eis, tas papuola po bausme — susirgus negaus pašalpos, o mirus — posmerlinės. Visi tvirtai laikosi. — Vienatinė priežastis streiko prieš kunigėlį ta, kad jis neišduoda jokių bažnytinų atskaitų. Kalba, jog skolos ant bažnyčios esą į \$9,000. Beje, da prisidėjo prieš kunigą neapikanta ir tas, kad jis atstatė nuo vietos gana darbštų ir gerą vargonininką; užtai dabar iš giedoriai streikuoja.

Sakyčiau, tai svarbi žinutė, bet juk mes matom panašius kunigų su parapijonais nesutikimus labai tankiai. Kas iš to išeis — nežinia. Žmonės vis tikisi naujo kunigo, bet kiti sako, kad jo žodis vyskupni šventesnis.

Iš kitos pusės — kunigas irgi darbuojas. Sudarė mokyklą, kuri susirenka vaikai tris kartus į savaitę pavakariams, kada atleidžia iš miesto mokyklų. Moki-na juos lietuviškai — rašybos ir skaityt. Aiškina iš geografi-jos ir astronomijos (pats kunigas). Vargonininkas — ruošia prie išpažinties. Atlinkius vieną tokių lekeijų, pasirodė, kad susirenka į 35 vaikų ir mergaičių. Po savo paaiškinimų pats kunigas išėjo, pasakydamas, kad „dabar mokins prisirengs išpažintin — kurie nori, tegul liekasi.“ — Visi pakilo ir išėjo, liko tik maži. Tiesa, vargonininkas su vaikais ir elgiasi netikusiai...

Tai tik mažesni vaikai taip skaitlingai lanko mokyklą; tarp didesnių mokslos labiausiai nupuolę. Kadangi uždabiai maži ir skurdžiau žmonės gyvena, tai vaikai ar mergaitės, sulaukę 14—15 metų jau turi eit sau pragyveni-mą darytis. Taip tai ir jie lieka paprastais darbininkais, iš daugelio paauusių vos tik apie 6—7 lanko mokyklas; iš tų vienas lanko technišką mokyklą, viena mergaitė — muzikos.

Laikraščių čia daugiausiai par-eina „Keleivio“, „Laisvės“, „V. Lietuvninkų“, paskui seka kiti. Čia paprasta yra lietuviams vestis su lenkėmis. Girtuoklystė čia irgi puštinai „gerai“ stovi.

Žmonės, kaip ir visur, bile kam patiki. Tulas Bostono „garsus gydytojas“ čia išmėtė savo ap-garsinimus; moterėlės džiaugiasi, nes galėsia išsigydyt nuo viso-kių „nogrų.“ Važiuoja pas jį, vieną kitai patardamos. Viena jam sumokėjus jau į \$135, bet vis da nieko negelbėjo... Rodos, lyg sa-vam mieste nėra gydytojų...

Darbai eina nevisei gerai; dir-ba tuli po penkias ir mažiau die-nų ant savaitės. Nekurie ir pil-ną laiką. Iš kitur pribavus sun-ku ir čia su darbo gavimu.

Kazys.

CAMBRIDGE, MASS.

Spalio 18 d. Instituto salėj at-sibuvo prakalbos, surengtos visų vietinių draugijų, išskyrus šv. Stapano Kank. Dr., kuri yra mu-šų dvasiško vadovo globoje. Ypač Kalbėjo angli ir p. Michelsonas iš So. Bostono. Dalyvavo trys chorai — Jaunuomenės, Bi-rutės ir Laisvės — ir D. L. K. Vytūno Benas, kuris visados pa-linksmina publiką.

Prie surengimo prakalbų daug prisidėjo p. H. Gerry (anglas), kuris labai atjaučia lietuviams.

Pirmiausiai prakalbų vedėjas, J. Aniesta, sustojus publikai, trumpai pasakė apie prakalbų tikslą. Laisvės Choras, p. Si-manavičiaus vedamas, sudainavo tautišką himną. Paskiau kalbė-jo keli angliai apie šios šalies lie-tuvių gyvenimą (jų tarpe p. Ed. Barry, Lietutenant Governor, ir p. Fr. W. Mansfield, Treasurer Re-ceiver General). Visi labai prie-lankiai ir pagiriantčiai atsiliepė apie mūsų tautiečius. Taipgi ra-gino, kad lietuvių pagerinimui savo buvio pastotų Suv. Valsti-jų piliečiais ir išmokyti anglų kalba.

Kalbų tarpuose dainavo p. A.

Kasparvičiaus vedami chorai — Birutės ir Jaunuomenės; dainos atliktos gerai.

Paskui kalbėjo p. Michelsonas apie europinę karę ir ragino lie-tuvius rupinties Lietuvos Šelpi-mo Fondu bei rinkimu aukų nu-kentėjusiems nuo karės lie-tuviams. Prisiminė taipgi ir apie netikusius Amerikos lietuvių pa-sielgimus, ypač laike vestuvių.

Užbaigus jam kalbėti buvo ren-kamos aukos nukentėjusiems mu-šų broliams bei seserims Tėvynė-je; aukų surinkta \$38, kurios bus perduota L. S. Fondui.

Ištikrųjų, dar niekad šiame mieste nebuvo tokio gražaus va-ckaro, kuriame įvairių pažvalgų žmonės dalyvautų tokioje šantai-koje. Prakalbose apsilankė apie 1,200 žmonių — visi užsilankė ramiai ir atidžiai klausėsi prakalbų. Užbaigiant vakarą, chorai (kar-tu) sudainavo tautišką himną.

Vargdienis.

Šaukia lietuvių suvažiavimą Londonan.

(Žemiau talpinamas pranešimas tilpo „Lietuvos“ priede. N 69).

LIETUVOJE SUSITVĖRĖ IŠ ĮVAIRIŲ SROVIŲ LIETUVIŲ CENTRAS, KURIAM PA-VESTA RUPINTIS LIETUVIŲ REIKALAIS.

Lietuvių Centras kviečia Londo-no Konferencijon Amerikie-čius: Dr. Šliupą, kun. Tamą Žilinską, B. K. Balutį ir vie-sintį čia Juozą Gabrį.

„Lietuvos“ Redakcijon atėjo ytin svarbus laiškas-atsilie-pimas, prisiųstas nuo susidari-usio Lietuvių centralinio komiteto. Iš jo matyt, kad, prasidėjus ka-rei, mūsų broliai, esanti tėvynėj, smarkiai sudaro rupintis Lietu-vos reikalais. Žymesni lietuvių veikėjai atlaikė visą eilę susirin-kimų, kuriuose svarstyta dabar-tinis ir ateityj galintis buti daly-kių stovis... Šiuose susirinkimu-se įvairių veikiančių Lietuvoj sro-vių atstovai suėjo kruvon, susi-taikė kaslink plano veikimo ir sutvėrė tam tikrą Lietuvių Centrą. Į šį Centrą, kaip matyt iš mums prisiųsto pranešimo, ne-inėjo Lietuvos social-demokratai.

(Laiškas adresuotas „Lietuvos“ redakcijos nariui, B. K. Balučiai. Laiškų išsiuntinėtojas yra žymus lietuvių veikėjas, kurio vardo vienok, mes viso ko delėi negali-me kol-kas viešai paminėti):

JM. P-nui B. Balučiai,

Chicago, Ill,

GERBIAMASAI!

Europos kovai, prasidėjus, at-ėmėm svarstyti karės iškeltąją situaciją ir galimas josios pasek-mes. Priejome prie nuomonės, kad dabartis skleidžia žmonijai vieną indomaisių istorijos la-pų, kad šioms ar kitoks karės ga-las turės žymiai pakeisti Euro-pos išvaizdą. Toliau besitardami pažymėjome, kad Lietuva joki-u būdu negali pasilikti šalia dabar-ties atsitikimų; ji turi, nei va-landos negaišdama, įsisprauti politikos sukurin, kad kitų tautų akyvaizdoje aiškiai pabrėžus sa-vo egzistenciją, savo savitumą ir savo tautinį idealą. Tylėjimas arba bei pasyvumas reikštų liuosos Lietuvos idėjos palaido-jimą. Susimąstę del gyvenamo-sios valandos politikos krypsnio, apibudinom jį, kaip tinkamiaus-ty Lietuvos idėjai kelti. Ypač trijulės santarvės (Rusija, Fran-

ezija ir Anglija) laimėjimas pa-tieks platų taką mažų tautų-tau-telių liuosam apsisprendimui, blo-giausiam atvejyje — evoliuciji-niam klestėjimui.

Visa tai besvarstant susirinki-mų eilėje, pavyko sutraukti kru-von veikiančių srovių žmones (be social-demokratų) ir sudaryt tam tikrą Centrą, kuriam ir pavesta:

- 1. sekti dabarties politikos men-tą,
- 2. veikti, derintis su gyvena-mąja politikos valanda.
- Vykindamas savo uždavinį Centras, be visos eilės kitų da-lykų, pažymėjo:

- 1. kad anglių, francuzų ir rusų visuomenių nuomonė, kol-kas tik spaudoje, bet jau reiškiama, ir aiškiai tariama mintis, jog busi-moje taikos konferencijoje Euro-pos žemlapis turi buti iškeistas, vadovaujantis grynai tautiniu mastu, kur etnografinė siena, no-vrai ir siekiami atskirų tautų-tau-telių turės sprendžiamąją galę;
- 2. kad tula atmaina rusų vi-suomeninėje psichikoje, dargi re-akcijiniai-biurokratiškuose sluos-nuose, aiškus pažangiųjų rusų tautos krypsnių palankumas Ru-sijoje gyvenančioms tautoms, ga-lop bendras rusų visuomenės upo pakilimas karės rezultate sutei-čia kad ir maž, bet vis delto viltį, jog, karei pasibaigus, reak-cija bus priversta stengties ir stengsis nusikratyti savo apjaki-mo ir politikuoti kad ir savųjų tikslų siekdama;
- 3. kad rezultate žinomojo at-siliepimo Vyriausiojo karės Vado į lenkų tautą paaiškėjo iš lenkų pusės tendencija išplėsti savo he-gemoniją (vadovavimą) ir į lie-tuvių tautą, žinoma, prisiden-giant istorine unija, tradicijiniu „broliškumu“ ir mezgiant-painio-jant svetimtaučių akyse lietuvius ir lenkus į vieną etnografinę ma-šę;
- 4. kad aštrus, del visos varti-nės istorinių, ekonominių ir kul-turinių veiksmių, lenkinimo pavo-jus liepia lietuviams visomis pa-jiegomis ginties nuo lenkų he-gemonijos;
- 5. kad aiškiai pasižymys, net pažangiiosiose rusų srovėse, ne-noras matyti, kad iš kovos sukurio gali išinerti perplati Lenkija, lie-pia rusams ytin klausyties lie-tuvių balso, nes jis teikia progos išstumti vieton istorinėse, etno-

grafinė Lenkiją ir be to mora-liniai išteisina tokią poziciją;

6. kad nuošali Suvienuytų Ame-rikos Valstijų pozicija ir jųjų pi-niginė galė suteiks Valstijų bal-sui ypatingą svarbumą Europos reikalus sprendžiant per busimas konferencijas, taigi Amerikos lie-tuvių veikimas gali vaidinti labai svarbią rolę, nes nuo Suvienuytų Amerikos Valstijų (lygiai kaip ir nuo anglių bei francuzų delegatų, pasiuntinių) žodžio galima daug ko tikėtis ir daug kas pareis.

Centro nuomone, šitokia situa-cija suteikia mums gerą progą ir tiesiog spirte spiria veikti. Vei-kimo krantuolys aiškus: uoliai, plačiai ir nuosekliai kelti lietuvių tautos opinią, kad paruošus tin-kamą mums pagrindą, kuriuo remdamies galėtume kritiškioje valandoje savo balsą pakelti ir savųjų tikslų pasiekti.

Tam tikslui Centras, šalia kitų nusikrendimų, nutarė:

- 1. išstumti Lietuvos čielybės, idėją, butent, susijungimą Mažo-sios Lietuvos su Didžiąja ir, ži-noma, išskyrimą Suvalkų guber-nijos iš Lenkų Karalystės;
- 2. pasiimti vieną Lietuvoje ei-nančių laikraščių, kuriame aiškin-ti Lietuvos istoriją, etnografinę sieną plačiausiame apymyje (tu-rint omenyje ir istorinius bei e-konominius veiksmius) ir besikei-čiantį politikus momentą;
- 3. suvartoti spausdinamąją ir šiaip jau kaupiamą medžiagą pla-čiam memorialui apie Lietuvą istorijos, etnografijos, ekonomi-jos ir politikos žvilgsniu, o lygiai apie Lietuvos politikos siekimus, ypač pabrėžiant Lietuvos čiely-bės idėją;
- 4. memorialui renkamą me-džiagą skelbti atskirais straip-sniais ir svetimtaučių spaudoje;
- 5. susižinoti su mūsų didžiąja Amerikos kolonija. Čia jau iš da-lies žymėtiems, o lygiai dar ir ki-tiems svarbiems klausimams ap-svarstyti susivažiuoti keliems lie-tuviams iš Amerikos ir Didžio-sios Lietuvos Londone;
- 6. neatidėliojant rinkti Centro reikalams aukas, kurių laikymas ir vartojimas bus apsprėstas per minėtąjį pasikalbėjimą Londone.

LIETUVIŲ CENTRAS.

P. S. Tikėdamiesi, kad busim,

kiek leidžia aplinkybės, painfor-mavė Tamistą apie Lietuvą, turi-me tik paaiškinti, kodėl kreipia-mės tiesiog į Tamistą.

Kadangi aplinkybės reikalauja greito ir sumanaus veikimo, o formalis rinkimų atlikimas nu-tęstų veikimą, Centras tiesiog skiria Tamistą atvažiuoti Londo-nan pasitarti del minėtojo ir y-pač tolimesnio veikimo.

Drauge su Tamista Centro kviečiami Londonan: d-ras J. Šliupas, kun. Tamas Žilinekas ir J. Gabrys, kuriems siunčiam tokį-pat raštą, su kuriais prašom tu-ėtuojau susižinoti ir drauge Lon-donan butinai atvažiuoti.

Gavę šį laišką, negaišdami nė valandos, susitarkit del važiavi-mo dienos ir telegrafuokit, kuo-met busit Londone, adresu, kurį laišku pranešam.

Sulaukę Jūsų telegramos, tuojaus mes važiuojam, Rugsėjo 3 (16) d. 1914 m.

ANKSTL..

Mano jauna pati bardavo ma-ne už vėlai parėjimą vakarais na-mo. Taip vieną vakarą parėjau ant 10, už tai barė ir liepė kita sykį butinai anksti pareiti.

Sekanti sykį aš parėjau labai anksti — 2 valanda... išryto...

Kazys.

NUKENTĖJUSIEMS DARBININKAMS ATLYGINIMAS.

(Tąsa).

Pranešimas apie sužeidimą.

Skirsnelis 18-tas. Pranešimas apie sužeidimą, už kurį yra mokamas atlyginimas pagal šito skirsnelio, turi būti paduotas komisijai ir darbo davėjui bėgyje desimties dienų kaip atsitiko nelaimė, o taipgi, jeigu iš tokio sužeidimo darbininkas pasimirtų, tai tur būti pranešta bėgyje trisdešimties dienų po šitokios mirties. Šitoki pranešimą gali paduoti bile koki ypata, turinti prie atlyginimo tiesą, ar kas kitas jo vardan. Pranešimas turi būti ant rašto ir įžymėta darbininko vardas ir adresas, taipgi aiškioje kalboje pažymėti nelaimės vieta, laiką, pobūdį ir priežastį, ir turi jis pats ar kokia kita ypata jo vardan pasirašyti, o jei pasimirė, tai turi pasirašyti bile vienas iš tų, kuriuos reikės šelpti ar kokia ypata jų vardan. Tas turi būti komisijai priduoda pasiunčiant per krasą, registruotame laiške, ir užadresuota komisijai josios ofisano. O darbo davėjui turi būti paduota jam pačiam ar pasiūsta per krasą registruotame laiške ir adresuota darbo davėjui tenai, kur jis gyvena ar bent arčiausiai žinomom jo gyvenimo vieton; prie to, jeigu darbo davėjas yra dalininku kompanijoje, tai šitokis pranešimas galima priduoti bile vienam iš tos kompanijos dalininkų, ir jeigu darbo davėjas yra korporacijoje, tai šitokis pranešimas galima perduoti bile kuriam agentui ar josios viršininkui, kurie yra galimi tieson patraukti, ar bile agentui, kuris prižiūrėjo tą darbavietę, kur atsitiko nelaimė. Nepadavus šitokio pranešimo, selpiamasis gali netekti jokios pašalpos, šitame skirsnelyje nurodytos, jei bent komisija patirtų, kad delei svarbių priežasčių pranešimas negalėjo būti paduotas, ar kad valstijos fondas, apsaigos kompanija ar darbo davėjas nieko prieš tai neturėtų.

Daktaro apžiūrėjimas.

Skirsnelis 19-tas. Sužeistasis darbininkas, reikalaujantis ar turintis tiesą prie atlyginimo pagal šito skirsnelio, privalo, jeigu komisija reikalauja, pasiduoti daktaro apžiūrėjimui tuom laiku, ir paskui laikus nuo laiko, išimtingai parankioje darbininkui vietoje, beje kaip tas būtų komisijos taisyklių nurodyta. Jeigu darbininkas ar apsergėtojas reikalauja, jis turi tiesą pasisamdyti savo daktarą ar daktarus, kokius jisai pasirinktų, kurie prie tokio apžiūrėjimo dalyvaudyt, bet jis pats jais turės užsimokėti. Jeigu darbininkas atsisako pasiduoti apžiūrėjimui, tai jis nustoja tiesą vesti bylą pagal šito skirsnelio ir jam nebus mokama atlyginimo per visą laiką, iki jis atsisakinės.

Atlyginimo skundų nusprendimas.

Skirsnelis 20-tas. Praėjus pirmai keturiolikai dienų sužeidimo ligos iš pusės sužeistojo darbininko, arba jam pasimirus, bile kuriuo laiku galima paduoti komisijai skundą, kad atlygintų. Komisija turės galę ir autoritetą nuspręsti visus klausimus linkui atlyginimo skundo, kaip šitame straipsnyje parodyta. Komisija padarys ar privers padaryti tokius ištyrinėjimus, kokie matysis reikalingi, ir, padavus aplikaciją blic kuriai pusei, ji surengs išklausymą, ir bėgyje trisdešimties dienų po padavimo atlyginimui skundo, kaip šis skirsnelis rodo, arba užbaigus tuos išklausimus, nuspręš atlyginti arba skundą atmesti, po draug nuspręš, kaip šita atlyginimą išmokėti, ir visas šitas reikalas pasilikis komisijos raštinėje, drange su nurodymais, prie kokio ji priėjo išvedimo fakto bei įstatymo padavadijimo. Pirmą negu nuspręš atlyginimą, komisija gali pašaukti skundo davėją, kad pributų priešais santaikos komitetą, komisijos nuskirtą ir susidedantį iš vieno atstovo nuo darbininkų, vieno atstovo nuo darbo davėjų ir arba vieno sąnario iš komisijos, arba per komisiją nuskirtos tam tikros ypatos, kuri bus komiteto pirmsėdžiui, prieš kurį priparodymai kaslink to skundo turi būti in-teikti ir kuris šita viską apsavrystys ir praneš. Kaip tik šitas bus atlikta, komisija turi išsiuntinėti abejoms pusėms tokio nusprendimo nuorašus. Darant išklausinėjimą pagal šita skirsnelį, kiekviena pusė gali pristatyti liudijimus ir gali būti atstovanta per advokatą. Komisijos nusprendimas turės būti galutinas visuose fakto klausimuose ir, išimant kaip pasakyta skirsnelyje 23-me, visuose įstatymo klausimuose.

Išlygos.

Skirsnelis 21-mas. Bile kokiame tardyme apie atlyginimo skundą pagal šito straipsnio, nesant tikrų prirodymų, turi būti statomos išlygos priešais skundą —

1. Ar imeina šitas skundas į šito skirsnelio išlygas;

(T. b.)

LIETUVIŲ SPAUDA PRAEITYJ.

(Tąsa).

dyką išdalindavo. Reikia dar pažymėti, kad kaip Dr. Basanavičius, taip ir kiti tų laikų aprašytojai, vienu balsu neužganėdinti iš „Keleiwio“ kalbos, kuri musų kalbos žvilgsniu buvusi „labai bauri.“ „Keleiwio“ gyvastį mums trumpai nušviečia p. Klaipėdiškis šitaip:

„Liepos 2 d. 1849 m. pradėjo eiti kas seređą Karaliaučiuje: „Keleivis iš Karaliaučiaus Broliams Lietuwinkams žines parneszas.“ Redaktorius-leidėjas buvo kunigas Fr. Kuršaitis. Laikraštį pirmiausia vietą užėmė šventadienio pamokslai, paskui sekė politikos ir visuomenės žinios. Sakoma, „Keleiwio“ įsteigimo užmanytoju buvęs generalas von Plehve. Jis prisibijodamas, kad tuokart visur siantusi revoliucijos dvasia ir lietuvius neužkrėstų, liepęs Kuršaičiui, valdžiai ištikimą laikraštį išleisti. Valdžia duodavo „Keleiwui“ kasmet 450 markių (apie 220 rublių) pašalpos. „Keleiwis“ ėjo iki pabaigos vasario mėn. 1880 m.“

Bent tiek „Keleiwis“ naudos padarė, kad palaikė musų brolius Prusus prie mokėjimo skaityti, ir, nors sudarkytoje, visgi lietuvų kalboje. Kitaip pas Prusus per tą 30-tį metų lietuviška kalba būtų visiškai numirusi. Pagaliaus tas laikraštis praskynė kelią kitiems vėlesniems laikraščiams, kurie jau buvo geresni iš daugelio atžvilgių.

„Pucco laikraštis.“
(1851?—)

Apie šį laikraštį, kurio nei tikras vardas nežinomas, p. Klaipėdiškis paduoda, kiek jis pats, matomai iš Prūsų laikraščių, sužinojęs, kaip va: „Rodos, 1851 m. išleido Tilžės (pirmiau Žilių) mokytojas Puccas dvisavaitinį lietuvišką laiškelį.

Kun. Kuršaitis vadina Puccą „netikru pranašu, kurs užsimanęs per nekuri laišką lietuvininkus iš tamsybės šviesybę ir iš melų į tiesą vesti“ („Keleiwis“ 1851 m. Nr. 5)... Matyt, Puccas buvo savo laiškelio pavyzdinį numerį išleidęs, nes Kuršaitis jo sumanymą kritikuodamas, paduoda to laiškelio programą (sekantį): „Mano Mieli Lietuwinkai! Kaip Mojžėszius pas paraoną, Egiptu Žemėje budams, tankey savo Giminės, Waikų Izrael atsimime, taip ir asz atsimenu mano Lietuwinku, nesa ir asz esmi isz tos pacozijs Giminės. Senuose Czezuose walde Lietuwinkai patys savo žemę, turėjo savo lietuwiszką Waldžią ir Istatimius, gyweno Paimoje ir buwo wisi labai turtingi, jie ne žinowo nuo tokiu žemės Priespauđu, su kuriomis szendien mes, ju Giminė aprkauoti esame. Swetimi žmones pareje isz pustijo Lietuwas Žemę, ir szendien gywana Lietuwinku Gimine iszblaszkya szen ir ten tarp Wokiecziu, neturedami ney lietuwiszkos Waldzios, ney lietuwiszkų Istatimiu. Wisi rasztai Žemeje, tiek Ceitungos, tiek Deputetiųjų Kalbos, tiek pas Gerikę, tiek pas Ragierungą tiktyt wokiszkoje Kalboje yra raszoma. Niekur lietuwiszka Kalba ne gilioj, niekur ne gal Lietuwinkai ju Kalboje patirti, kas Žemėje nusiduoda. Tikt Mokeszcius, tns ne užmirszta ir nuo Lietuwinku taip, kaip nuo Wokiecziu prasztyti. Tokiu Budu yra Lietuwinkai atskirti nuo Žemes Waldzios, nuo Žemes Nusidawimu. Jie savo Sentewju Žemėje yra Swetimais padaryti ir pasilikę Tamsybeje paniekinti. Asz matau Prastojimą ir Paniekinimą ir Paklaidinimą Lietuwinku, kur jie tiek Bažnyzios, tiek Žemes Dawaduose klydinėja ir wargsta. Ju Wargs gal man jau daug Metu ant Szirdies. Tas pats Balsas, kursai Moiezszią pawadino, jeib eitu Izraelitenu isz ju Wergystes iszwalnyti, tas ragin ir manę, jeib asz artincziausi Lietuwinkams, mano Broliams bey Sererims, ir jiemis apskyeziau lietuwiszkų Kalboje Balsą Wieszpaties, kursai nuo musu praszo, kad pabustumbim ir eitumbim isz Tamsybes i Szwiesybeje ir jieszkotumbim tiek Bažnyzios Rubėžuose tiek Žemes Waldzioje Diewo Karalystę bey ju Teisybeje atrasti, kad atskirtumbim melus nuo Teisybes. Lietuwinkai uz Wokiecziu Nugaros stowedami, tur tankey Melus per Teisybę priimti. Todėl asz pasižadejau mano Sažinei su sznuom naujus Metu pradėti, jums, mano Giminė, kas antra Nediele wieną lietuwiszka Laiszkęj parsusiti. Szitame Laiszkęlije asz ypaczey noriu po Akiu atidengti Teisybę bei Melus Apskritume musu senoses Bažnyzios. Kadangi jus ikisziolei lietuwiszku Rasztu ne gawot, tai jus ir ne žinat, kas per Sujgdjims Swiete yra tarp tuju, kurie Teisybę su Melais apdengti nor. Kad jus girdetumbit, kaip senoji Bažnyzia (manya yra protestantų tikyba) jau w-

(T. b.)

MOZART'AS.

(Tąsa.)

ryžiuje. Bet ir Paryžiuje šiuomkart Mozart'ui nesisekė. Koncertai nedavė jokio pelno, o kitokio uždarbio irgi nebuvo. Prie šių visų nelaimių pridėjo dar viena: jo motina susirgo ir už dviejų savaitių pasimirė. Paryžius jam pasirodė tiesiog neapkenčiamu. Tėvas, nenorėdamas laikyti jį viena Paryžiuje, kvietė atgal, tuom labiau, kad jis pasistengė gauti sunui vargonininko vietą prie dvaro. — Mozart'as keliauja tėviškėn; kelionėje dar aplanko savo numylėtąją Aloizą, kuri jį jau buvo pamiršusi ir kuri jam suteikė vien tik kankynę.

Likimas tartum tyčiojosi iš Mozart'o, atimdamas mylėtąją merginą, motiną ir viltį į garbingesnę ateitį ir priversdamas jį gyventi Salzburge. Vienok tos visos nelaimės nesustabdė jo tvėrybos. Čia jis parašė keletą geresnių veikalų ir operą: „Idomeno, Kretos karalius.“ Ši opera vėl privertė visus apie jį kalbėti, vėl visi pradėjo gerbti jo kompozicijas, o arcievykupas, kad priduoť savo darui didesnį blizgėjimą, išsaukė jį Vienon, kaip savo tarną. Mozart'as keliauo Vienon su didelėmis svajonėmis ir vilčia į pasisekimą.

Arcievykupas labai žiauriai apsiėjo su juom — laikė jį kaip koki paprastą tarną, reikalavo, kad jis be arcievykupo žinios nedarytų jokio žingsnio, ir net prie stalo sodindavo tik kartu su tarnais ir virėjais. Toks arcievykupo su Mozart'u elgimasis labai inpykinę Mozart'ą, kuris galop norėjo aplėsti arcievykupą. Arcievykupas, apie tai dąsižinojęs, negražiai jį iškoliojo ir net liepė išmest laukan. Nors tėvas dar bandė jį su arcievykupu sutaikinti, bet tas nepasisekė.

Daug pirmiau prieš šį atsitikimą motina jo pirmosios mylimosios merginos ligos našle. Ji persikraustė su savo trimis dukterimis Vienon ir pelnė sau duoną iš užlaikymo kambarių, kuriuos išnuomodavo atskiriems žmonėms. Mozart'as tankiai ten atsilankydavo ir vidurinė iš trijų seserų — Konstancija Veberaitė apusuko jį paguodone ir meile ir galop jiedu viens ir kitą išmylejo. Mozart'as sumanė vest Konstanciją; tėvas tam priešinosi. — mat, jis dar nuo pirmutinės sunaus meilės skaitė visą Veberų šeimyną bloga šeimyna. Taip pat priešinosi tam šliubui ir Konstancijos motina, bet to apsiereikimo priežastis taip ir liko nežinoma. Vienok, nežiurint į tai, Mozart'as vedė Konstanciją.

Mozart'as, matomai, mylėjo ir guodojo savo moterį, nors ji buvo negraži ir menka šeiminkė. Jis pats paprastuose gyvenimo reikaluose buvo labai nepraktišku ir delto tai jie visuomet turėjo neįstėklių ir brido skolosna. Žemiau paduodame vieną pavyzdį Mozart'o nepraktiškuo.

Vienoje gyveno vienas teatro savininkas, Šikanederis, labai nesąžiningas žmogus. Jis jau beveik bankrutavo su savo teatru. Kad išsigelbėtų nuo to, Šikanederis sumano teatre pastatyti garšią operą, kad su jos pagalba pritraukt publiką. Jis tuojaus parašo ar pasinaudoja kito parašyta libretto ir kreipiasi prie Mozarto, kad jis parašytų muziką. Mozart'as tuojaus griebiasi už darbo ir iš-po jo plunksnos pasirodo gražiausias pasaulyje muzikos perlas — tai opera: „Užburta Fleita.“ Tą visą operą Mozart'as parašė su išlyga, kad ji jam bus sugražinta, bet kur tas — nesąžiningas Šikanederis ne tik pasinaudojo jaja, bet dar be autoriaus žinios kitam ją pardavė. Inpykęs Mozart'as išvadino Šikanederį nenaudėliu, bet ant rytojaus užkvietė pietaut.

Suprantama, kad šitaip elgiantis, Mozart'as vis brido gilyn skolosna. Šeimyna vis didinosi, o jo spēkos mažėjo. Blogiausia tas, kad muzikos žinovai pripažino Mozart'o nuopelnus, vienok leido jam žūt. Juk „Užburta Fleita“ laike dviejų pirmtutinių metų buvo pastatyta ant scenos į 200 kartų ir vis su gera pasekme. Vienu žodžiu, Mozart'as buvo gerbiamas ir šlovinamas, vienok kiek geresnio gyvenimo nęgalėjo ingyt. Už tokį didelį veikalą kaip opera „Don Žuanas“ jis gavo tiktai 100 dukatų, o mažesniems savo veikalams nerasadavo net leidėjų.

Nepasisekimas, netikęs gyvenimas ir blogas valgis labai nusilpnino jo sveikatą. Jo nervai visuomet budavo intempti. Visuomet jis rašydavo greitai, nepasilsėdamas, o tas viskas vedė jį į ankstyvą senatvę. Kaip sparčiai jis rašė savo veikalus, — galime suprasti iš to, kad garsi overtiura iš operos „Don Žuanas“ buvo parašyta per vieną naktį, o tris jo puikios simfonijos buvo parašytos trumpiau kaip į tris mėnesius. Muzikalinės idėjos jį pagandavo visur: ir pas draugus sveičiojančius, ir pietus bevalgant. Kitą kart jis taip užsimąstydamo, kad užmirdavo ką ir su kuom kalba, o jei tas budavo laike pietų, tai pamirdavo ir (wks wšwqzj)

P. Norkus.

Mintįs apie karę.

Mano širdis yra liudna! Tamsus debesis guli ant musų tautos. Dejavimai ir verksmas skamba po musų tėvynę. Lietuvos balsas yra tylus. Jos didvyrių žodžiai yra be balso; jie nėra girdžiami. Jos vyriausis vadas mirė. Jo gyvybė nulėkė į Džios Dvasios viešpatystę. Jo akys užmerktos. Jo širdis sustojo pulsuoti. Musų kariauninkų balsai nutilo. Jie tyliai verkia. Lietuvoje moterų ir kudikių aimanuojantys balsai plačiai girdžiami. Sielvarta pašnibždomis kalba vėjams. Audros trukšmas eina. Jis nėra girdžiamas. Lietuviai kariauninkai! Jusų širdis yra apsunktos.

Kada musų Lietuva atneš džiaugsmą visoms širdims? Kada pasirodys džiaugsmas kiekvieno lietuviuo išvaizdoje? Kada mes busime laimingi?... Kova sustojo... Lietuva gyvuoja laisvėje. Jos tikslas atsiektas. Jos reikalavimai yra išpildyti. Jos balsas skamba visur. Ji nežada kelti kovos. Jos priešai neužstoja daugiaus kelio. Jos kariauninkai apgalėjo. Jie neužmirš tos baisiausios karės. Tegul neapikantos žolės neanga ant musų tako. Tegul išmintingi žmonės duoda taikos patarimus. Tegul jaunimas vaikščioja lygiais ir tiesiais takais. Tegul Lietuvos žilas didvyris mokina mus išminties. Ar musų svajonės išsipildys?

Koks bausis daiktas yra karė! Kiek nuostolių ji pridaro! Kokią didžią blėdį ji mums atneša! Karė yra pikta žaismė, kuria pasaulis myli žaisti. Ji yra visų neteisėbių pragaras. Ją praktikuoja vien tik žmonės; — žvėris to nedaro. Kiekviena karė įstamia daugiaus ar mažiaus žmonių ir barbarizmą. Karė, išties, savo smulkmense yra nežmoniškuo gaivalas. Ji padaro žmones žveriskais. Ji gali išgelbėti valstiją, bet ji sunaikina piliečius. Ji išnaikina miestus, kaimus, namus, laukus ir girias; ji žudo vyrų, moterų, kudikių nekaltas sielas. Mes žinome, kad užmušimas yra blėdingas ir bausis darbas; karė gi yra didžiausias žmonių užmušimas.

Karė išnaikina taikos darbus į metą, kurių negalima padaryti į kelias dešimtis metų. Tą darydama, ji reikalauja trijų daiktų — pinigų, pinigų, pinigų. Juk ji daugiaus nieko ir negali reikauti kaip pinigų ar tuščios garbės. Bet tie, kurie reikalauja to, tegul patis kariauja savo proto spēkomis, o ne verčia savo kareivių kariauti žveriskais ginklais. Jei karaliai būtų proto karaliais, — karės nebūtų. Kariauti yra reikalinga vien prieš penkius daiktus: kuno ligas, proto silpnumą ir tuštumą, kuno gėdulus, miesto sukilimus ir genčių nesadoras.

Karė tvėria vien kapus. Nelaimingi žmonės! — jūs esate sušluoti be pažymėjimo ir be skaitliavimo į tuos šaltus kapus! Draugiškos ašaros neaplies jusų kentėjimo, nei susimaišys su jusų dulkėmis. Jūs negirdžiate malonaus balso. Jūs neturite artų pačių ar motinų, ar seserų nuraminimui jusų sielgraužos, palengvinimui troškulio ar uždarymui jusų akių mirštant.

Tegul musų tėvynė atgija ir ingija sielą savo kune.

KRITIKA SAVĖS.

(Iš The Youth's Companion — V. Širvydas.)

Vienas žmogus turėjo susikrovęs nemaža turto, bet per spekuliaciją jį prarado. Taigi, kad suvesti galus, jis turėjo likti keliaujančiu pardavėtoju. Kartą prietemoj jis ėjo per pievą, kur ganesi mulai (maišytas gyvulus nuo asilo—tėvo ir arklio—motinos). O mulai turi tokį paprotį, kad seka paskui kiekvieną krutantį daiktą. Taigi ir šitie, pamatę, kad juda žmogus, sustojo eilėn su lygiais tarpais ir eina paskui musų žmogelį. Tasai užsiėmęs savo karčiomis mintimis ir nematė, kad eilė mulų seka paskui jį. Bet kada pamatė, tai atsigrįžęs tarė, nors nieko iš publikos daugiaus nebuvo, kaip tik mėnulis ir mulai:

„Teisybė, jūs pažįstate mane. Aš esu didžiausias asilas už jus visus.“

Mokytojui sunku yra kaip kada inkalti galvon mažesniems aritmetikos paslaptis. Štai, kaip galėjo mokytoja atsakyti ant užklauso:

„Dabar klausykite, — sako mokytoja, — aš jums apskysiu apie atėmimą. Kad atimti, reikia kad daiktai būtų vieno vardo. Pav. negalima atimti trijų obuolių nuo keturių kriaušių, aštuonių akmenėlių nuo dvylikos guzikų. Reikia, kad būtų trys obuoliai nuo keturių, ir taip toliaus. Ar suprantat!“

Didžiama jau regėjos, kad po kiek jau suprantat. Bet vienas, jaunesnysai, pakėlė ranką: „Ar galima, — užklausė jis, tris kvortas pienu atimti nuo dviejų karvių!“

V. Dūmos atstovo M. Yčo atsišaukimas.

(Kopiją žemiau talpinamo atsišaukimo laiško prisiuntė p. A. A. Slakis iš Chicago, Ill.)

J. M. D-rui A. K. Rūtkauskui, Chicagoje. 27—IX—14.

Gerbiamasis!

— Išvažiuojant mums iš Chicago sakei, kad kreiptumės prie Jusų, kuomet bus svarbus reikalas. Taigi dabar kaip tik atėjo toki valanda, kuomet mes turime prie Jusų šaukties. Apie nelaimę, kurios ištiko mūsų tėvyne, sunku rašyti. Be ašarų, be didžiausio širdies skaudėjimo apie Lietuvą negalima manyti. Mūsų apgyventa žemelė stoji arena karės susikirtimų. Musų šalį aptrankė mirtis, ugnis ir dumai, kuriems prasiblaivius seka vargas ir ašarų upės. Šiandieną dega Suvalkai, Vilkaviškis, rytų Marijampolė, Seredžius, o toliaus kas bus — sunku pasakyti. Žmonelės vargšai bėga savo namus, savo mantą palikę, kur akis veda by tik savo gyvastį išgelbėjus. Vilniuje minios pabėgėlių tėvynainių vaikščioja nuliudę pastogės jieskodomai. Vakar turtingas ukinkas — šiandieną vargšas be pastogės, be duonos kąsnio. Visos lietuvių istaigos, salės vien pabėgėliais iš karės lauko prityvė. Kiek galėdami padedame, dalinamės, kiek kas turėdami. Bet sunku bus toliaus išverti. Be žodžių, be gražių atsišaukimų kreipius prie Jusų, nuvargintos, naikinančios Lietuvos Tėvynės vardu — ištieskite Jai pagalbos ranką — suselpkite Ją. Paaikškinimų nereikia. Aišku. Surinkite aukų, siųskit šiuo adresu: Vilnius, Makarjevskaja 15 b. 3. M. Yčiui. Arba: Petrograd, Gosudarstvennaja Duma, M. M. Yčas. Yra pas mus susitvėrę keli komitetai, į kuriuos aš, kaip atstovas, į visus ieinu. Gavę pinigų, pasiskirstysime juos su lig reikalo. Atskaitas kuomsulkiusias duosiu. Iš jų niekokios žinios negauname. Cenzūra. Butų geistina, kad aukų rinkimą paimtų į savo rankas didžiosios Amerikos Lietuvių organizacijos. Bet tą jau jūs patį geriau žinosite, kaip sutvarkyti. O gal jau ir sutvarkyta. Šį laišką rašau iš Švedijos, kur esu deguotas Lietuvos komiteto susinešti su Amerikiečiais. Specialiai važiauvau per Torneo ir esu mažam miestelį Haparanda. Apie kitus reikalus yra kviečiami pasitarti į Londoną tuli Amerikos veikėjai. Iš laikraščių jų vardus sužinosite. Meldžiu šį mano laiškelį spaudoje apskelbti. Su tikra pagarba,

Martynas Yčas,

Lietuvos Atstovas V. Dumoje.

Karės vaizdai Prusuose.

(Užbaigta.)

Nuo Eidkunų beveik nieko nebeliko. Viskas suaudyta arba sudeginta. Krautuvų prekės išberstytos tarp griuvėsių. Stotyje įtaisyta Randonovo Kryžiaus lazaretas. Prie rubežiaus gelžkelio sunaikintas, toliaus tebėra nelostas. Vokiečių gelžkelio linija siauresnė, bėgės reikia pertaisyti. Gumbinėje paliktas tik vienas vokiečių traukinis, kurio dabar naudojasi rusai. Gelžkeliečiai kareiviai uoliai dirba prie gelžkelio pataisymo.

Išpradžios miestuose ir ant laukų žmonių nebuvo galima matyti, apielinkė išrodė kaip išmirus. Bet dabar gyventojai po truputį pradeda grįžti. Kaimietis, susikroves visą savo šeimyną ant placių ratų ir reikalingiausius daiktus, važiuoja atgal už kokių 30—50 varstų. Biednesnieji, kurie arklio neturėjo, veža savo mantelę ant tačkos bei ratelių. Dvarininkai ir fabrikantai, žinoma, nemaną grįžti, — jie mat prie pinigų.

Galima pasergėt, kad valdžia rūpinasi remti daugiūsus augštesnę luomą, kaimiečiai gi daro visai liūdna išpuđį. Visi nešioja medines klumpes ir batus užsiimauna regis tik per didžiasias šventes; apdaras labai varginas. Anaipol, dvaruose didelė puikybė ir patogumai. Spintos pilnos šilkinų suknių. Vieton kaldrų apsklojama pukų labai lengvomis duknomis.

Stalupėnai beveik visi sveiki. Gumbinei ir Iščručiui mažai pakenkta. Mušiai atsibuvo už miesto. Prie Gumbinės viename dvare buvę apsiostoję apie 40 vokiečių leitenantų. Tiktai 3 išsprukę, o kiti visi likę užmušti kovoje. Gyventojai sekė muši sustoję prie dvaro tvoros ir netikėję iki paskutinei minutai, kad rusai paėms viršų. Pamatę, kad vokiečiai traukiasi atgal, puolė ir gyventojai sprukti. Turtingesnieji išvažiavę jau anksčiau, pasilikę gi tik tie, kuriems nebuvo kur važiuoti ir su kuo važiuoti. Vokiečių laikraščiai sklaidę neteisingas žinias, kaip va: buk prie Stalupėnų rusai nustoje daugiau 1,000 užmuštais, 3,000 paimta nelaisvėn ir rusai pabėgę; kad vokiečiai turi 15 milijonų didelę armiją, kad Petrograde kilus revoliucija ir tt.

Rusų kareiviai ne tik nebijo, bet ir nesiskundžia ant karės sunkenybių ir žaidų. Prieš mus šį jie paduoda viens kitam ranką ir atsisveikina. Latviai narsiai puola kovon. Juos dažnai prisieina sulaikyti. Jie tuojaus veržiasi ant durtuvų.

Dabar miestai išlengvo atsigaua. Išgastis, perėjo. Atsidaro krautuvės, prasideda prekyba. Kur randasi gaspadorius, ten nieks nežusta, rusai nieko nepaliete. Musų kariuomenei stropiai įsakyta: bereikalo nei žingsnio ir nesibastyti po miestą. Kurį pagaua sargyba be leidimo, tą tuojaus nubaudžia. Bet armija didelė, visų neprižiurės, taigi pasitaiko, kad kiti pasiduoda pagundai. Buvo atsitikimas, kad kareivis išmušė langą ir paėmė pirštinių porą. Bet už tokį prasižengimą gresia mirties bausmė. Įstatymo peržengimai pasitaiko daugiausia įsvaigus. Alkoholio rusų kariuomenei dabar nebeišduodama nei lašelio. Pasitaiko tik kai-kur, kad pirmieji buriai, įžengdami miestan, pagaua kokį butelį vyno ir išmauna, bet paskui visi alkoholio sandėliai lieka išnaikinami.

Krautuvėse mes už viską užmokame skambančiais pinigais. Gyventojai užsilaiko prielankiai ir pasąkvoja, jeigu jie būtų žinoję, kad taip bus — nebutų bėgę nuo musų.

Vokietės nėra gražios. Maždaug tos, kurias aš mačiau, visai negalima prilyginti rygiėtėms. Taippat ir iš jaunikių neteko regėti nei vieno tokio, kokius dažnai sutinki tarp savųjų. Vedant pro šalį paimtus nelaisvėn regti tokias žmogystas, kokias net retai pasitaiko matyt iš tamsesniųjų Rusijos kampų, visai nešnekančią apie baltiečius. Reikia

pažymėti, kad vokiečio kareivio apdare daugiau atydos atkreipta į madą, negu į patogumą. Ant kaklo nešioja baltą kalnierėlį. Činai paženklina kaip pas mus valdininkai. Kiekvienas kareivis turi su savim nikeliuotą indelį atsigerti, šukas, šepetuką ir net pomadą. Iš viso ko matyt, kad vokiečiai nėra galilėje pinigų savo kariuomenei; net sėdynės prie armotų minkštos. Vokiečių durtuvus paplokščias ir išrodo labai šlykštus. Vienok vokiečiai daugiau bijosi musų durtuvo.

Susiprasti su vietos gyventojais galima gerai, jie noriai pasąkvoja daug smulkmenų, bet kad užvedame kalbą apie Berli-no paėmimą, jie kraipo galvą ir kalbą nukreipia kiton pusėn. Stebisi, kad mes mokame vokiečiai. Abelnai negalima pasakyt, kad Prusų „bauer is“ (kaimietis) būtų kulturingesnis musiečio, bet greičiau antraip.

Važiuojant pakelyj užtinkti nuluptas karvių odas, o mėšų suvalgyta. Vienok klaidžiojančius aplinkui gyvulius nieks neliečia. Kitas kaimietis gal dabar ir išgyvena į gyvulius. Taip, prie musų kreipėsi dejuodamas kaimietis, kad prapuolė jo 4 karvės. Mes atidavėme jam ton vieton 4 svetimas, nors nežinojome ant kiek teisingas jo pranešimas.

Kovoje puolusius arklius ir kitus naminius gyvulius, nusprogiusius iš bado, — užkasa patįs gyventojai. Sanitarai neturi laiko, dagi ir žemė labai kieta. Žuvusieji kareiviai palaidojami miesto kapinėse po 20 vyrų vienoje duobeje. Vietą kapinėse nurodo, kaip apie visą, kas reikalanga, rūpinasi išrinkti iš vietos gyventojų tvarkdariai, baltu kaspiniu apie rankovę aprišti.

Mums sekasi gerai ir taip gerai, kaip tik gali gėkties kareiviu karės laike. Maisto netrūksta ir dažnai net smaguriamų užtektinai. Laiko mažai. Vienmintėlis blogumas, kad negauname laikraščių ir nežinojome karės padėjimo. („Rygos G.“)

(„R. Garsas.“)

Išpuđžiai ir karės lauko.

Kareivis J. A. taip aprašo savo išpuđžius iš Prusijos karės lauko: Rugsėjo 1 d. gavome įsakymą važiuoti ant ugnies, bet kur — nežinojome. Anksti rytą susodino mus į traukinius ir nuvažiavome. Važiuavome visą naktį, musų vagonė buvo ir vienas arklys. Važiuavome pro krumus, upes, laukus, kokioje vietoje negalima buvo suprasti. Tiktai apie 7 val. ryto apsiostojome Suvalkijoje, netoli rubežiaus ir naktvojome. Suvalkiečiai labai maloniai mus priėmė, vaišino ir prašė juos apginti nuo vokiečių. Iščia jau buvo girdėties armotų šūviai ir visa eilė dumų ir ugnies. Pernakvoję išvažiavome toliaus ir 4 val. po pietų pervaziavome rubežių. Iščia pasukome į pietus. Pravažiavę, visą dieną buvome sustoję ant kelio, paskui vėl važiuavome iki Kantonau, kur „buvo didelis mušis. Čion nuo vokiečių musiečiai atėmė 48 armotas, 12 automobilių ir nemažai vokiečių paėmė nelaisvėn. Tarp jų buvo ir lietuviai, su kuriais nors trumpai teko pasišnekėti lietuviečiai, kiti kalbėjo lenkiškai. Musų burys buvo nuėjęs į Stalupėnus, iš čion gi po dviejų dienų vėl ėjome per Kantonau, Gumbinę, Juknėnus

ir pagaliaus pasiekėme Iščrutį (Instenburg), kurį vokiečiai atidavė be mušio, tik aplinkui išardė visus tiltus. Miesto matyti neteko, bet kiti pasąkvoja, kad esąs svarus ir turis arti 20 tukst. gyventojų. Ant rytojaus iš čion nuvykome Karaliaučiaus linkui ir toje apielinkėje eina dabar mušis penkta diena. Vokiečiai šauda iš Karaliaučiaus tvirtovės, bet musiečiai jau išmušė vokiečius iš pirmų pozicijų, paėmę 50 armotų ir nemažai nelaisvių, taipogi sušaudė 2 vokiečių orlaiviu. Musų kareiviai nesitraukia atgal, todėl mes lig šiol vis vyjome vokiečius.

Laimingas musų Lietuvos kraštelis, taipogi ir Baltija, kad tenai neina mušiai. Perėję rubežių randame vokiečių butus tuščius, nes visi gyventojai pabėgę drang su vokiečių kareivija. Reginys aplinkui labai skurdus: trobos išlaužtos, viskas išmėtyta, išdraskyta. Daug trobų dega arba jau sudegę, gyvuliai bliuau, klaidžiojami be priežiūros. Kas nori juos gauditi ir pjauna. Žiurėk — čia kianlė ar karvė bėga su perkirstu spraudu, arba perpjautu kaklu, ir paskui vejas noris ją pribaugti ir tt. Iš karto slykštu buvo žiurėti, bet dabar apsišpatom. Vokiečiai bėgdami nemažai mums paliko žąsų, kiaulių, ančių, vištų, kurkių, karvių, biškių ir visokio valgio: mėšos, sviesto, kompiturų, medaus, surių ir tt. Musiečiai dabar ant to visko šeiminkauja; taipogi ir musų arkliai nebadauja, nes užtektinai randasi šieno, dobilų, avių, kviečių, miežių. Reikia dar pridurti, kad Prusijoje auginama daug visokių daržovių ir vaisių: bulvių, morkvų, grieščių, agurkų, taipogi obuolių, grūšių, slyvų, vynuogių. Vokiečiai gyvena puikiai: kokia pas juos derlinga žemė, kokios trobos, kokie gyvuliai — vienos veislės ir vieno plauko, daugiausiai juodmariniai. Trobos beveik visur muringos, raudonais dangčiais, grįtelėmis — kaip pas mus, nematyti.

Visų galima sakyti gyvenama ponieškai: pas kiekvieną ažuoliniai mebliai, spintos pilnos gražių ir brangių rūbų, įvairiausi indai; vis tat kitur tepamatis tik po miestus, dvarus, ir klebonijas ir tai ne visur. Visokiems darbams įvairiausi įrankiai, mašinės ir visokios patogybės. Vokiečiai rūko daugiausiai cigarus ir pypkes, bet papirosų visai mažai. Stalupėnuose matyt buvo nešant cigarų maišus ir taboko bačkas. Taipogi visokių gėrimų — vyno, šampano atradome nemažai; jų gėrė kas tik norėjo, kaip vandens. Dabar nebematyt degančių trobų, tik kur nekur matyt gaisro atspindis. Sudeginti liko Širvintai, Eidkunai, Stalupėnai ir kiti miesteliai, bet Gumbinė, Kantonau, Iščrutis visai liko sveiki. Apie Iščrutį sutinkame nemažai grįžtančių vokiečių pabėgėlių, bet lietuviečiai kalbančių mažai. Tiktai dvi šeimyni pasiekė surasti kalbančios lietuviečiai ir tris lenkiškai. Lietuviečiai kalba biedni žmonės, amatninkai. Iš Stalupėnų pasitaikė vienas murininkas; jis patsai puikiai kalbėjo lietuviečiai, jo žmona ir dukteris nors su dideliu noru kalbėjo lietuviečiai, bet suprast buvo galima vos dešimtąjį žodį, nes daugiausiai buvo maišyta vokiečių. Ant ras lietuvius buvo kalvis, su juom taipogi teko kalbėti lietuviečiai, bet žmona su dukterimi stovėjo toliaus, nežinau, ar jos mokėjo lietuviečiai ar ne; sunus sakėsi esąs karo lauke vokiečių armijoje. Tasai žmogelis vežs visą savo mantą, susikroves rateliuose,

likusią gi palikęs Stalupėnuose, o nuo Stalupėnų buvo jam dar 6 mylios. Man pasiekė vieną suvalkietį, grįžtantį iš Virbaliaus, prikaltė, kad paimtų su savim tautiečius, už ką prunas labai mandekavojo. Jis pasąkvoja, kad apie Širvintus, Eidkunus, Stalupėnus randas dar daugiau kalbančių lietuviečiai, bet apie Iščrutį jau nebėsa. Kaip žiuri — net liūdna daros: lig Iščručio visur parašai lietuviečiai, visų miestelių, kolonijų ir dvarų nušaukimai lietuviečiai: Vimpiškiečiai, Juodiškiai, Auze, Jukniškiai, Gumbinė, Gudiskė, Sankėnai ir jiems panašūs. Vokiečių nušaukimų lig Iščručiui nemačiau, jie prasidėjo už Iščručio Karaliaučiaus pusėn važiuojant, nors seniaus lietuvių buta dar už Karaliaučiaus. Juos čia išnaikino vokiečiai, kurie į liejavius žiuri su didžiausiu panikinimu. Sutikęs vieną dručkį užklausu, ar jis nemoka rusiškai, atsakė, kad — ne, lenkiškai irgi — ne, o kad paklausiau ar nemoka lietuviečiai, tai vietoj atsakymo ėmė juokties ir tyčiodamiesi atsakė, kad, visai nemokas.

Oras apie Karaliaučių išrodo net šiltesnis, negu Lietuvoje. Rugsėjo viduryj čion buvo 20 laipsnių šilumos dieną, naktįs irgi šiltos. Laiškas rašytas 17 rugsėjo.

O šit išpuđžiai iš laiško feldšerio Rom. Str., rašyto Iščrutyje (Instenburge), 24 rugs. ir Rygoje apturėjo 3 rugsėjo, cenzūros gi, kaip ir ano, leisto: „Tarnauju... perkeliame lauk hospitalė. Darbas ligonbučio paprastas, tik atliekamas ant lauko. Vokiečiai taip skubiai traukėsi nuo musų, kad kitur ir nesipriešino. Paliko savo turta ir gyvulius. Nekuriose grėčiose užėjome duoną, pradėtą kepti ir taip paliktą, kitur ant stalo palikta valgis ir nesuspėta pavalgyti. Gyvuliai bandomis braido po laukus, maurodami ir lyg, ššaukdami savo šeiminkus, bet veltui, — patenka į kareivių rankas ir greitai virsta porčiomis... Prusų žemėje musų kariuomenei randa užtektinai šieno, dobilų, avių, bulvių ir šiaip jau daržų ir sodnų vaisių. Buvo pasklidęs gandas, kad vokiečiai užnuodija vandenį ir šiaip jau maistą, bet kareiviai viską geria ir valgo ir jokių epidemijų apsigirimų nėra. Vietiniai gyventojai nuo Eidkunų iki Instenburgo buvo visi išbėgioję laike mušio, bet dabar vėl sugrįžo. Už Iščručio gi gyventojai pasiliko jau ant vietos. Stalupėnuose ir Iščrutyje pilnā tvarką užlaiko musų valdžia. Prekės visos labai brangios, ypač tabakas, o kitų ir už pinigų negali gauti.

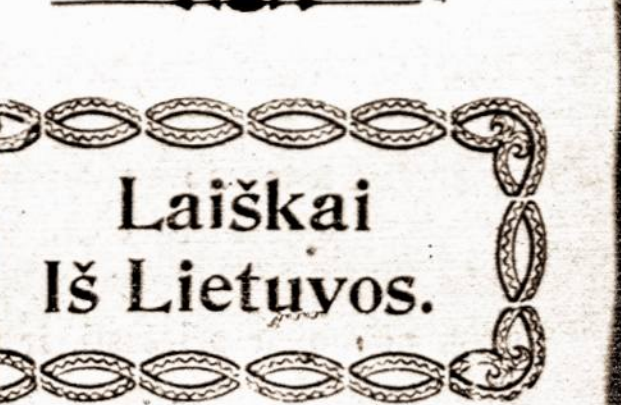
Negalime atsigerėti puikiais vokiečių vieškeliais, ant nekurių užvažiuavus nesinori ir skirties: važiuoji kaip kokia sodno alėja, pakelyj žaliuoja medžiai, kelias platus, lygus, rodos kad cementu išlietas, labai kietas ir augštai supiltas.

Bekariaudami traukiame visuomet pirmyn ir tik vieną syk tužiejome sprukti atgal ir paskutiems teko pipirų nuo vokiečių. Sužeistieji kareiviai daug ką pasąkvoja apie vokiečių nežmoniškumą ir žiaurų apsiėjimą su musų sužeistaisiais ir patekusiais nelaisvėn.

Kada prisieina stovėti arti pozicijų laike šaudymo iš armotų, tada žmogus jautiesi lyg beesas prie pragaros praštutes durų: šuvis trenksmas ir griausmas neapsakomas, žemė net dreba, aplink parako dumai, net gyvuliai pradeda šaukti, o paskui sužeistųjų ir mirstančiųjų balsai, kraujas,

susilieja viskas į vieną išgąsčio ir skausmų kamuolį, taip kad net plaukai stojasi ant galvos, o aprašyti to ir neaprašysi.

Kaip iš Rygos išvažiavome 21 liepos, taip lig šiol nei jokių laikraščių bei telegramų neskaiciau, nes nėra kur gauti. O taip norėtusi žinoti, kaip kariaujama, kas po Rygą ir kitur dedasi. Induodų šį laiškelį kareivini nuvažiti stotin ir nežinau, ar daeis jis lig Jusų.” („R. Garsas.“)

Vilnius,

rugsėjo m. 14 m.

Į AMERIKOS LIETUVIUS.

Dabar visoje Rusijoje ir Lietuvoje labai neramus laikas. Visur apsiereikia suirutė; visur žmonės aimanoja-verkia... Karės baiseinybės užgavo visus. Visi jauni vyrai paimti karėn — namuose liko tik moteris, vaikai ir senukai... Pažubėžio gyventojai turėjo apeisti savo namus, savo turta, savo kampelį ir bėgti-važiuoti toliau.

Taip, bausis dabar laikai Lietuvoje. Tečiau reikia manyti, kad karė ilgai nesitęs, kad paskui įvyks Lietuvoje didelės permainos — Mažoji Lietuva susijungs su Didžiąja Lietuva ir reiks tikėtis, kad Lietuvoje pasirodys laisvės šviesa, — tuomet tai Amerikos lietuviai pradėtų grįžti savo Tėvynėn, nes joje būtų geresnė Amerika. Juk žemė Lietuvoje derli ir jos yra užtektinai, ypač jei dvarų žemė būtų išdalinta mažais sklypais.

Taigi, brangūs vienantėiai, pradėkite jau rengties grįžti Lietuvon. Visi tie, kurie manote užsiimti Lietuvoje ukininkyste (o ja mums Lietuvoje tinkamiausiai yra užsiimti), tai pasistengkite pasimokinti ukininkystės iki parvažiuojant Lietuvon. Plačiau man ištyrus tą klausimą, aš suradau, kad patogiausiai lietuviams, grįžtantiems Lietuvon, yra pasimokinti žemdirbystės Danijoje, kur žemdirbyste (ypač pie nininkystė) stovi ant augščiausio laipsnio.

Tą padaryti išgalės kiekvienas. Danijoje reiktų pabuti pas ukininką kokius 6 mėn. (ar metus) ir pasimokint ukininkavimo. Reikia pasakyt, kad Danijoje geriausiai yra praktiškai mokinties ukininkystės bei žemdirbystės. Tenyškėčiai ukininkai prie to pripratę ir mielai sutinka atvažiuojančius ant praktikos sveitimaučius. Daug čion privažiuoja iš Rusijos, Lenkijos ir kitų kraštų. Kiekvienas atvažiuojantis gali surasti ukininką, su kuriuom jis galėtų susikalbėti, — tokioiu budu kalba nedaro kliuties.

Mokėti gi už mokslą-praktikavimą Danijoje nerėikia; — priešingai, ukininkai primoka praktikanams po šimtą ir daugiau rublių per metus; žinoma, praktikantai dykai gauna kambarį ir valgį. Darbo diena tęsiasi 8—10 valandų. Reikia pastebėti, kad ant ukų praktikuoja net pabai-gę žemdirbystės (agrikultūros) institutus vyrai. Beveik pas kiekvieną danų ukininką yra telefonas ir visos kitos patogumo prietaisais.

Prabuvus Danijoje pas ukininką kokius 6 mėnesius ar metus ir gerai apsipažinus su pavyzdingu ukio vedimu, kiekvienas lietuvis

gali drąsiai grįžti savo Tėvynėn ir stverties už žemdirbystės, o at- ras tenai laimę ir geresnę Ameri- ką.

Priegtam, Amerikos lietu- viams, grįžtantiems Lietuvon, la- bai patogu sustoti Danijon ir ten apsišarvuoti ukinkavimo žinio- mis. Tuomet parvažiausieji pa- sirodyt, kad ne tuščiai važinėjos, ir paduos Lietuvos visuomenei pavyzdį ukinkavimosi vedime.

O patogesnio už Daniją krašto, kur lietuvių galėtų praktiškai mokintis žemdirbystės bei pie- nininkystės, nėra. Taigi aš ir rekomenduoju grįžtantiems iš A- merikos Lietuvon tautiečiams su- stoti Danijoje ir praktikuoti.

Visais reikalais apie praktika- vimą Danijoje galima kreipties šiuo adresu:

Pius Natkevič — Pr. Veile, Denmark.

Gal. p. P. Natkevičius sutvers kokiose 3 ar 5 vietose komitetus, kurie rūpintųsi atvažiuojančiais Danijon praktikuoti lietuviams.

Gerbiamieji tautiečiai, apie tai rimtai pagalvokite ir pradėkite rengties Lietuvon, nes kareivi- pasibaigus mūsų Tėvynėje prasidės naujas gyvenimas. Amerikos lietu- viai didžiūnij tik vargsta ir neranda ramybės — jie turi grį- žti Tėvynėn, Lietuva gamtiškai labai turtinga ir graži šalis, žemės jai užtektinai — tik reikia sugebėti pasinaudoti visais mūsų krašto turtais.

Didelę klaidą daro lietuvių bastydamies po svetimus kraštus, kadangi jų Tė- vynė pilnai gali suteikti savo vai- kams laimę ir gerovę.

Su gilia pagarba —

A. M. Martusevičius, (Martus).

P. S. Mano adresas: „Vilijos“ Bendrovė, Poltavos gat. 55, Vilnius, Rusija.

Geistina, kad visi Amerikos lie- tuvių laikraščiai paminėtų savo skiltyse apie augščiau paduotą mano patarimą-nurodymą.

A. M. M.

(P-as A. Lukševičius, 85 No. 4th st., Brooklyn, N. Y., prisiu- tē savo tetos sekantį laišką):

Graziškičiai,

Vilkaviskio p., Sav. g.

Laiškas iš rugsėjo 9 d. — Da mes sveiki ir gyvi. Mes stovime ant mirties krašto. Patį sau duobę išsikasėm šode. Kuvome didelėje baimėje, kaip ejo vaikas per Graziškius, vieni raiti, kiti pėsti. Vieni prašo duonos, kiti lašinių. Orlaiviai lėkė iš Prusų, o visas vaikas šaudė į orlaivius. Prusų vaikas irgi užtraukė. Tuo kart musikių nebuvo. Matyt, tykia prašiaužė. Kad susitikę būtų, tai būtų mums mirtis bu- vos.

Į Grajauskus pas Grikių suėjo keturi ar penki šimtai, ir gulėjo porą dienų. Todel buvo nusta- tytos jau armos ant jų, ale naktį pabėgo. Tai sakė, kad visus Grajauskus išdegins ir iššaudys. Bet tik Grikių dvarą sudegino, o juos išvežė nežinia kur bei gy- vulius visus išpjoė. Javai ant lauko stovi.

Vaina prasidėjo 31 liepos, tai ir dabar mušasi, ale jau mes ne- girdime, nes rusai vokiečius nu- sivarė linkui Karaliaučiaus. Da- bar visoje Lietuvoje važinėja staukos, veža sužeistąs ir ligonbu- čius, o negyvus užkasa; kiti veža maistą, kiti vandenį, nes vokie- čiai užnuodijo rusų kareiviams vandenį. Jau mūsų stauka va- žiavo du syk, tik po dvi paras bu- vo, o kiti buvo po dvi ir po tris nedėlias. Kaip pradėjo muštis, tai net sienos ir langai drebėjo,

net buvo mus apkurtinę. Tai patįs galite suprasti, kad daug- tokių naktelių buvo, kad nemie- gojome, o tavo dukrelės rėkė: „Bijom, bijom! kad nors tėtis būtų, tai būtų ramiau.“ Dabar mes beveik vienos moteris su vai- kais likom, nes tėvus išvarė visus į karę. Mūs kaime išvarė mo- sirodyt, kad ne tuščiai važinėjos, ir paduos Lietuvos visuomenei pavyzdį ukinkavimosi vedime.

O patogesnio už Daniją krašto, kur lietuvių galėtų praktiškai mokintis žemdirbystės bei pie- nininkystės, nėra. Taigi aš ir rekomenduoju grįžtantiems iš A- merikos Lietuvon tautiečiams su- stoti Danijoje ir praktikuoti.

Visais reikalais apie praktika- vimą Danijoje galima kreipties šiuo adresu:

Pius Natkevič — Pr. Veile, Denmark.

Gal. p. P. Natkevičius sutvers kokiose 3 ar 5 vietose komitetus, kurie rūpintųsi atvažiuojančiais Danijon praktikuoti lietuviams.

Gerbiamieji tautiečiai, apie tai rimtai pagalvokite ir pradėkite rengties Lietuvon, nes kareivi- pasibaigus mūsų Tėvynėje prasidės naujas gyvenimas. Amerikos lietu- viai didžiūnij tik vargsta ir neranda ramybės — jie turi grį- žti Tėvynėn, Lietuva gamtiškai labai turtinga ir graži šalis, žemės jai užtektinai — tik reikia sugebėti pasinaudoti visais mūsų krašto turtais.

Didelę klaidą daro lietuvių bastydamies po svetimus kraštus, kadangi jų Tė- vynė pilnai gali suteikti savo vai- kams laimę ir gerovę.

Su gilia pagarba —

A. M. Martusevičius, (Martus).

P. S. Mano adresas: „Vilijos“ Bendrovė, Poltavos gat. 55, Vilnius, Rusija.

Geistina, kad visi Amerikos lie- tuvių laikraščiai paminėtų savo skiltyse apie augščiau paduotą mano patarimą-nurodymą.

A. M. M.

(P-as A. Lukševičius, 85 No. 4th st., Brooklyn, N. Y., prisiu- tē savo tetos sekantį laišką):

Graziškičiai,

Vilkaviskio p., Sav. g.

Laiškas iš rugsėjo 9 d. — Da mes sveiki ir gyvi. Mes stovime ant mirties krašto. Patįs sau duobę išsikasėm šode. Kuvome didelėje baimėje, kaip ejo vaikas per Graziškius, vieni raiti, kiti pėsti. Vieni prašo duonos, kiti lašinių. Orlaiviai lėkė iš Prusų, o visas vaikas šaudė į orlaivius. Prusų vaikas irgi užtraukė. Tuo kart musikių nebuvo. Matyt, tykia prašiaužė. Kad susitikę būtų, tai būtų mums mirtis bu- vos.

Į Grajauskus pas Grikių suėjo keturi ar penki šimtai, ir gulėjo porą dienų. Todel buvo nusta- tytos jau armos ant jų, ale naktį pabėgo. Tai sakė, kad visus Grajauskus išdegins ir iššaudys. Bet tik Grikių dvarą sudegino, o juos išvežė nežinia kur bei gy- vulius visus išpjoė. Javai ant lauko stovi.

Vaina prasidėjo 31 liepos, tai ir dabar mušasi, ale jau mes ne- girdime, nes rusai vokiečius nu- sivarė linkui Karaliaučiaus. Da- bar visoje Lietuvoje važinėja staukos, veža sužeistąs ir ligonbu- čius, o negyvus užkasa; kiti veža maistą, kiti vandenį, nes vokie- čiai užnuodijo rusų kareiviams vandenį. Jau mūsų stauka va- žiavo du syk, tik po dvi paras bu- vo, o kiti buvo po dvi ir po tris nedėlias. Kaip pradėjo muštis, tai net sienos ir langai drebėjo,

Naujosios ir Britanijos (mas- koliai) sudegino Varsales (pre- kių sankrovos), paplaidino ma- žojo geležkelio tiltą per Šalteikę ir Skėpų tilto vieną lanką sugo- nijo. Toliaus apie Britaniją nu- degino trobėsius su visa daga ir nauda, apie 13 padvarių (ukių).

Naujoji liko nepašikadyta iki ant telegrafo vielų. Ant mūsų padvarijos nepasirodė nė vienas kazokas, nors pro šalį (vieške- liu) ir daug patrolių prajojo. Prie Dammkrugo, Nassental iki plento ant Gastų maskoliai turė- jo savo guolį plento groviuose. Nedėlios rytą, 13 rugsėjo, prusai per Gastus parvyko su kanuolė- mis ir pagavo šauti ant neprie- telių, ir po kelių, ar 7 šuvių, ma- skoliai tapo išgandyti ir pagavo išbėgioti, ir tapo visi suimti, apie 3,000 žmonių, arklų ir vežimų. Tai buvo galas Meškos jungo, kurį gavome pajauti.

Vokiečių armija dabar jau y- ra užėmusi Suvalkių guberniją ir rengiasi traukti Varsavos link. Dovas įstojė kaip valnanoris prie artilerijos ir buna Neufar- wasser tvirtovėje prie Danskos. Ermonas bei Endrius buvo paim- ti todėl, jeib maskoliai juos ne- pavilktų su savim, bet dabar abu- du yra jau namuose. Augustė — buna Kistryne, ligonbutyje, lie- koriams ant pagalbos, nes uni- versiteto mokslai pasiliovė ir profesoriai taipojau prie kariuo- menės turėjo stoti.

Geležkelvežimai, kaip mūsų ka- riuomenė Tilžės apleido, tapo vi- si ant Karaliaučiaus paimti ir delto sustojė visokis susinešimas. Gromatos bei laikraščiai parva- žiavo nuo Karaliaučiaus per Kranca, Rusnę, laivais ar ir ve- žimais.

Ant Kaukėnų krašto per Gi- liją maskolių neperleido, ir taip liko anas kamps maskolių ne- muo. Apie Klaipėdą jų ir ne- buvo.

Dovas Saunus.

Šis ruduo yra labai sausas, ne- buvo lietaus nė kiek; bloga rugius sėti.

Mes turime viltį, jog mūsų cie- soriumi gerai sekasi kariauti; jau toli inėjo į Vokietiją, iki Kara- liaučiaus. Mes visi prašome Die- vo padėjimo, gal Dievas išklaui- sųs, tada visiems geriaus būtų, kad Rusija išlaimėtų.

Pasilik sveikas, Petrutis, suneli, ir greitai atrašyk laišką.

Kurtinaičiai, Rokaičiai 27 rugsėjo, 1914.

Mielas Prieteliau, Tavo laišką iš 17 rugpjūčio gavau 19 rugsėjo ir džiaugiuos, jog visi sveiki ir druti esate.

Bjaurūs maskoliai buvo ant Rytprusių užpuolę ir vislab de- gino ir žudė stengties negalin- čius žmones, bet kaip tavo laišką sulaukėm, tai jau buvo iš Ryt- prusių išguiti ir begalinės daugy- bės, apie 100,000 suimta (paim- ta nelaisvėn).

Tilžė tapo atvalnyta nuo jungo maskolių 12 dieną šio mėnesio ant 4 val. po pietų. Maskoliai kleipė (bėgo) umaru iš Tilžės per tiltą ant Piktupėnų (ir Tauragės) ir bebėgdami buvo jau lun- tas (minų knatus) padegę del- tilto paplaidinimo paskui saves, ale vienas hauptmonas tai patė- mišes šankino tarp maskolių ir kirsdamas maskolius, paskiaus perkirto luntas ir taip išvalnijo tiltą; to hauptmono vardas Flet- ter.

Tilžė liko nepašikadyta, bet Mo- zurijos miesteliai yra didžiai su- gonyti.

Šis ruduo yra labai sausas, ne- buvo lietaus nė kiek; bloga rugius sėti.

Mes turime viltį, jog mūsų cie- soriumi gerai sekasi kariauti; jau toli inėjo į Vokietiją, iki Kara- liaučiaus. Mes visi prašome Die- vo padėjimo, gal Dievas išklaui- sųs, tada visiems geriaus būtų, kad Rusija išlaimėtų.

Pasilik sveikas, Petrutis, suneli, ir greitai atrašyk laišką.

štas — kietuose apdaruose, turi mokėti į TMD. centralinį išdą 25 centus ne vėliau, kaip iki 1- mai d. sausio, 1915 m..

Centro sekretorius visus, užsi- mokėjusius už kietus apdarus, spausys ir apsteliuos jiems kiet- us apdarus. Visi gi kiti nariai, neįmokėję 50 centų už J. Joni- los raštų kietus apdarus ir ne- primokėję 25 centų iki 1-mai d. sausio 1915 m., gaus Strazdelio raštus minkštuose poperiniuose apdaruose.

Visi TMD. nariai pilnai užsi- mokėję už 1914 metus gaus sek- antį TMD. leidimą — Strazde- lio raštus.

Patarimas. Butų labai naudin- ga TMD-jai, jeigu mūsų kuopos galėtų sekantį dalyką padaryti. Kada kuopa gauna naują leidi- mą, surengti (jeigu negalima di- delį, tai nors mažą) vakarėlį. Ši- tan vakarėlin butinai reikia su- traukti užsimokėjusius narius, kurie turi gauti tokį leidinį; pas- kui sutraukti kiek gali daugiau siai publikos. To vakarėlio pro- gramas gali būti ir labai platus, gali ir būti siauresnis, bet dalis to programo turėtų būti sekanti:

1) Kuopos prezidentas, atidary- damas vakarą, turi paaiškinti ju- bilmakai apie TMD. siekinius; jos užduotis ir nuopelnus, ir kokia nauda mūsų vientaučiams prie jos prigulėti. 2) Visai publika- matant savo kuopos narius iš- dalinti naują leidinį, kad publi- ka matytų, jog joki kningų krau- tuvė negali taip pigiai kningų parduoti, kaip tą TMD. nariai gaus. Paskui per publiką ei- nant prirašinėti naujus narius į Draugiją. Tokiu būdu bus gali- ma gauti daugelį naujų narių.

Jeigu gerbiamiesiems nariams mano sumanymas patinka, tai pradėkite tuos vakarėlius su Strazdelio raštais; pamatysime, kaip tas susiamės. Rengėjai tų vakarėlių, norėdami gauti plačių žinių ir faktų apie TMD., gali kreiptis bile į kurį C. V. narį.

Dr. A. J. Zimontas, TMD. Prezidentas.

STRAZDELIO RAŠTŲ SPAUS- DINIMO KONTRAKTAS.

Spalio 19, 1914. Dr. A. J. Zimonth, Prezidentas Tėvynės Mylėtojų Dr. jos.

Amerikoje, Chicago, Illinois. Gerbiamas Tamista: — 4000 egz. kningelės „A. Straz- do Raštai.“ 30 puslapių, mios 5¼x7¼, raidėmis Pica, druko miera 20x36 ems, spausta ant popieros Dresden Pamphlet Egg Shell finish 32x40—100, Plain Covers, kaip samplė čia pridė- tas su autorias fotografija, spau- sta ant enameled popieros, suseg- ta viela (wire side stitched),

kaštuos \$195,00 Jei bus 90 iki 96 pusl., tai kaštuos 228.00 Sekanti 1000 egz. — 30 pusl. kaštuos po 38.50 90 iki 96 puslapių, už 1000 egz. kaštuos po 44.50

Darbą galime atlikti iki Va- sario 1, 1915. Mokestis: \$100 turi būti už- mokėta kada paskutinės korek- tos bus padarytos. Reštas, kada visas darbas pabaigtas.

Lietuva Publishing Co. per A. Olszewski, pres. Virš pasiulytas išlygas priima- me Dr. A. J. Zimontas, TMD. Prezidentas.

DELEI MUSŲ RAŠTŲ KOREK- TUROS.

Nežinau, kuriuo laiku inėjo pas mus — mūsų Draugijoje — į mačą siuntinėti korektas spaus- dinamųjų raštų autoriams. Ne- pamenu to pirmians, bet pamenu.

kad tas buvo padaryta su Dr. Garmaus raštu „Paskaitos iš Bio- grafijos.“ Dabar tas einasi su kita spausdinamąja kninga, bu- tent „Motina.“ Tas, iš vienos pusės, būtų rodos neblogai, — nes autoriai palengvina darbą Literatiškajam Komitetui. Bet tas išeina visai negerai pačiai Draugijai, kaip matysime žė- niaus.

Su „Paskaitomis“ (o turbūt ir su „J. Jonilos Raštais“) išėjo be- galo ilgas vilkinimas raštų at- spausdinimo vien ir delto, kad korektos buvo siuntinėjamos ra- štų autoriams. Kai jau su Jo- nilos Raštais, tai galėtų būti pa- teisinimas, kad raštai buvo spau- sdinami Europoje, kur gyvena ir pats autorius. Bet su „Paskai- tomis“, kurios buvo spausdina- ma Amerikoje, o jų korektos bu- vo siuntinėjamos autoriui Euro- poje, tai jokio pateisinimo nega- li buti.

Yra žinoma, kad korektas au- toriams siuntinėja tik tuomet, ka- da buna spausdinamas labai gi- lūs moksliskas veikalas, o nėra kam ant vietos atsakančiai suly- ginti rankraštį su sustatytoju tekstu bei spaustuvė neturi gero korektoriaus. Pas mus gi sąly- gos visai kitokios. Mūsų raštai lengvo populiarisko turinio, o to- kius perskaityti ir sulyginti su rankraščiu visgi mūsų Literatī- kasis Komitetas jau pataikys, — kitaip atrodytų, kad mūsų Lit. Kom. yra netikė illiteratai, kokių juk nei nereikėtų tokioje Drau- gijoje laikyti!

Todel aš norėčiau mūsų Cen- tro Valdybai pastebėti, kad šitą nevykusią madą — siuntinėjimą korektų autoriams, reiktų ant vi- sados pamesti. Tas mūsų Drag- gijai kenkia iš to atžvilgio, kad besiuontinėjant korektas labai il- gai nusitęsia laikas, kaip tas at- sitiko su „Paskaitomis“, o dabar vėl su „Motina.“ Korektos pasius tos suvirš pusė metų, o jos dar netikėtai negrįž, bet nei paties autoriaus nebe galima ant žemės skritulio surasti. Kas jam bėda su raštais, bile užmokėta...

Tai aš priminiau delto, kad mes leidome mūsų raštų pasiu- lytojams labai įsivyrauti mūsų Draugijoje, ir kad dabar ant ma- no rankų yra priduos vienas

visai neblogas rankraštis, prie kurio autoriai ir čia jau stato iš- lygas, kad ir jiems būtų duoda- mos korektos skaityti. Jeigu taip eisis, tai mūsų raštų spaus- dinimas vilksis želvės žingsniu po senovės, ir mūsų Literatīskasis Komitetas bus visai jau nereika- lingas, kaipo nemokantis paskai- tyti tų išdidėjusių autorių rašto.

Lit. Kom. narys, J. O. Širvydas.

SEIMO RENGIMO KOMITETO ATSKAITA.

Brooklyn, N. Y., spalio 7 d. 1914, „V. Liet.“ redakcijoje at- sibuvo susirinkimas Visuotinojo Seimo Rengimo Komiteto. Da- lyvavo šie nariai: J. Ginkus, K. Liutkus, J. K. Miliuskas, J. Am- braziejus, J. Rugis ir J. O. Šir- vydas. Komitetas suvedė visas apyskaitas, vadinas visus inėji- mus ir išėjimus rengiant Visuoti- najį Seimą, ir nutarė perduoti visuomenei, ypač draugijoms at- skaitą, kaip per laikraščius, taip bus Brooklynio ir New Yorko dr- joms pasiuntinėta atskirai iš- spausdintos atskaitos lapeliai.

Atskaita šitaip persistažo: Inplankimai: Per prakalbas 1 d. spalio už įžangą \$ 49.30

Per koncertą 2 d. spalio už įžangą 154.00

Viso \$203.30

Išleidimai: Už seimo salę \$ 65.00 Dekoracijos 8.00 Už delegatams ženklelius 18.80 Spauda 14.50 Artistėms Karužietėms 25.00 Seimui vėliava 6.00 Artistui Zazuliak 5.00 Seimui rašomoji popiera 75 Už paveikslus Račiūnui, taipgi telefonai, tarnams, etc. 7.25 Išsiuntinėjimas į draugijas atsišaukimų 75 Atvirutės į draugijas 20 Deklamatoroms Petrauskiu- tėms 3.00 K. Strumskui už surengimą koncerto 8.00 Asignuota atspausdinimui ir išsiuntinėjimui į draugijas atskaitų 1.70

Viso \$163.95 Inplaukė 203.30 Išėjo 163.95

Lieka \$39.35

Likusi suma \$39.00 pusiau pa- skirta — po \$19.50 — Lietuvos Autonomijos Fondan ir Lietuvos Šelpimo Fondan, kurie pinigai ir bus priduoti per Seimo Rengimo Komiteto išdininką, p. J. Ambra- ziejų.

Komitetas užbaigdamas savo susirinkimą išreiškė padėką vi- siems Brooklynio vientaučiams, kurie šokių ar tokiu būdu pri- sidėjo prie surengimo Visuotino- jo Seimo, o ypač ačiuoja Seimo vakaruose dalyvavusiems kalbė- tojams, artistams, deklamato- riams ir chorams. Komitetas pa- sidžiaugia, kad su pagalba visų prisidėjusių prie Seimo rengimo ir vakarinių programų išpildy- mo, mūsų darbas tapo atliktas vi- dutiniškai; neįvyko jokių nesu- spiratimų nei painių. Visi dir- bome, kiek galėjome, seimą su- rengėm, kaip Brooklynio lietu- viams pritinka. Jei Seime buvo kas-nors tokio, ko mes butume nenorėję, tai tas jau ne mūsų kal- tē. Todel Seimo Rengimo Komitetas dar sykį visiems pagelbėto- jams ir dalyvautojams ačiuoja

Komiteto vardan —

J. O. Širvydas.

SEIMO VAKARIENĖS ATSKAITOS ATŠAUKIMAS. Nuo seimo vakarienės, atsibu- vusios 3 d. spalio, p. Labanas „V. L.“ 41 nr. padavė nevisai teisingais žodžiais apyskaitą. Jis sako, kad už salę mokėta \$138. Mes mokėjome už valgius ir ne- svaiginančius gėrimus, bet ne už salę. Todel vakarienės rengimo komitetas paduoda tikrais žo- džiais pasakytą apyskaitą: Dalyvavo svečių ypatos 124 Inplaukė už inėigą \$155.00

Išleidimai: Už vakarienės sėdynes \$124.00 Už nesvaiginančius gėrimus 14.50 Už pakvietimus, tikietus ir spaudą 8.00 Už dėžutes 3.94

Mažesni kaštai: tikietai duoti ypatoms, kurios pamargino va- karo programą bei prirengimo kaštai, bus paduoti per plakatus draugijoms, kurios dalyvavo sei- mo prirengime.

Viso likosi pinigų \$1.16. Tardami širdingą ačiu dalyva- vusiems svečiams, Komitetas — B. A. Zinis.

DEPOZITORIŲ MITINGAS. Mr. Virtus L. Haines, tyrinė- tojas bankrutijimuose, užkvietė per korteles visus depozitorius,

kurie buvo pasidėję pinigų pas L. W. Schwenką, kuris vedė biznį po vardu A. Grochowski & Co. — ant mitingo, kuris bus laikomas, penedėlyje, 2 lapkričio-November, ant 12 valandos, Gen. Pašto name, kambaryje N 323, Brooklyne.

Depozitoriai turės parodyti savo kuingeles ar kvitas nuo knin-gučių ir išrodyti kiek turėjo pi-nigų Grochowskio bankoje, kada-tą uždare; išrinkti apiekinus (trustisus), ištirti bankrutavimą ir atlikti kitus dalykus, kokie rodysis reikalingi.

Ant 1 valandos po pietų, toje pat vietoje ir tų pačių žmonių bus svarstoma sumanymas, ar ap-siėmimas p. Schwenko, atmokėti depozitoriams 10 centų nuo do-lario — pinigais, o 90 centų vek-seliais (skolraščiais), išmokamais kas 6 mėnesiai, bėgyje 4 metų nuo uždario, kokis bus.

Pagal Valstijos Bankų Depar-tamento apskaitymą p. Schwenk turis turto, ant \$411,000, o skolų ant \$735,000; taip, jog jo skolos (už turtą) didesnės ant \$324,000.

NEUZMIRSKIME LIETUVOS GELBĖJIMO DIENĄ.

PRIE VISUOTINJO SEIMO PATAISYMAI.

Pereitame „V. L.“ nr. pataisiant delegatų surašą, išskverbė klaidą apie delegatą iš Water-burio, Conn. Yra pasakyta: „Lietuvos Sunų Dr-jos delegatas St. Stankus.“ Turi būti: „St. Sen-kus nuo Liet. Sunų Dr-jos, su 360 narių.“

Suomi priduriame dar du de-legatų, kurie bepartiviškosios Vi-suotinio Seimo dalies posėdžiuose dalyvavo, bet nesupėti buvo užkorduoti.

M. Vokietaitis, nuo TMD. 14 kp., iš New Haven, Conn.

K. Makarevičius, nuo visuotinio draugijų susirinkimo (apie 2000 žm.) New Haven, Conn. (prita-ria autonomistams).

Fr. Vokietaitis, iš Ansonia, Conn., D. L. K. Vytauto Dr-jos (200 narių).

Tad iš viso dabar bus užkorduo-ta 63 delegatai. Kurį var-dai dar nėra užkorduoti, ir kurie bepartiviškosios delegatų da-lies Visuotinio Seimo posėdžiuose dalyvavo, meldžiame tuos ne-vilkinant priduoti savo vardus ir nuo kokių draugijų bei po kiek narių atstovaudami jie buvo de-legatais.

Baltimore, Md., spalio 17, 1914. Meldžiame, ar negalėtumėt pa-taisyti mano atstovavimą. Aš atstovavau 5-kias draugystes, o

ne viena, kuri man yra priskai-toma protokole. Juk ir mano man date yra pažymėta ir turi šitaip visur stovėti:

P. Lazauskas, nuo: N. Koper-niko Dr., D.L.K. Keistučio Dr., Dr. V. Kudirkos Dr., Simano Dau-kanto Dr. ir Jono Nepomuceno Dr., Baltimore, Md.

Taip aš atstovavau ir beparti-viškosios delegatų dalies Visuotinio Seimo posėdžiuose, visas šitas draugijas, atstovaudamas. Mes norime, kad mūsų atstova-vimas būtų pilnas visur.

Viso gero Jums, Brooklynie-čiams, velydamas, P. Lazauskas.

Worcester, Mass., spalio 19, 1914. Brangi Redakcija: —

Suomi aš kreipiuosi, kad pa-aiškintumėt, kaip dabar bus su aukų rinkimu nukentėjusiems Lietuvoje? Visuomenė dabar tik-rai suklaidinta. Pasirodo, kad šis seimas buvo nevisai tinkamai atliktas, nes tenai susiorganizavę socialistai paėmė viską į savo rankas ir dar išvažinėję į namus tyčiojasi, kad jie „pastatė ant savo.“

Mano nuomone (ir daugelis taip jau mano), kad šitokioms socialistų intrigoms nereiktų už-sileisti, ir kad mums būtina reik-tų turėti bepartivišką Lietuvos Gelbėjimo Fondą, kuris veiktų visos Tautos vardu, o ne so-cialistų klikos. Prieš seimą bu-vo visų manoma, kad tik toksai Fondas ir bus įsteigtas. Dabar gi pasirodė, kad visai kas kita. Bendras aukų rinkimas vargiai bus galima, jei socialistai jau išanksto ima tyčiotis, kad gavo „savo viršelį.“ Rodos čia visai ne viršelių klausimas, kad mūsų tėvynė paplūkus kraujuose.

Aš norėčiau, kad nepaskaitytų man už šiurkštų išsireiškima, jei pasakiau, kad socialistai pina in-trigas. Kas pamena, kada buvo sumanymas šaukti seimas ir su-verti fondas visų lietuvių var-dan iš tautininkų pusės, tai so-cialistai tuomet iš to sumanymo tyčiojosi ir juokėsi. Todel jų patsai darbas parodo, kad i sei-mą suvirto per savo intrigas. Minkštesnio žodžio nerandu.

Su guodone, A. Jesunas, 51 Ellsworth St.

Nuo Redakcijos. Mums rodos, kas seime inkurtas Lietuvos Šel-pimo Fondas yra geras ir tegul jisai tokiu palieka. Reiktų tik-tai aukas siųsti bepartiviškajam kasieriui, p. T. Paukščini, 13 Mill St., Pittston, Pa., kurį kon-troluos ne tik socialistai, bet ir bepartiviškieji lietuviai. Beto visuomenė gali būti tikra, kad socialistai šitų aukų negalės sa-vaip panaudoti, nes jos nartara pasiųsti per Lietuvos Mokslo Draugiją Vilniuje. Prie to gir-dėtis, kad Lietuvoje susitvėrė Centralinis Komitetas Lietuvos Selpimui, kuris yra irgi beparti-viškas. Todel apie aukas galima klausimą palikti taip, kaip jis yra.

Bet svarbiausius dalykus, ko vi-

suomenė turi neužmiršti, tai in-kurtąjį Lietuvos Autonomijos Fondą, kuris yra bepartiviško-sios visuomenės ir jos išrinktojo komiteto globoje, o šito Fondo kasierium yra taipgi p. T. Pauk-štis. Šitas Fondas reikia ypa-tingai šelpti, nes jisai kovoja už Lietuvos liuosybę.

Lietuvos Gelbėjimo Fondas.

Spalio 24 d. lietuvių pokilyje p. Shedlow svetainėje, 726 — 3rd Ave., Brooklyn, N. Y., p. J. Ben-dikas surinko sekančias aukas:

Table with 2 columns: Name and Amount. Includes A. Viza \$1.00, Juozas ir Elena Vizai 1.00, Viktoras Radzevičius 1.00, V. Daunora 1.00, Juozas Geležiuinas .50, J. Bindokas .50, Jieva Bindokienė .50, Elena Ankudovicz .25, Stefanija Steponaitienė .25, V. Kazlauskas .25, J. Ribinskas .25, J. Kazlauskas .25, M. Kazlauskienė .25, V. Kazlauskaitė (Bevardis) .05, Viso \$7.20, Leonas Radzevičius 1.00, Buvo 14.00, Viso \$22.20

Vietinės Žinios

Jaunuomenė. Jau nuo senai esanti Brooklyne Jaunuomenės Mokykla, kur mokytojauna p. M. J. Vinikaitis, šimet del tuly priežasčių pasivėlimo atsidaryti.

Mes, Brooklyno lietuviai, labai mažai turime mokyklų, ir tos kaitik pasilaiko. Tai delto, kad mes rambūs. Ar mes negalėtume tos vienos mokyklėlės Brooklyne už-laikyti, budami į 30,000 lietuvių Sarmata mums ir nuo svetimtau-čių. Juk mes matome, kaip esame skriaudžiami per visokių „monkey business.“ Kas nenori — tas lietuviu nesuka.

Neseniai Brooklyne lietuviai pa-kelė didžiausį nuostolį, kada bankos subankrutijo: o delko jie tapo taip nuškręstai? — delto, kad negalėjo pinigų pasidėti kra-son, nes nemokėjo angliškos kal-bos. Toks žmogelis taip ir atsi-duoda ant Dievo valios po žydo globa. Argi mes taip ir sėdėsi-me rankas susidėję, o kiti mus išnaudos? Argi visi mes vadžios už nosės, iš kur atvažiavę kokie tai vadovai, „politikieriai“, „spu-diniai migla“ ir nesubrendusius ir neatakusius mūsų brolius, o mes klausysime jų, delto, kad mes nieko nežinome ir žinoti nenorim? Ant tų visų klausimų yra atsaky-mas: mokintis ir žinoti, kad ta-ve nori skriausti; kad mokėsi, tai skriaudiko nebeprisileisi. Juk tas viskas yra galimu, tik reikia itoro. Net rašte pasakyta: „jieš-kok, o atrasi, bėlsk, o bus atida-ryta, prašyk, o aptursi.“

Geriausia patarčiau rambes-niam mūsų jaunimui — skaityti kningas, kurių yra inuales, gerų ir menkesnių, uždyka. Yra tam tikslui Lietuviškas Skyrius vie-šame kningyne, kuris randasi Brooklyne — „Leonard Library Branch“, kamps Devoe ir Leo-nard gat. Tie, kurių sako, kad negalima, tenai atras kningą, kuri pasakys jiems, kad viskas yra galimu, jeigu tik kas nori ir rupinasi. Tos kningos vardas yra „Gyvenimo Mokykla“: iš-versta ir lietuviškai (angliškai: School of Life). Delto, subrus-kim iš visų pajėgų ir padarykim galimu. Nekurie manė, kad da-bartinėj karj Eropoje nebus galima išsilaukyti vokiečiams taip ilgai; bet ką vokiečiai pasakė? — jie pasakė, kad išmūš visus, tai tada nebus galima kariauti; bet pakol kas gyvas, turi būti „mūsų viršus“ (nors visam pa-sauliui yra aišku, kad nebus il-gai galimu padaryti tą, ką kai-zeris mano). Ir apie tą mes ai-škiau suprasime, kningas skaity-

dami. Gėda ir kalbėti, kad tokia didelė lietuvių kolonija Brook-lyne negali užlaikyti savo mo-kyklos, turi eiti pas žydą arba kur kitur, kur visada negauna to, ko širdis geidžia. Tuli par-važiavę Lietuvon net tenai ran-da daugiau mokančių skaityt ir rašyt svetimos kalbose, negu ši-čia, kur yra laisva šalis, daugiau uždirba, daugiau turi liuos lo-ko, prienamiau gali gauti viso-kias kningas ir taip daugiau vi-sokių institutų ir viešų vietų. O aklumas yra didesnis, negu Lie-tuvoje. Gėda!!!

Vyrai, prie mokslo visi!!! Jaunuomenės mokyklos sek-r. Kazys Jovaiša.

P. S. Brooklyno Jaunuomenės Mokykla užsilaiko ant North 5 ir Havemeyer st., kun. Petkaus Parapijinėj Mokykloj. Kas nori plačiau ką žinot, meldžiu atsil-ankyti lekcijų laike, pakol kas pamedelio vakarais, 7:30 val. va-kare, arba pas sekretorių, po ant-rašu: Chas Jowise, 195 N. 5 St. Brooklyn, N. Y.

Teatras. Pereitos subatos vaka-re, Taut. Namų salėj atsiuvo te-atras, surengtas rūpesčių „Aido“ Choro. Taipgi sykiu buvo ir kon-certas, p. Eremino ir kitų chorų išpildytas. Paskiau prasidėjo šo-kių; žmonių vakare atsilankė pastebėtina daug.

Pranešimas apie pilietiškas po-pieras. Musų prašo p. A. Kun-drotas pranešti kaip Liet. Am. Ukėsų Klubu nariams, taip ir ki-tiems, kurie turėjo išsiėmę pir-mąsias pilietystės popieras dar pirm 1906 m. ir iki šiolei nepasi-rupino išsiimti antrųjų popierų, kad tų pirmosios popieros jau nu-žjo už nieką, nes išėjo naujas Choro padavadijimas, kuris tas popieras sunaikina. Tokiu budu visi tie privalo pasiskubinti vėl išsiimti pirmas popieras, kad lai-kui bagant galėtų pastoti ukė-sais.

Bankeliai. Subankrutijusieji bankeliai Grochowskio, Kobre's ir kitų po senovės uždaryti. Kaip girdėti Grochowskis-Schwenk nor-riš išgauti visų depozitorių pri-tarimą, kad jam pavelytų į agen-turos, (jau nebe banko) biznį in-enti, tai, girdi, jis per keturius metus visiems dolarį ant dolario išmokėsias. Tuo tikslu net ren-gia neužilgo depozitorių mitinga. Ar kas iš to išeis, nežinia.

Kitą Jarmulovskį užpuolė. Kaip žinome, New Yorke viena Jar-mulovskio (žydo) banka jau pir-miaus subankrutijo (ta buvo ant 165 E. Broadway). Dabar tam tikri agitatoriai sukurstė žmones, kad ir kita firmą po tuo patim vardu, esanti ant 54 Canal str., bankrutysianti. Todel, anandien minios depozitorių užpuolė imti iš to banko pinigų. Tiek daug žmonių antrojo Jarmulovskio banką apgulė, kad pradėjo duris bei langai braskėti, ir prisiejo net policijai banką gelbėti. Ar atsilaikys šis bankas, dar nežinia.

Darbai. Brooklyne ir apielin-kėse šiuo kartū darbai nei pasi-gerino, nei pasiblogino. Pappa-rtai prieš rinkimus visuomet dar-bai apsisvoja. Šimet gi abelnai silpnai darbas einant nebuvo jokios žymės didesnio apsisoji-mo. Tačiau nereiktų iš kitur žmonėms Brooklynan važinėti darbų bejieškant, kaip pastaro-mis savaitėmis pas mus daugybė apsilankė iš kitur atvažiavusių. Daug ir vietinių yra be darbo. Karė ypatingai atsiliepė ir ant musų rytinių valstijų.

TMD. 3-čios kuopos susirinki-mas atsiuvo spalio 25 d., Draugelio salėje, kur tarp kito ko ta-po išrinkta penki delegatai į kon-ferenciją Brooklyno ir apielinkės draugijų delei išrinkimo vietinio izdininko del aukų Lietuvos Šel-pimo Fondo ir apkalbėjimo pla-tesnių aukoms rinkti kelii. Agi-tativiškas komitetas del autono-mijos ir fondo klausimo taipgi nuskirtas iš keturių konferen-cijos delegatų ir ytietai atsiskaiusio penktojo išrinkta kitas. Fondan Lietuvos šelpimui paskirta iš kp. izdo \$5 ir Autonomijos Fondui-\$3.

Marės Viskoškieinės koncertas. Spalio 24 d. Nekalto Pras. P. Šv. parapijinėje mokyklos salėje (kamps Havemeyer ir North 5 gat.) atsiuvo Marės Viskoškie-inės (kuri apie du metu Berline lavinosi dainavime ir prasidėjus Europoje karei sugrįžo Ameri-kon) parengtas koncertas. Marė Viskoškieinė per tris atvėjus su-dainavo 8 dainas, iš jų 4 lietu-viškas. Iš svetimtautiškų gerai atliko „Meinen grossen Schmer-zen“ (Franz'o), o iš lietuviškų — „Tykiai, tykiai Nemunėlis teka“ (Petrausko) ir „Saulėle raudona“ (Petrausko). Lietuviškos dainos padarė ant klausytojų gi-lų įspūdį, nes dainininkė, apart techniškai išlavinto ir malonaus balso, parodė, kad ji pilnai su-praaita lietuviškų dainų dvasią, taip sakant, jų vidujinę pusę. — Tiesa, Marės Viskoškieinės balsas lengvas, bet malonus ir gerai iš-lavintas.

Apert to, koncerto programo išpildyme dalyvavo neseniai su-sitvėręs „Kanklių“ Choras (p. K. Diržio vedamas), p. Br. Ka-likauskas (smuika) ir pp. P. Rim-kus ir A. Kvederas (gerai padai-nauvo solo). Turėjo dar dainuo-ti Scenos Mylėtojų Choras, bet... nesusrinko dainininkai. Žmonių koncerte atsilankė gan mažai, bet visi užsilaikė ramiai ir pavyzdingai. Po koncerto pra-sidėjo šokiai.

So. Brooklyne praėjusią subatą atsiuvo draugiškas vakaras p. Shedlow svetainėje, 726—3 ave., kur buvo susirinkę dailus burelis svečių. Laike vakarienės buvo dainos ir kalbos. Kalbėjo p. J. Bindokas, P. Mikolainis ir Dr. F. Matulaitis. Lietuvos Šelpimo Fondui surinkta \$7.20.

Dr. Aldona Jankauskienė išva-žiavo aplankyti savo tėvus i Scrantoną, Pa., iš kus sugrįž 2 dieną lapkričio.

Scenos Mylėtojų Choro narių atidai. Pranešame, jog įvyks mėnesinis susirinkimas utarnin-kė, lapkričio 3 d. vakare, Palace Hall svetainėje. Sekr. J. Dainius.

SLA. 213 kp. susirinkimas atsi-bus ateinančioje nedėlioje, 2 val. po pietų, Klubu ruimuose, 372 Bedford ave. Visi nariai teiksi-tės dalyvauti, o taipgi atsivesti po kelis naujus narius. K.

Liet. Amer. Mokslo ir Politikos Klubas ant kvartalnio susirinki-mo spalio 16 d. suorganizavo laikyto spalio 16 d. suorganizavo tarpe Klubu narių istaigė del ve-dimo debatų, diskusijų, prakalbų ir abelno lavinimosi. Nutarta laikyti vieną vakarą į savaite del bankrutysianti. Todel, anandien minios depozitorių užpuolė imti iš to banko pinigų. Tiek daug žmonių antrojo Jarmulovskio banką apgulė, kad pradėjo duris bei langai braskėti, ir prisiejo net policijai banką gelbėti. Ar atsilaikys šis bankas, dar nežinia.

Darbai. Brooklyne ir apielin-kėse šiuo kartū darbai nei pasi-gerino, nei pasiblogino. Pappa-rtai prieš rinkimus visuomet dar-bai apsisvoja. Šimet gi abelnai silpnai darbas einant nebuvo jokios žymės didesnio apsisoji-mo. Tačiau nereiktų iš kitur žmonėms Brooklynan važinėti darbų bejieškant, kaip pastaro-mis savaitėmis pas mus daugybė apsilankė iš kitur atvažiavusių. Daug ir vietinių yra be darbo. Karė ypatingai atsiliepė ir ant musų rytinių valstijų.

M. Petrausko koncertas. Pas-kutinėmis dienomis sužinojome, kad Mikas Petrauskos duos savo koncertą lapkričio 22 d. Mc Cad-din Hall, Brooklyn, N. Y. Pla-tesnes žinias suteiksime kiek ve-liau.

Didelis balius su dainomis. Naujai susitvėręs „Kanklių“ Choras rengia balių po vadovyste K. Dir-žio; bus sudainuota 12 dainų; kai-kurios iš jų suskambės pirmą sykį A-merikoje. Atsiuvo Spalio 31 d., suba-tos vakare, Liet. Bažnyčios Salėje, North 5 ir kamps Havemeyer gatvių, BROOKLYN, N. Y. Išanga su pasi-dėjimu drapanų vyrams 25c. Mote-rims — 15c. Pradžia 8 val. Po visko bus šokiai.

REIKALINGA MERGAITE prie vai-ky kas diena po 2 ar 3 valandas. Darbo jokio nereikia dirbti, tik su vaikais kalbėti lietuviškai. Gali mokėti ir angliškai. Jeigu lanko mokyklą nuo ryto, tai po pietų nuo 3 iki 6 val., o jeigu lanko mokyklą po pietų, tai nuo 9 iki 12 v. Kreip-kites adresu: (43)

PHOTO STUDIO, 308 Bedford Avenue, Cor. So. 1st. St. Brooklyn, N. Y.

KONCERTINIS TOURNEE Mikas Petrauskas, prade-dant su 15 d. lapkričio, š. m., duos eilę koncertų. Kas norėtų parengti kon-tinertą, tegul susižino su M. Petrausku. Adresas: 5 Thomas Park, South Boston, Mass.

Hippodrome 6-th Avenue ir 43-rd Str., NEW YORK, N.Y.

New Yorke Hippodromas perstato didžiausią ir indomausią produkciją „Pasaulio Karės.“ Šioj produkcijoj dalyvauja virš 1400 ar-tistų, slonių, verbliūdų, kar-iškų žmonių ir tt. „Pasaulio Karės“ atsižimi savo invai-rumu ir grožybe. Kariški ir jureiviški atvaizdinimai atsižimi savo rimtumu ir ypatingumu; yra tokių dra-gių aktų, kad net plaukai stojasi.

Velytina kiekvienam ap-lankyti Hippodromą ir pa-sinaudoti iš pamokinančių perstatymų.

Lietuvizska Aptieka RAUDONOJO KRYŽIAUS. Sutaiso gyduoles pagal dok-tarų receptus ir užlaiko kraja-vas žoleles (augmenis), patentuo-tas gyduoles, guminius prepa-ratus ir visokias gyduoles. JUOZAS LENKTIS, 315 Walnut Street, Kamps Adam st., Newark, N. J.

Daktaras JONAS J. KAŠKIAUCIUS. VALANDOS: 8—11 ryte, 1—3 po pietų, 7—9 vak. Seredomis 8—11 ryte. 341 Walnut str., prie parko. NEWARK, N. J.

SEVERA'S Gothard Oil (Severos Gothardiskas Aliejus) Yra rekomenduojamas, kaip veiklus t. palas be-gėdymams nuo reumatizmo, strėndieglgių, „sciaticos“, ne-uralgijos, mės-lingišky trau-kimų, tinimo, kaklo, sąnarių ir raumenų stingumo ir pana-sių dieglių ir skaudėjimų. Tur t palaš pap-rastai vartojamas arba patarėlimas. Kaštuoja 25 ir 30 centų. Gaunamas kiekvienoje aptiekoje. SEVERA'S TAB-LAX Severa's Medicated Skin Soap (Severos Gyvatinis Odisis Muilas.) Valkeims ir suaugusiems. Kaštuoja 25 centus. Galima p... aptiekoje. Reikalaukite Severos... o jeigu aptiekortus neispildytų jusų reikalavimo, užsakykite tiesiog nuo W.F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

ŠALIN SU NUSIMINIMU!!! ŠALIN SU NUSIMINIMU!!! GRAMAFONAS ANT IŠMOKES-ČIO 10c. KASDIENA. Jeigu apsimate mokėti po 10c. kasdien, tai išsimsime Jums ant išmokesčio labai puikų Gramafoną sykiu su 16 rekordais (32 ka-valkais) visokių dainų, maršų, valcy ir tt., kuriuos patje išsi-rinksite. Gerumas mūsų gramaf-o gvarantotas kiekvienam rašy-ta gvarancija. Išsimsime naujus specialiskus rekordus Lietuvosus, Lenktikus, Rusiskus ir Maž-Ru-siskus. Rašykite tuojau reikalau-dami katalogų ir paaiškinimų in-dėdami krasos ženklei atsakymai. LIBERTY COMMERCIAL CO. 233 E. 14th ST., NEW YORK.

IR VĒL ILGI VAKARAI,

Kuriuos galima greitai ir linksmai praleisti su geriausiais draugais-kningomis. Tokiais draugais yra šios kningos:

LIETUVIŠKOS DAINOS iš visur surinktos. — Šioje knigoje yra daugiau kaip 500 visokių dainų ir poezijos, tinkamų kiekvienam laikui. Puslapių 496. *Kaina tikrai \$2.00*
 APDARYTA 2.50
 Šias Dainas galima gauti tikrai „V. L.“ administracijoje. Agentai jų neturi.)

RYTOJUN BEŽIURINT. *Visuomeniai-Pedagoginiai raštai.* Parašė Aitvaras, kuris sakė: „Stokime, apsidairykime kur einą, kur tuo keliu nueisime ir koki tautai rytojų pagamšime.“ Kninga aprašo apie senovės ir dabarties idealus; apie Morris'o utopiją; apie Tamą Kampanele, kuris pakėlė riaušes prieš ispanų inkviziciją, kurio dvasia-siela buvo tvirtesnė už kankinimus; apie Jean-Jacque Russeau, kuris Francuzijoje įvedė politišką žmonių lygbę; apie Grakchą Babef, kuris už žmonių lygbę net savo gyvastį paaukavo; apie Robertą Oven'ą, Anglijos social' reformatorių ir kitus. Kninga aiškiai parodo kaip reikia gyventi ir tobulintis, kaip vaikus auginti ir šviesti, idant jie pastotų naudingais žmonėmis, nesiskriaustų ir nesizudytų. Puslapių 174. *Kaina 50c*

VELNIO HISTORIJA, pagal V. Fišerį sutaisė P. Norkus. Šita kningelė parodo kaip žmonės sutvėrė velnią, kaip didelė buvo velnio galybė, kaip šiandien toji velnio galybė išnyko. Puslapių 60. *Kaina 20c*

KUPRELIS. Parašė Ignas Šeinius. Puiki apysaka iš gyvenimo, parodanti, kaip Kuprelis vargonininkaudamas išmylejo į gražią Kazele, kaip ruskis paveržė nuo Kuprelio jo numylėtine, kaip Kuprelis keliavo net į šventą žemę ir meldėsi, idant Viešpats sugražintų jam Kazele. Puslapių 258. *Kaina 75c*

BALTRAMIEJAUS NAKTIS — arba aprašymas kaip krikščionys-katalikai išskerdė hugenotus Francuzijoje gale XVIII-tojo šimtmečio. Puslapių 202. *Kaina 75c*

PAŽVELGUS ATGAL. Parašė E. Bellamy. Socialės apysaka — pranašaujanti geresnį gyvenimą. *Kaina \$1.00*
 APDARYTA 1.50

JAUNIEJI SKRIAUAJA. Parašė J. Weyssenhoff. Apysaka iš senovės medžioklių, kur karaliai ir ponai iš visų apielinkų suvarydavo žmones, idant tiejie išvarytų miškuose pasislėpusius žveris, kad karaliai ir ponai turėtų ką nušauti. Puslapių 309. *Kaina \$1.00*

INTEKMĖ SOCIALIŠKŲ SANLYGŲ ANT VISŲ KULTUROS ŠAKŲ. Vokiškai parašė J. Stern. Kningelė parodo, kaip žmogus tobulinasi esant geroms sanlygoms, arba niukso esant prastoms sanlygoms. Pusl. 94. *Kaina 15c*

LIETUVIŲ TAUTA SENOVĖJE IR ŠIADIEN. Parašė Dr. J. Šliupas. Šiame veikale yra nupiešta lietuvių kelionė iš Azijos, jų budai, darbai, kultura, vargai, skriaudos nuo Lenkijos ir Romos. Dvi kningos; pusl. 1028. *Kaina \$3.25*
 APDARYTOS 4.25

LIETUVOS ISTORIJA nuo seniausių galynių iki Lublino unijos 1569 metuose. Parašė Simanas Daukantas. Dvi kningos; p. 1014. *Kaina \$3.00*
 APDARYTOS 4.00

BAGOČIAUS IŠPAŽINTIS arba dokumentai iš bylos Fortunato von de Johanovicz Bagočius su „Vienybe Lietuvninkų“, kurią buvo apskundęs net ant \$25,000. Toje byloje tapo prirodyta Bagočiaus daug visokių darbų. Pus. 146. *Kaina 40c*

Visas šias kningas galima gauti „VIENYBĖS LIETUVNINKŲ“ KNINGYNE adresuojant:
J. J. PAUKSJTIS & CO.
 120 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Telephone: Greenpoint 8.
Daktaras A. S. Jankauckienė
 Gydo visokias ligas vyrų, vaikų, moterų lanko prie palatų.
 VALANDOS: Nuo 10-12 prieš piet. nuo 2-8 vakare.
 265 Berry St., prie Grand St. BROOKLYN, N. Y.

DAKTARAS A. BACEVYČE
 GYVENA ELIZABETHPORT'E, N. J.
 161 Franklin St., ir kamps Second St.
 Ligonius priima: ryto nuo 8-9, po pietų nuo 1-2:30 ir vakare nuo 6-8
 Telephone 1587 R. Elizabeth.

Tarptautiškoji Akušerių MOKYKLA.
 Moteris, norinčios išmokyti akušerijai, dabar turi legalią mokyklą Scrantone, Pa. Mokslas prasideda 1 d. Rugšėjo-Sept. 1914 m. ir traukiasi per 4 mėnesius. Pasibaigiant kursui, bus duotas diplomats, valdžios pripažintas visoje šalyje. Instoti mokyklon gali moteris, turinčios nematans 20 metų amžiaus ir mokančios bent skaityti ir rašyti. Už kursų mokslai \$100.00. Mokyklon Lietuvos prima „The International College of Midwifery“.
DR. J. SZLIUPAS, Prezidentas.
 1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.

Dr. J. S. Message (Misevičia)
 270 BERRY STREET Brooklyn, N. Y.
 Tel. 595 Greenpoint
 Specialistas širdies ir plaučių ligų.
 OFFICE HOURS: 8-10 A. M. 12-2 P. M. 6-8 P. M.

Geriausia dovana draugams Lietuvoje yra lietuvių katalikų savaitinis laikraštis „DRAUGAS“
 „DRAUGAS“ paduoda žinių iš viso pasaulio, nušviečia Amerikos lietuvių gyvenimą, suteikia daug skaitymo iš visuomenės, politikos, literatūros, gyvenimo, ir yra geriausias draugas, kaip lietuviams darbininkams Amerikoje, taip ir Lietuvoje.
 Būsi cenzura „DRAUGA“ i Lietuvą įleidižia „DRAUGAS“ atsileina met. \$2, pusel m. \$1; Užsiuntose metams \$3, pusel metų \$1.50
DRAUGAS PUB. CO.
 1800 W. 40th St., Chicago, Ill.
 Telephone Drovers 6114

Telefonas 2427 Greenpoint
„VIENYBĖS LIETUVNINKŲ“ REJENTALIŠKAS OFISAS.
 120-124 Grand Street, BROOKLYN, N. Y.
 Čia užtvirtinami visokios rūšies dokumentai: deviernastis, kontraktai, afidavitai ir t. t. Padaroma pirkimo ir pardavimo bilos, vekseliai ir kiti popierai.
 Išskoletuojama įvairiausios skolos ant vietos ir kitur; provojanties parupinama tirinėtojas, kad pasiteirautų apie dalykų stovį ir t. t.
 Išrendavojama stubos ir išskoletuojama rendas.
 Agentura aspergėjimų (Insurance) gyvasties, sunų ir dukterų dalies, taipgi ir aprupinimo senatvej.
 Suteikiama tulkus arba tluočius lietuvių, lenkų, rusų ir vokiečių kalbose i teismus arba šelp įvairuose reikaluose patarnauti. Padaroma vertimai iš lietuvių, lenkų, rusų ir vokiečių kalbų į angliską ir atbulai iš angly, lietuvių, lenkų, rusų ir vokiečių kalbas.
 Su visokiais reikalais tesikrepli į **K. PILĖNĄ.** Patarnimai RODOS DYKAI!

Atminkite SITA PAKELI? Jeigu neatsargus esate, tai tankiai gaunate netikrą **PAIN-EXPELLER**
 Nuo mėšlungio viduriuose naudokiteseną ir užtikrintą naming gyduolę Richter'io Inakurtinį Pain-Expeller pagal pamokinimą apskutą aplinkni bonkute. 25 ir 50 centų gaunama aptiekose.
F. AD. RICHTER & CO.,
 74-80 Washington St., New York, N. Y.

Loncol
WATER-BURY'S
 PAIN-EXPELLER
 THE GREAT COLIC-KICKER
 THE GREAT COLIC-KICKER
 THE GREAT COLIC-KICKER

Tel. 2320 Greenpoint Telephone 7867 Main
LUTKAUSKAS ir GARŠVA GRAEORAI
 Musų firma gerai atlika sekančius darbus: išbalnuojame ir laldojame mirusius ant visokių kapinių. Pagrabus paruošiam nuo paprasčiausių iki praklinansių. Parnsandomė karjetas laidotuvėms, veselijoms, krikštynomis ir kitoms pasivažinėjimams.
Notary Public Padarome ir patalindijame visokius REJENTALIŠKUS RAŠTUS, todėl kreipkitės reikale pas LIETUVIUS.
 144 NORTH 5th STR. OFFISA: 264 FRONT STR. BROOKLYN, NEW YORK.

DR. LOUIS H. HANSEN, (Suc.)
 Chirurgas Dantistas.
 257 Grand St. Brooklyn, N. Y.
 Kamps Roshling Str.
 Taiso ir ištraukia dantis be skausmo. Nevelk nus pripildo aukso, platinos ir cemento. Įveda naujus: uždeda kepuraites iš aukso arba porceliano.
 OFISO VALANDOS:
 Nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro.
 VISOKIS DARBAS GVARANTUOTAS. I Seniai įsteigtas biznis 25 met.

AKUŠERKA
 Pabaigusi carlenės Marijos Teodoraitės Akušerių Mokyklą, Peterburge ir užregistruota Suvenyosese Valatijoje.
 Pasekmingai atlieka savo darbų prie gimdymo. Patarimus moterims visokiose negalajose suteikiu dovanai.
Ona Strolienė (Januskaitė)
 319 Walnut Str., Newark, N. J.
 Telep. 8052 Market. 4035 Market.

SERGANTIEJI LIETUVIAI,
 ar jau netekot kantrybės Jusų ligoje? Diena po diena, savaitė po savaitė, mėnesis po mėnesiu, metas po metų gydaus sergančius lietuvius. Kad turėti suprattimą kiek aš išgydau ligonių — reikėtų pasitairauti tarpe mano 200, 000 pacientų! Kada jums gyvenimas įkirejo nuo mėginimo visokių taip vadinamų liekarstų, jaučiatės, jog kas kartas jums esit aršiaus tada vienatinė pagelba yra be užvilikimo kreipitis prie seno garsaus specialisto **DR. LEONARDO LANDES**
 kuris už patarimą nieko neima o tik tai nebrangiau už patį gyvimą. Gydaus jau per 20 metų kuopasekmingiausiai visokias ligas, kaip: Netekymą spēkos, užnuodijimą kraujo, tekėjimą kraujo, ligos skilvio, širdies, plaučių, kepenų, žarnų, inkstų ir t. t.
 Del lytiškų ir inkstų ligų turiu didelius ir garsius aparatus Elektrikos ir X Spindulių per kuriuos matau jusų vidurinius organus. Ne kiekvienas gydytojas turi tokius aparatus, nes jie yra braves. Chemikai ir mikroskopikai išturiu kraują ir šlapumą. Neatidilokite ant veliaus, bet tuojaus atekite pas **Dr. L. LANDES,**
 140 E. 22nd St., New York, N. Y., tarpe 3rd ir Lexington Avenue.
 Valdžiskos valandos: nuo 10 ryto iki 8 vakare; nedėdieniais nuo 10 ryte iki 4 po pietų.
 Atsi skite už 2c, markę, o gausite labai žingėdižią knygelę dorana!

Puikliausia ir smagiausia lietuviams užega pas Jokuba Kancieriu
 Skanus Alus, gardi Arielka, visoki Vynai, Elius ir Havanos Cigarai.
 Lietuviai vietiniai ir atvažiuo iš kitur nepamirskit šios puikios vietos.
253 Wythe Ave.
 Kamps North 1st Str. BROOKLYN, N. Y.

JONAS GIRDES,
 103 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
 DIDŽIAUSIA KRAUTUVĖ visokių muzikališkų instrumentų ir auksoriškų daiktų. Taipgi gramafonai su visokiomis LIETUVIŠKOMS DAINELĖMS.
5000 KATALOGŲ DOVANAI! Prisiųsk už 2 centu stampą, o gausi Katalogą greit.

SVEIKATA BRANGLIAUSIS ŽMOGAUS TURTASI
 Gyvenimo džiaugsmi ir linksmybės, laimė ir turtas žmogaus sveikatoje!
 Jau nuo keliolikos metų Brooklynė-New York gyvuoja Vienatinė ir Didžiausė **LIETUVIŠKA APTIEKA** **PROVIZORIAUS VINCO J. DAUNOROS**
 kurios tikslu yra apsaugoti savo vientaučius nuo visokių apgavikų išnaudojimo ir gydyti juos tikrai geromis ir pasekmingomis gyduolėmis nuo visokių ligų ir kuno silpnybių.
 LIETUVIŠKA APTIEKA savo ilgų metų pritarimu išrado daugybę specialiaškų gyduolių, sutaisytų iš šviežiausių ir geriausių gydančių medikamentų ir labai pasekmingai gydančių įvairias ligas. Tarpe kitų aptiekos sandelyje sukrautos ir gaunamos sekančios gyduolės:
 Kraujo Valytojas..... \$1.00 Nuo galvos skaudėjimo. 10c ir 25c
 Gyvasties Balzamas..... 75c Nuo kojų nuopaudų. 10c ir 25c
 Nervų Stiprintojas..... 80c ir 1.00 Nuo dantų gelimo..... 10c
 Vaistas del Vidurių..... 50c ir 1.00 Nuo peršalimo..... 25c
 Kraujo Stiprintojas..... 50c Plaukų stiprintojas..... 25c ir 50c
 Nur Kosulio..... 25c ir 50c Linimentas arba Expelleris..... 25c
 Nuo gerklės skaudėjimo 25c. 50 Nuo plaukų šilimo..... 50c
 Sialvinės prosokos..... 10c ir 1.00 Nuo Reumatizmo..... 50c ir 1.00
 Puskos del kepenų..... 25c Nuo lytiškų ligų..... 50c ir 1.00
 Bliskių naikintojas..... 10c Nuo dusulio..... 50c
 Del išvaymo soliterio..... 3.00 Nuo kirmėlių..... 25c
 Anatarinas plovimui..... 25c Antiseptiska mostis..... 25c
 Nuo kojų prakaitavimo..... 25c Nuo viduriavimo..... 25c
 Gydanti mostis..... 50c Katorija del vaikų..... 10c ir 25c
 Antiseptiskas muilas..... 25c Proskos del dantu..... 25c
 Gumbo lašai..... 80c ir 1.00 Karpy naikintojas..... 10c
 Speciališka Tikrai Lietuviška Trejanka Arba Trejos Devynios 25c.
 Taippat iš Lietuvos pagabentos visokios Betuviškos gydančios žolės, šaknis ir t. t., kokios tik yra žinomos ir žmonių vartojamos.
 Reikalaukite pristuntimo katalogo su mūsų gyduolių aprašymais
 Kreipiantiesiems per laiškus arba asmeniškai duodame tikrai sąžiniškus ir teisingus patarimus kiekvienoje ligoje.
 Jaisi jums brangi yra Jūsų sveikata, tai tuojaus reikalaukite gyduolių, rašydami atsiųskydami i **Lietuvišką Aptieką.**
VINCAS J. DAUNORA, Aptiekorius,
 200 Bedford Avenue Kamps North 4to gatvė Brooklyn, N. Y.

GERIAUSI IMPORTUOTI IR VIETINIAI VYNAI, ARIELKA IR KONIAKAI už žemas kainas. Pas **H. H. REINERS,**
 175-197 STAGG STREET, Artū Graham Ave., Brooklyn, N. Y.
 Reikalaukit per laiškus ar ypatingai.

S. JAGLAUSKAS
 Kostumeriškas Kriaucius Moteriškų ir Vyriskų Drapanų. Siuva pagal naujausios mados visokias drapanas. Taipgi taiso senas, išvalo, perkvarboja ir suprosina. Atlieka visg darbų kogeriausia. Todėl, Viengendiai, reikale kreipkitės pas savaj.
S. JAGLAUSKAS,
 177E. Main St., New Britain, Conn.

PUIKI DOVANA

KNYGA SVEIKATOS bei naujausio mokslo ir ka reiki daryti apsirgus, taip pat ir kur greit išsigydyti, lygiai ta knyga

"DAKTARAS" porodo, kaip nuo ligų apsigydyti.

ŠITOI KNYGOJ "DAKTARAS" netik pamokina kaip ir kur nuo visokių ligų gerai išsigydyti, bet taip pat labai gražiai, kaip tikras tėvas pamokina ir kaip nuo visokių ligų apsigydyti.

KNYGOJ "DAKTARAS" labai daug aprašo apie vyrų ir moterų dorą bei moraliką lytiškai gyvenimui ir aškin, atvira taip išdėstina, jog kitose knygose to visko negali atrasti. Šita knyga kiekvienam užaugusiam vyrui ir moteri labai reikalinga turėti, kad žinoti kaip ir ką daryti, seniems ir jauniems ir kaip laimingai gyventi. Čion viską negalima aprašyti, bet tik perskačius knygą atrastis.

ŠITA KNYGA iliustruota puikiais moksliniais paveikslais ir apie žmogaus kūno sudarymą su visokiomis pasiplytimis užaugusiam žmogui tinka.

YPATINGAI serganti, nusipinę, sukūgę, pasigindę per jaunystės klaidas ir vargiami visokiomis, kaip paprastomis šviežiomis tep užsienėjusiomis ligomis, šioje knygoje atrastis tikrą rodą.

Jei sergi ant kokios nors ligos, tai pirmiau ne kaip kreipiesi prie kokio nors gydytojus, arba varstosi liekantas, reikia perskaityti knygą "Daktaras", nes didelės daugybės žmonių, kurie tik perskaitė šią knygą, išgydė.

TODĖL, kad ta knyga dėl labo visuomenės išdota, tai kiekvienas ją apturės VISAI DOVANA, kuris tik atsiųs keletą stampų už prisistatimą.

REIKALAUK DAR ŠIANDIEN, iškerpant šią apgarsinimą ir adresuok teipi:

The Philadelphia M. Clinic,
1117 Walnut st.,
PHILADELPHIA, PA.

DĖMYTIT VYZAI IR MOTERIS! Kad sergi, jautiesi kokį nors nesveikumą ir reikalauji geros, teisingos pagalbos, kad trumpam laike galėtum išsigydyti, tai atsiukale prie Profesionalio Daktaro, Ph. M. Klinikos Lietuviškoj kalboj. Rašyk arba ateik.

OFISO VALANDOS KASDIEN nuo 10 iki 12 ryto iki 4 po pietų. Nedėlioj iki 3, o utarain ke ir pėtnyčioj vakare nuo 6 iki 8.

Telephone 1381

Nik. P. Zelwis

Lietuviškas graberius. Ežbasamotojas ir laidotuvų Direktorius. Karietos laidotuvėms, veselioms ir krikštynoms. Ofisas ir gyvenimasis: 1034 Bank Street, Waterbury, Conn. Lietuvių krikštynų, laidotuvų, graberius.

PADĖKITE STATYTI

TAUTOS NAMUS VILNIJUJE

Aukas priima mūsų redakcija, arba galite siųsti tiesiog į Vilnių šiuo adresu:

LIETUVIŲ MOKSLO DRAUGIJA
(Lietovskoje Naujojoje Obščestvo),
Lydos gatvelė, 7, Vilnius.
Russia-Lithuania.

JAUNOJI LIETUVA

Teisingiausia Lietuviška Agentura

PARDOUDU LAIVAKORTES ant geriausių ir greičiausių Laitvy. keleiviai visados bus užgandintais.

SIUNČIU PINIGUS į visas dalis svieto kuo greičiausiai ir pagal pinigų kursą. (Stoviu po kauoija \$30.000.)

Teipi Pinigūs priimu kurie nori p-sidēt del apsaugojimo ir ant kiekvieno pareiktavimo juos sugrąžinu.

PIRMOS KLASOS HOTELIS, Skaniausi ir sveikiausi visoki gerimai, per tai visados svečių pilna, kiekvieną draugiškai ir maloniai visados pavaišina.

P. J. CHMIELIAUSKAS,
177 E. Main St. PLYMOUTH, PA.
(Bell Phone 8-R)

Tel. 279 Greencht.

Geriausia lietuviams užega pas **JONĄ KULBOKĄ**

Skanus Alus.
Gardi Arielka,
Visoki Vynai,
Kvepianti Cigarai.

291 Wythe Ave.
Kampas So. 1-st Str.
BROOKLYN, N. Y.

Tel. 2334 Greenpoint.

PUIKIAUSIA VIETA LIETUVIAMS pas **PETRA A. DRAUGELI**.

Skanus alus, gardi arielka, elius, visokis vinas, kvepenti cigarai, ir puikus užkandžiai. Salė dėl mitingų ir veselių. Nepamiršk šios atsakančiausios vietos, o busit užgandinti.

73 GRAND STR. BROOKLYN, N. Y.
Palei Wythe Ave.

THE LACKAWANNA

Parankiausiai geležinkeli Europoje keliaujantiems. Linijos sueina prie Trans-Atlantiškųjų laivų. Nebrangiai perdavinėja bagažą ir perveža pasażierius.

The Road of Anthracite

(Kietųjų anglinių kelias).
Trumpiausias kelias į Buffalo. Tiesiai į Serantoną ir Anglijų Sritį. Tarpe New Yorko ir Buffalo penki raudiniai kasdien. Tarpe New Yorko, Chicago ir Varsų keturi truliniai kasdien. Tarpe New Yorko, St. Louis ir Stetvankarių kasdien. Tarpe visų vietinių Punkty nuolatinis ir parankus susisėjimas. Arsmosnių informacijų apie kainas, traukinių begiojimą, etc., kreipkitės pas savo vietinį agentą arba rašykite pas: **George A. Cullen,** Passenger Traffic Man' 90 West Street, N. Y.

Konkursinis **Geografijos Vadovelis**

Kaina 75c.
Apdaryta \$1.00.

120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.
I. J. Paukštis & Co.

Jaunoji Lietuva

Vienintelis savo rūšies 64 puslapių iliustruotas mėnesinis Lietuvių laikraštis.

Jame dedama geriausi moksliniai straipsniai ir geriausios apysakos. Kalba gryna, graži ir suprantama. Jei nori smagiai ir naudingai laiką praleisti skaityk Jaunąją Lietuvą.

Kaina metams \$3.00; pusel metų \$1.50; vienas numeris 25c.

Užsisakyk tuojau:
"JAUNOJI LIETUVA"
4611 S. Paulina St. Chicago, Ill.

SUSIVIENIJIMAS

ĮSTEIGTAS 1886 M.

Kiekvieno lietuviu privalumo yra prisidėti prie tos organizacijos. Moka pašalpa ligoje po \$6.00 savaitėje ir turi keturis apsaugos laipsnius:

\$150
\$300
\$600
\$1000

Išmokėjo našlėms ir našlaičiams posmertinių pašalpų \$91.797.68; įvairiems kultūros reikalams \$8.431.18. Tuurtas išneša (1 d. Sausio 1914 m.) \$64.620.36.

A. B. Strimaitis, Centr. Sekr.
307 W. 30th St. New York, N. Y.

LIETUVIŲ APDRAUDOS DRAUGIJA

"ATEITIS"

skiriamas jaunimo reikalams. Kadangi visos žmonijos geresnės ateities viltim yra jaunimas, užtat ir turi rūpėti kiekvienam jaunimo pažangumas ir apsvieta.

"ATEITIS" yra bėparvyškas jaunimo laikraštis ir bėparvyškaitarnaus kultūriškiam jaunimo reikalams, ir rupinis, kiek išgalint, švietimu mūsų jaunimo.

"ATEITIS" gvildena ir kitokius gyvenimo klausimus.

"ATEITI" išleidinėja nuo Naujų Metų kooperatīvška bendrovė "Ateitis" įkorporuota ant \$25,000 sulig Massachusetts valstijos tiesų reikalavimu.

"ATEITYJE" telpa kodaugiausia žinių apie mūsų jaunimo judėjimą ir veikimą.

"ATEITYJE" telpa daugybė ir kitokių žinių ir žinelių iš viso pasaulio.

"ATEITIS" yra 8 (astuonių) puslapių didumo ir prekiojua tiktai \$1.50 metams ir 85c. pusel metų. Į Lietuvą ir kitas užrubežines viešpatijas \$2.00 metams ir \$1.25 pusel metų. "ATEITIS" antrašas sekantis:

"ATEITIS"
366 W. Broadway, So. Boston, Mass.
(Kas prisijus savo antrašą, tai gaus vieną numerį pažiurėjimui dykai)

Daktaro Stankaus Sanatorium

Lietuvio Daktaras Ignatius Stankus parašė daktarišką knygą apie Dėlovą, o ne "Ela namūša knygą. Nejednino, kurioje tūpo visos ligos: kokios tikrai gyvojami svieto. Dabarties ta knyga apie Dėlovą yra labai naudinga dėl sergacūjų kaip tikrai ir teisingai gydytis, o sveikiems kaip nuo tos pavojingos ligos apsisaugoti. Kaina tos knygos 25 centai. Pinigus galima siųsti stampomis arba Money order. Visuomet reik kreiptis ant tikro adresu į daktaro Stankaus ligonbuūtį taip:

DR. IGNATIUS STANKUS
1210 S. Broad st., Philadelphia, Pa.

BENNETT TYPEWRITER. Kaina \$18.00

Bennett Typewriter yra tai naujausio išradimo drukuojama mašina ir drukuojta teip greitai ir puikiai, kaip ir brangiausios mašinos. Ji yra su universalškais, raktais, teip kaip mašinos už \$100.00, arba ir brangesnės. Ant tos mašinos galima drukuoti 80 žodžių į minutą. Padaryta iš labai tvirtu plieno. Tik ši viena drukuojama mašinėlė atramentuojasi nuo kaspino.

Bennett
MADE IN U.S.A.

Diduma mašinos 2x5x10 colių. Galima vartoti popierą 8 ir pusės colių platumo. Turi 84 litaras ir ženklus. Volelis su literomis mainosi ir tokiu budu ant jos galima drukuoti visokeriojose kalbose. Susideda iš 180 atskirų dalių, sveria 3 ir pusę svaro. Sudėtą ir labai puikią skrynelę ir ją galima nešiotis rankoje, arba kišeniuje. Ji yra neiktai naudinga, bet ir reikalinga kiekvienai ypatai, o už tokią prekę, tai kaip dykai.

J. J. Paukštis & Co.,
120-124 Grand st., Brooklyn, N. Y.

W. SLOMINSKA

Mano Dirbtuve Apdovanota Dviem Medaliais

ant Kosciuskos Parodos už rupestingą ir artistiką išdirbimą

KARUNŲ, ŠARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARŠALKINIŲ LAŽŲ IR TEIP TOLIAUS.

Turiu už garbę apreiškiti guodotiniems Kunigams ir guodotinioms Draugystėms, kad aš dirbu visus augščiau paminėtus daigtus **PIGIAUSIAI, TEISINGIAUSIAI IR GERIAUSIAI**, nes per daugelį metų užsiimdama išdirbiniais įėjau geriausiaj praktišką ir dėl to galiu viską padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodoje

W. SLOMINSKA, 1025 Milwaukee Av., Chicago, Ill.

ŽMIJEČNIK

Geriausias Linimentas arba PAIN EXPELLERIS ant svieto nuo visokių galvos skaudėjimų, KAULŲ, PERSALIMO, REUMATIZMO, STRENUŠOPES, SAUSGELŲ, KAKLO GALVOS SKIMO ir DIEGLIŲ.

Jeigu nori ligoje ir nelaimėje pagelbėti, neįleisk rodos pas kokius nemokintus žydėjus ar kryžiuokus save priepuoly, bet kreipkis arba tiesiai parasyk pas savo ločną vienatūį, reikalingas tikrų, gryną ir gydančių vaistų, pas **ALBERTĄ G. GROBLEVSKĮ,** Plymouth, Pa.

garsų dirbėją "Lentiskų ir Lietuviškų gyduolių", o persitūrkini, kad neišskleisi veltui ir ant apgavystių savo sunkiai uždirbto cento.

Turime gyduoles nuo visokių ligų, kokios tikrai randasi ant svieto teip dėl senų žmonių, kaip dėl kuklių, vyrų ir motor

"Lentiskai-Lietuviški" vaistai jau tūkstančius padarė sveikais - išgydys ir Tave!

Ypatingai SLAPTAS lietas gydome ir gilioje slaptoje užlaikome, kaip kunigas išpažinti.

Dėlto jeigu trokšti tikros gydytojų pagelbos, aprašyk savo negerovę, akškini ir su smulkmenomis, pridėk 2 centus ant atsakymo laišku, o niekuomet to nepagalėsi.

Adresas:
Albertas G. Groblevskis
Cor. Elm and Main Sts.
Plymouth, Pa.

Nepamiršk Tautiško Namol!

Erta, daili salė mitingams, veselioms, teatrams ir baliams. Gardi degtinė, šviežias alus, kvėpią cigarai, skanus užkandžiai ir nakvinė.

TAI LIETUVIŲ UŽEGA. A. RAZUTIS
101-103 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Telephone 1470 Greenpoint.

H. B. ROSENSON
BROOKLYN, N. Y.
319-316 Grand St.,
Telephone, 1102 W. Washington

ADVOKATAS KAZIS KRAUCUNAS.

Buvęs 9 metus Svyrius ir Vėrsininku, Inspektoriu Saviųjų ir Valstybių Imnigracijoje; turi visas tiesas kaip Attorney, Advocate, Prosecutor, Solicitor ir U. S. Superior-Law. Veda visokias bylas (provas) visuose teismuose ir dpartimentų skyriuose. Gavimui patarimų, kreipkitės laikais, įsidami krasse šonkinį atskirūmi. Vedimui svarbių byjų ir reikalų, pribuna ypatingai į visas Valstijas ir miestus sulys pareiktavimu. Adresas: **KAZIS KRAUCUNAS, Attorney-at-Law** 403 Lyon Building. Seattle, Wash.

PRETELAI LIETUVIAI

12 dideliu ir 12 mažu.

Jonas S. Lopatto
Attorney and Counsellor-at-Law (Lietuvių advokatas pabaigos Pennsylvaniaijos Universiteta), užsiima įvairių provų visuose teismuose.

Ofisas rumose 47-48-49 Bennett Building, kampo Public Square ir North Main Street, WILKES-BARRE, PENNA.

Office Phone Peoples 37
Bell 47
Residence Peoples 1100

LIETUVIAI, EIKIT PAS LIETUVI!

Pirk dziegorėlius, lengučėjus, šlubius ziedus, šipkortes, daviernassis, siųst pinigūs į Lietuvą, puikių popierių gramatomas rašyti, knygų. Jau 16 metų prie to užsiėmimo viską išpil dau teisingai tai reiskia gerai. Visiem velijam eit pas **Jurgi Jeszmanta,** 6 So. Washington St., Cor. E. Market st. Wilkes-Barre, Pa.